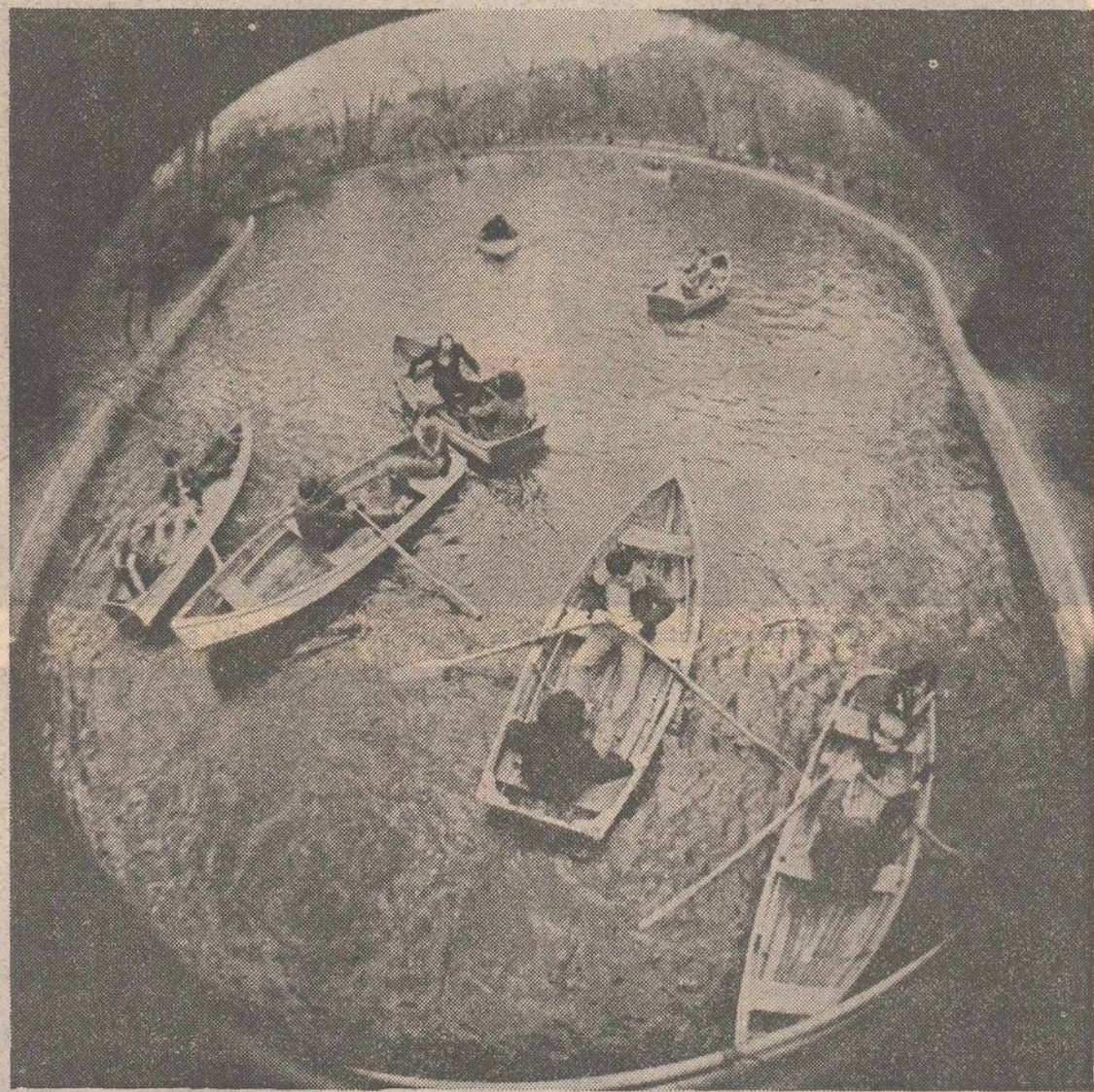

Vizita de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în R. P. Bulgaria

o nouă contribuție importantă la adâncirea conlucrării multilaterale
dintre cele două țări vecine și prietene

MOMENTE SEMNIFICATIVE ÎN CRONICA PRIETENIEI ROMÂNNO-CHINEZE

Primirea la tovarășul
Nicolae Ceaușescu
a delegației Ligii Tineretului
Comunist Chinez și a
ministrului afacerilor externe
al Republicii Populare Chineze

PLOIEȘTI, o imagine după patru decenii

paginile 12-13

Biogazul, pe calea cea bună!

paginile 6-7

Socotelile dinaintea vacanței

Nu mai încapă nici o îndoială: primăvara a sosit!

Dilemă

Din cauza singurătății,
M-am apucat și am strins toți caii verzi
de pe pereți.
Herghelia am îndesat-o într-o sticlă,
Cu apă stoarsă din nămeți.
De atunci mă tot chinuie o întrebare:
„E posibil, care, să devină cai de mare?”

ILINCA BERZA

Ilincea Berza e o naivitate, un vis. Un început. Un adevăr care începe miine. Din punctul meu de vedere, fiindcă fata nu are decât vreo 14-15 ani, e tot ceea ce se poate numi adevăr. Să încercăm răsăritul florilor.

FANUȘ NEAGU

TRASEELE PĂCII,
PRIETENIEI
ȘI COLABORĂRII

Moment deosebit de important în dezvoltarea

Vizita tovarășului
Nicolae Ceaușescu,
împreună
cu tovarășa
Elena Ceaușescu,
în R. P. Bulgaria

O prietenească stringere de mină la plecare, pe aeroportul din Sofia

În timpul convorbirilor oficiale

relațiilor româno-bulgare

Alții soli ai poporului român întâmpinați cu sentimente de aleasă prietenie la Combinatul de la Botevgrad

Continuând în mod fertil șirul convorbirilor anterioare dintre cei doi conducători de partid și de stat, convorbiri care, având un caracter sistematic, periodic, prilejuiesc examinarea aprofundată a numeroase probleme de interes reciproc, depistarea de noi domenii și posibilități de conlucrare, stabilirea de obiective concrete în acest sens, noua vizită efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în țara vecină, la invitația tovarășului Todor Jivkov, secretar general al C.C. al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria, a afirmat încă o dată cu tărie profunzimea și trănicia legăturilor de prietenie și bună vecinătate româno-bulgare, dorința reciprocă de extindere puternică a colaborării multilaterale dintre cele două țări și popoare.

După cum se menționează în Comunicatul oficial cu privire la vizită, în timpul convorbirilor pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu le-au avut cu tovarășul Todor Jivkov, cei doi conducători de partid și de stat au constatat cu satisfacție dezvoltarea ascendentă a colaborării româno-bulgare în toate domeniile, pe baza principiilor marxism-leninismului, a egalității depline în drepturi, independenței și suveranității naționale, a Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală din anul 1970. A fost evidențiată marea însemnătate a întâlnirilor tradiționale dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov pentru extinderea continuă și adâncirea relațiilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, dintre popoarele române și bulgare. Constatând că hotărârile adoptate privind adâncirea colaborării economice și tehnico-științifice între cele două țări se dezvoltă dinamic, precum și faptul că se află în curs de îndeplinire o serie de înțelegeri privind colaborarea economică, specializarea și cooperarea în producție în domeniile construcțiilor de mașini, electronicii și electrotehnicii, metalurgiei, chimiei și altele, cei doi conducători de partid și de stat au subliniat necesitatea aplicării mai largi a formelor noi, eficiente, de colaborare pe baza unor acorduri de lungă durată pentru a se asigura creșterea stabilă și diversificarea schimbului de mărfuri în următorii ani. A fost trasată sarcina de a se urgenta îndeplinirea înțelegerilor privind realizarea complexului hidrotehnic Turnu-Măgurele Nicolop de pe Dunăre. De asemenea, s-a hotărât să se adâncească cooperarea în cadrul întreprinderii de mașini și utilaje grele Giurgiu-Ruse.

Deosebit de importante sînt și cele stabilite cu privire la coordonarea planurilor și pregătirea documentelor de bază ale colaborării bilaterale româno-bulgare pentru perioada 1986-1990. Cei doi conducători au dat indicații ca organele corespunzătoare ale celor două țări să desfășoare o activitate comună intensă privind problema principală a dezvoltării de perspectivă în relațiile economice bilaterale, în scopul amplificării adâncirii pe mai departe a colaborării economice, specializării și cooperării în producție. Pe această bază, s-a indicat să fie elaborat un program de colaborare de lungă durată pînă în anul 1990, iar în unele domenii pînă în anul 2000, prin care să se realizeze o nouă dezvoltare substanțială, calitativă și cantitativă, a colaborării tehnico-științifice, a relațiilor în domeniul producției și comerțului între cele două țări.

Recenta vizită de prietenie în R.P.

Bulgaria a prilejuit și un amplu schimb de păreri asupra problemelor de stringentă actualitate ale vieții politice internaționale. Exprimindu-și profunda lor îngrijorare față de înrăutățirea fără precedent a situației pe glob, și în primul rînd în Europa, cei doi conducători de partid și de stat au relevat că este necesar să se intensifice eforturile pentru oprirea acestui curs al evenimentelor, să se pună capăt inarmărilor și să se treacă la dezarmare, și în primul rînd la dezarmarea nucleară, pentru a se evita pericolul unei catastrofe nucleare, distrugerea vieții pe planeta noastră. În acest cadru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat gravitatea situației create datorită trecerii la amplasarea de către Statele Unite ale Americii a rachetelor cu rază medie de acțiune în unele state vest-europene și, ca urmare, la contramăsurile anunțate de Uniunea Sovietică. Așa cum se știe, pornind de la această realitate, România consideră de importanță primordială să se oprească amplasarea rachetelor americane în Europa și, totodată, să se oprească realizarea contramăsurilor anunțate de Uniunea Sovietică, apreciind că o bună bază de pornire în acest sens o constituie propunerile țărilor socialiste, care țin seama de interesele tuturor popoarelor. În același timp, se știe că au fost formulate și alte propuneri de către diferite state, de diferiți oameni politici, oameni de știință, de alte guverne. Țara noastră apreciază că propunerile formulate trebuie luate în considerare, fiind necesar să se treacă la realizarea unor înțelegeri corespunzătoare în vederea opririi actualului curs al evenimentelor. O atenție deosebită a fost acordată, firesc, dezvoltării în continuare a relațiilor de colaborare multilaterale dintre țările din Peninsula Balcanică, întăriri legăturilor de încredere și bună vecinătate în zona noastră geografică. Sprijinind crearea de zone denuclearizate în Europa, cele două țări și-au exprimat hotărîrea de a conlucra activ în vederea transformării Balcanilor într-o zonă liberă de arme nucleare. În același timp, s-a apreciat pozitiv recenta conferință la nivel de experți a țărilor balcanice, Bulgaria reafirmându-și acordul ca următoarea reuniune de acest gen să aibă loc în capitala României.

Ca și cele precedente, recenta vizită în R.P. Bulgaria a scos încă o dată în evidență sentimentele de stimă și prețuire ce le nutresc unul față de altul popoarele române și bulgare. Primirea entuziastă făcută înalților soli ai poporului român, însuflețirea cu care i-au întâmpinat populația, colectivele de oameni ai muncii din localitățile și unitățile economice și social-culturale vizitate, înmînarea însemnului de onoare al orașului Botevgrad și a „Cheii de aur” a localității Praveț tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu —toate acestea au conferit întregii vizite un caracter sărbătoresc, au exprimat satisfacția, reciproc împărtășită, pentru noul dialog la nivel înalt româno-bulgar, pentru dezvoltarea tot mai susținută a prieteniei și colaborării dintre partidele, țările și popoarele noastre. Prin întreaga desfășurare, prin înțelegerile și rezultatele sale rodnice, noul dialog la nivel înalt româno-bulgar s-a înscris ca un moment deosebit de important în dezvoltarea bunelor relații dintre cele două partide, țări și popoare, menit să ducă la ridicarea pe o treaptă și mai înaltă prietenia și colaborarea româno-bulgare, în interesul reciproc, al cauzei generale a păcii, înțelegerii și conlucrării în Balcani, în Europa și pe tot globul.

ION CODRU

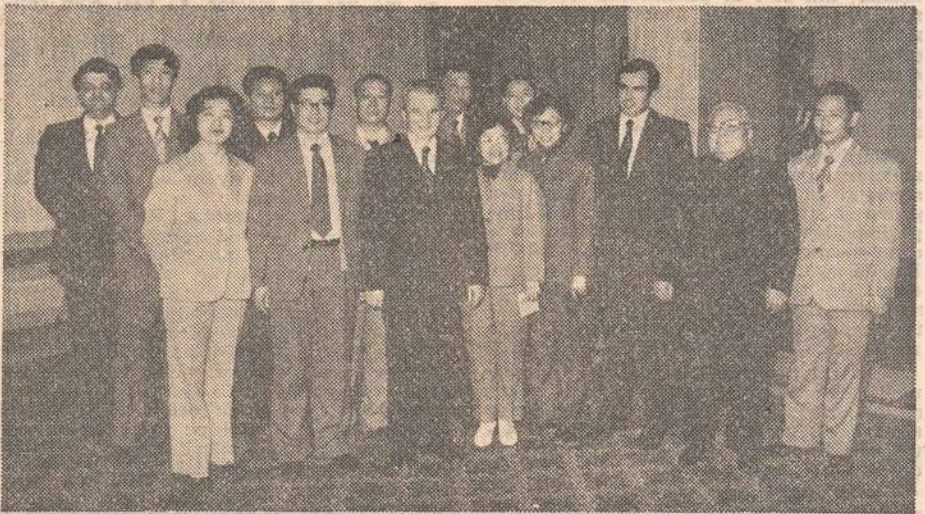
Primiri la tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

După cum este cunoscut, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit recent pe tovarășul Wu Xueqian, consilier de stat, ministrul afacerilor externe al Republicii Populare Chineze. La întrevvedere, la care au participat tovarășii Ștefan Andrei, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ministrul afacerilor externe, și Anzelo Miculescu, ambasadorul României la Beijing, — a fost de față Li Zewang, ambasadorul R.P. Chineze la București —, oaspetele chinez a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu cele mai calde salutări din partea tovarășilor Deng Xiaoping, președintele Comisiei Centrale Consultative a P.C. Chinez, Hu Yaobang, secretar

șionarea problemelor litigioase dintre state pe cale pașniă, prin tratative. S-a reliefat că problema centrală a zilelor noastre o constituie oprirea cursei inarmărilor, realizarea dezarmării generale — în primul rînd a dezarmării nucleare — și întărirea păcii. Referitor la situația din Europa, a fost subliniată necesitatea intensificării eforturilor pentru oprirea amplasării rachetelor S.U.A. cu rază medie de acțiune în unele țări vest-europene și oprirea aplicării contramăsurilor nucleare anunțate de Uniunea Sovietică, reluarea tratativilor dintre U.R.S.S. și S.U.A. în vederea așezării la un acord corespunzător care să ducă la eliberarea deplină a continentului de asemenea arme nucleare. În timpul convorbirilor a fost reafirmată voința Republicii Socialiste România și a

Aspect de la întrevvederele dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Wu Xueqian, consilier de stat, ministrul afacerilor externe al Republicii Populare Chineze

În timpul primirii delegației Ligii Tineretului Comunist Chinez

general al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, Zhao Ziyang, președintele Consiliului de Stat al R.P. Chineze. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit și a rugat să se transmită tovarășilor Deng Xiaoping, Hu Yaobang, Zhao Ziyang un salut călduros și cele mai bune urări, iar poporulului chinez prieten noi și importante succese în opera de construcție socialistă.

Desfășurată într-o atmosferă tovarășească, de căldă prietenie, întrevvederele a prilejuit exprimarea satisfacției pentru evoluția pozitivă, mereu ascendentă a relațiilor româno-chineze, în conformitate cu înțelegerile și hotărârile stabilite cu prilejul vizitei și convorbirilor tovarășului Nicolae Ceaușescu cu conducătorii chinezi la Beijing, precum și cu prilejul vizitei efectuate în România de tovarășul Hu Yaobang, al convorbirilor care au avut loc atunci. Au fost manifestate dorința și hotărîrea de a se dezvoltă în continuare conlucrarea prietenească dintre partidele noastre, de a se aprofunda și extinde colaborarea și cooperarea româno-chineză în domeniile politic, economic, tehnico-științific și cultural, în folosul celor două popoare, al cauzei generale a păcii, securității și înțelegerii internaționale. În acest context, s-a apreciat că există posibilități largi pentru amplificarea schimburilor comerciale și a colaborărilor economice româno-chineze, pentru ridicarea acestora la nivelul relațiilor politice — de stimă, prietenie și solidaritate — existente între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, între cele două popoare ale noastre.

În timpul întrevederii au fost abordate, de asemenea, unele probleme ale situației internaționale. În acest cadru, s-a arătat că în actualele condiții de încordare existente pe plan mondial, este necesar să se facă totul pentru oprirea deteriorării climatului politic internațional, pentru solu-

Republicii Populare Chineze de a întări conlucrarea pe arena internațională, pentru reducerea încordării și reluarea politicii de pace, destindere, colaborare și independență a tuturor popoarelor.

La tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost primită, de asemenea, delegația Ligii Tineretului Comunist Chinez, condusă de Wang Zhaoguo, prim-secretar al Comitetului Central al organizației. La primire au participat tovarășii Nicu Ceaușescu, prim-secretar al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, și Vasile Bontaș, secretar al C.C. al U.T.C. A fost de față Li Zewang, ambasadorul Republicii Populare Chineze la București. În timpul întrevederii, care s-a desfășurat într-o atmosferă tovarășească, de căldă prietenie, s-a relevat cu satisfacție faptul că bunele relații de prietenie, solidaritate și colaborare dintre partidele și popoarele noastre și, în acest context, dintre organizațiile de tineret, se dezvoltă continuu, în deplină concordanță cu orientările și înțelegerile stabilite cu prilejul dialogului la nivel înalt de la București și Beijing. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a reliefat rolul deosebit al tineretului, importantă forță socială, în asigurarea progresului multilateral al societății, în îndeplinirea năzuințelor de pace, dezarmare și securitate ale tuturor popoarelor, în făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, a prieteniei și colaborării. În acest cadru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat importanța intensificării legăturilor dintre organizațiile de tineret din Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză, în vederea creșterii contribuției lor la întărirea prieteniei și colaborării dintre partidele, țările și popoarele noastre, precum și semnificativa deosebită a dezvoltării colaborării dintre tinerii din întreaga lume.

P. NICOARĂ

Combinele — arme suverane în bătălia pînii

• Pe ordinea de zi: recondiționările • 33 de campanii • Piesele cu viață lungă • Ordinul Muncii pentru Balaciu •

Cu niște zile în urmă, pe cerul Orbeascai și-a făcut apariția primul șir de cocori, urcînd dinspre Sudul fierbinte, de peste Dunăre. În urmă-i s-au ivit alte cîrduri, au străpuns cerul toată ziua, l-au străpuns și noaptea, făcînd ca aerul să devină greu de mișcare, tumultuos, material. A doua zi s-au buclucit în înalțuri alte și alte cîrduri, făcînd ca văzduhul să clocească din nou, iar pămîntul, printr-o formidabilă zvîcnire, să vrea să se ridice în sus, ca să le spună soților primăverii bun venit în cîmpia română. Dar pămîntul n-a putut s-o facă, fiind apăsător de un strat gros de zăpadă. Simbătă, 24 martie, la Orbeasca era încă zăpadă, zăpadă mare, ca în plină iarnă. Se pare că o zăpadă la fel de mare era și mai sus, spre miazănoaptea cîmpiei, căci cocorii, după un timp, s-au întors. Ca toți cei din Orbeasca, Ion Haită a privit întimplarea cu uimire și cu fior. Așa ceva nu mai văzuse niciodată.

Despre Ion Haită s-ar putea spune multe, dar că vreunul din secretele pămîntului și ale cerului i-ar fi străine — asta nu. E unul dintre cei mai vechi și mai vajnici agricultori ai Cîmpiei Burnasului, e „în bransă”, cum zice el, din 1950, de cînd, copilăndu fiind, a învățat să conducă tractorul, unul din primele tractoare de fabricație românească, urcînd apoi toate treptele muncii, perforînd toate ierarhiile (destul de draconice în acest domeniu, mai ales pentru un îns care n-are studii de inginer, ci doar de tehnician), ca să se oprească la răspunderea de director al S.M.A. Orbeasca, unul din cele mai mari ale Teleormanului. Un S.M.A. care păstrează opt C.A.P.-uri, trei ferme I.A.S. și o moșie cît un județ de deal ori de munte. Ion Haită a traversat pînă astăzi 33 de campanii agricole, primind în toate de-a dreptul pe piele, pe suflet, pe nervi, pe meninge contemporaneitatea cea mai fierbinte a ceea ce numim „bătălia pînii”, cu toate marile și acutele ei probleme, secătuit de fiecare în parte dar renăscînd la orice nouă soferie a recoltei, punînd iar la bătaie pielea și sufletul, nervii și meninge, ca să lăsa lucrurile așa cum trebuie. Nimic, așadar, din cei al pămîntului ori al cerului nu-l mai poate surprinde, izbi sau neliniști, dar întimplarea cu cocorii i-a dat totuși un fior. Va să zică primăvara e încă departe, păsările o știu, deci niște lucrări ale cîmpului or să întîrzie, deci niște munci și zile vor trebui prinse din urmă, silindu-i pe oameni la eforturi în plus.

Dar duminică a fost soare, iar luni, 26 martie, zăpada se spulberase, cerul era senin și cald. O căldură care încă n-a provocat strălucirea văzduhului, nici limpezirea deplină a orizonturilor. Dar, ca o compensație la monocromia cosmică, în brazde au explodat primele flori de cîmp. Sute de tractoriști au sărit în saua mașinilor, redeclanșînd campania semănatului, începută de citeva săptămîni, dar curmată de invazia zăpezii.

E ceasul amiezii. Sintem în marginea unei tarlate. Ne însoțesc directorul Haită și inginerul Mihai Păduraru, directorul adjunct al Trustului județean al S.M.A.-urilor. E pauză de prînz, tractoriștii descalecă, îl abordăm pe unul dintre ei,

un flăcău blond, cu statură de băietăndru. Îl cheamă Băietică, Dumitru Băietică, și e, aflăm, deținătorul titlului de fruntaș al S.M.A.-ului pe '83, deși anii de cînd călărește tractorul nu sînt prea mulți, iar calificarea și-a cucerit-o printr-un „curs intensiv”, de scurtă durată, organizat chiar aici, la Orbeasca.

— Ne-a predat tov' director Haită — spune. Ne-a predat și dumnealui, tovarășul...

Caută în gînd numele lui Mihai Păduraru, nu-l găsește, zice cu un fel de veselie, privindu-l pe inginer în față:

— Dumneavoastră, care ați fost în America.

— Știi că am fost în America? se miră inginerul.

— Ne-ați zis la curs. Ne-ați zis că ați fost în America, ați stat un an la specializare și ați lucrat ca noi, pe tractor. Era greu?

Mihai Păduraru clipește des, dă să și

lozie și aprigă vigilență la chipul în care se poartă „ăia” cu „scula lui”. E bine c-o face, zîmbește directorul Haită, e bine însă doar pentru liniștea lui, căci motive să-l suspecteze pe mecanici de lucru de mintuală nu i s-au dat niciodată. Toți cei 68 de mecanici ai S.M.A.-ului sînt doctori în meseria lor.

Întorși la sediul stațiunii, ne ocupăm de activitatea de revizii și reparații. În incinta S.M.A.-ului funcționează un centru specializat de reparat motoare de tractoare și un complex de ateliere, fiecare cu profilul lui, rînduite ca pe schema unui combinat industrial. Un atelier este dedicat reparației tractoarelor (a fost amenajat de cei de-aici, fără vreo investiție specială, recuperîndu-se o construcție părăsită de nu știu ce firmă de fabricat covoare), un altul e dedicat combinelor (recuperîndu-se, la fel, o veche clădire, o fostă remiză de batoze). Ateliere cu utilaje perfecționate, dispuse în flux teh-

mare finete a execuției, cum sînt faimoșii arbori motori, ce strălucesc de ani și ani prin absența lor de pe rampele reparației mașinilor. La Orbeasca, un astfel de arbore trece prin performanța de a fi înnoit de nu mai puțin de cinci ori. Grație unor meșteri ca Neațu, ca Aurel Meclăuș, ca Iordan Teodorescu și ca mulți alții, anul trecut s-au recondiționat piese, ansamble și subansamble în valoare de 3 146 000 lei. Obligațiile planului, la acest capitol, prevedeau doar 2 565 000 lei. Pe umerii fiecărui mecanic apăsă sarcini ale recondiționării de cite circa 30 000 lei. Lista dispozitivelor născocite aici pentru prelungirea vieții pieselor este impresionantă, simpla ei transcripție ar ocupa tot spațiul acestui articol. Să consemnăm, dintre ele, dispozitivul imaginat de subinginerul Gheorghe Atanasiu, șeful centrului de reparat motoare, și de mecanicii Marin Păpurică și Simion Zorilă, destinat pompelor de injecție ale motoarelor de tractoare. Pînă în 1983, pompele cu elemente și supape defecte (fabricate la uzina din Sinaia, deloc prompt în înlocuirea lor cu piese noi) erau avîrșite la fier vechi. Dispozitivul celor trei, aplicat recuperării elementelor și supapelor încă utilizabile, a făcut ca anul trecut 400 de pompe ce-ar fi candidat la fier vechi să fie repuse în funcțiune. Deci 400 de tractoare (mai mult decît parcul unui întreg S.M.A.) n-au mai tras pe dreapta, așteptînd supape și elemente care nu mai veneau. O atenție cu totul deosebită s-a dat combinelor, armele suverane în bătălia pînii, solicitate atît de intens (ele recoltează și orzul, și grîul, apoi, schimbindu-se echipamentele, și mazărea, și fasolea, și inul, și orezul, și soia, și floarea-soarelui, și porumbul) încît atunci cînd sînt aduse iarna în ateliere arată de parcă n-ar fi trecut prin campania unui an, ci a unui război de o sută. Să pledăm pentru combine specializate pe culturi? Înainte de asta, zice directorul Haită, să pledăm pentru corecta întreținere și reparare a acestor mașini, nu prin comode înlocuiri de piese uzate, ci prin recondiționări calificate și atente. Și aici, dispozitive ingenioase, realizate prin autodotare, fac o treabă de milioane, care chiar se traduc în economii de milioane de lei. Șinele contrabătătorului combinei, de pildă, nu mai sînt strunțite separat, ci recondiționate concomitent, printr-o singură trecere a cuțitului, cu efecte de prima mînă în calitatea lucrării.

Sigur, piesele care lipsesc cu totul nu mai pot fi recondiționate, îndeminarea celor 68 de mecanici, oricît ar fi ea de strălucită, neputîndu-se exercisa în vid. Sigur, dacă n-ai carbidul absolut necesar aparatelor de sudură autogenă, nu mai ai nici o altă țesire, stai cu aparatul în mînă, oftezi și aștepti. Sigur, cînd se intrerupe curentul electric, scoțînd din funcțiune strungurile și frezele ocupate cu recondiționările, iar n-ai ce face, iar oftezi și aștepti. Dar la Orbeasca, într-un S.M.A. cu nimic mai privilegiat decît altele, cu nimic dăruit în plus, toate mașinile, la ceasul de față, sînt gata pentru asaltul campaniei.

ILIE PURCARU ■

Unde pune hărnicia mîna, chiar și metalul inert învie

ridă, parcă să se și supere, se oprește din amindouă. E prima oară cînd i se pune o astfel de întrebare. Toată lumea, colegii, prietenii, neamurile, l-a descusut în fel și chip despre America, dar nimeni nu l-a întrebât de ce, pentru a se „specializa”, el, inginer, a lucrat pe tractor și nici dacă i-a fost ușor sau greu. Fostul tractorist Ion Haită e apucat deodată de o uriașă poftă de căscat. Cel puțin așa pare, judecînd după sfîrșirea pe care o face ca să-și închidă gura ce i s-a dus spre urechi.

— Măi, ride cam îndoit Păduraru, vrei să mă urc pe tractor, să vezi cum conduc?

— Nu! — ride și Dumitru Băietică, cu un ris cam la fel cu al inginerului. Eu scula din mînă n-o dau. Să nu vă supărați, dar n-o dau. N-o dau la nimeni.

— Nici mie? — Ba dumneavoastră v-aș da-o, dacă și tov. director e de acord. Dar acum nu-i timp, că știți cit avem de semănat. Să trăiți, eu am plecat!

Și zboară spre tractor. Pauza de prînz s-a încheiat, n-a mai apucat să mînce.

Băietică asta, ne povestește Ion Haită, nu-și dă, într-adevăr, scula pe mîna altuia, lucru cumva firesc, căci scula lui este pîinea lui, și de pîinea lui n-o să-l doară prea mult pe altul. O dă numai cînd e obligat s-o dea, adică în epoca reparațiilor și reviziilor, săvîrșite de mecanicii din atelierele S.M.A.-ului. Dar și atunci Băietică e cu ochii în patru, se învîrtește tot timpul pe lingă cei care-i dreg tractorul, semănătoarea, combina ori instalația de erbicidat, veghînd cu ge-

nologie, cu atmosferă de fabrică, cu căldură industrială (se poate lucra în halat), cu dispozitive moderne, cele mai multe provenind din autoutilare. Mașinile ostentive, abia mai suflînd (cînd mai suflă!) după grelele munci ale anului, sînt desfăcute în bucăți și cercetate piesă cu piesă, ca nu cumva să scape vreun defect, vreo buturugă mică în stare să răstoarne planurile campaniei. În iarna asta, mașinile au venit pe rampele de revizii și reparații mai ostentive ca niciodată. Anul seceros, cu pămînt de cremene („pămînt și-așa greu”, zice directorul Haită, „numai podzol și brun roșcat de pădure”), le prefăcuse pe unele în epave. Au fost supuse unor veritabile operații de chirurgie, li s-au făcut transplanturi de organe tinere și mai cu seamă întinerite. Căci s-a bătut și se bate mult pe recondiționări, fiindcă-i mai economic (și fiindcă piesele de schimb vin ori nu vin...). Se recondiționează citeodată pînă la saturație, pînă la imposibil, pînă cînd zici că din respectiva piesă, expusă unor operații succesive de corijare, n-o să se mai aleagă decît praful. Dar piesa se salvează, grație unor meșteri de prima clasă, dedați la niște priceperi pe care le-a revelat și le-a ascuțit nevoia. Un Nicolae Neațu, de pildă, oltean de fel, și expert în recondiționări de chiulase, stăpînește cu egală dezinvoltură citeva tipuri de mașini (de rectificat, de frezat, de rotat etc.), prin dinții cărora trec chiulasele vestejite de timp și de munci și le face ca noi. O chiulasă nouă costă 870 de lei, una recondiționată de Neațu abia ajunge la 150. Se recondiționează și piese pretențioase, piese de

Laborator pentru Bărăgan

Întreprinderea agricolă de stat Balaciu din județul Ialomița este o arcă ce navighează temerar pe marea aspră a Bărăganului, prin oceanul verde, pîndit de capcane, al pînii și al timpului. N-a fost întotdeauna așa: statisticele de început, păstrate cu respectul cărții de istorie, vorbesc de ani în care se țiriau printre cele mai slabe unități, nu era deloc ceea ce se aștepta pe atunci, de altfel, și azi, a fi o întreprindere de stat — pilotul de încercare al agriculturii moderne și o sursă capitală a pînii. Poate pentru că nu-i găsisse nici omul care să sfințească acest colț de țară, de altfel, fericit de natură cu un pămînt bun și supus omului care știe să-l iubească și să-l lucreze. Acum două decenii, ce se vor împlini chiar anul acesta, a fost incredințată mîinilor și minții inginerului agronom Vadim Rusu, adus dintr-o altă gospodărie de stat din Bărăgan, de la Borănești, pentru care dăduse o catedră universitară.

A venit și a început cu începutul. Să cunoască pămîntul și oamenii. Pămîntul nu era mult, cu puțin peste 5 000 de hectare, ceea ce la nivelul unui I.A.S. e chiar modest. Oamenii, nici ei mulți, nu erau prea stabili, iar specialiștii, atîți cîți erau, nu trăgeau în aceeași direcție. Nu le era prea clară poate însăși direcția în care să tragă. Ușor-ușor, s-a ajuns la 12 cadre de specialiști pentru cele 6 ferme în care a fost organizat I.A.S.-ul, 3 vegetale și 3 zootehnice. Au prins rădăcini, au rămas, s-au împămîntenit. Primul prieten de suflet și de idei, de muncă și de stăruință l-a aflat directorul în cel mai statornic om al întreprinderii, poate primul venit, ing. Dumitru Turca, acum cu 28 de ani de stagiu la Balaciu, „un bărbat destoinic, agronom capabil, om pe care te poți bizui”. Noii veniți au trebuit să

între în flanc, un flanc bine ordonat, cu rosturi și idei foarte clare, cu o disciplină severă. Cine n-a rezistat a plecat. Au plecat însă puțini, doar unul singur din pricina de inadaptabilitate la conduita de viață și de muncă a echipei. Directorul, în 20 de ani, a sancționat un singur om, „cu regret, dar era irecuperabil, după ce s-a încercat totul”. Omul acesta făcuse, reflexiv, interiorizat, în 20 de ani n-a ridicat tonul la nimeni, n-a spus la nimeni, și totuși puterea sa de comunicare cu oamenii și autoritatea sa în fața lor sînt recunoscute; vin pe căi ascunse ca un miracol.

Împreună cu „mica echipă”, cum și-o definește, „căci, orice s-ar spune, un I.A.S. este, în primul rînd, al specialiștilor, forța sa stă în capacitatea și dăruirea acestora”, cum susține, a desfășurat „cursa de recuperare”. A timpului, a pămîntului, a recoltelor pierdute în anii anteriori, a prestigiuului, a dreptului la orgoliu, a muncitorilor permanenți și sezonieri care nu mai veneau să lucreze la Balaciu, deoarece munceau pe brînci iar cîștigul era pe sponci. Prima victorie s-a numit soia. O dragoste care orbise luciditatea, ca în marile pașuni. Dacă în țară se introduseseră cultura soiei, pe suprafețe mai mari, prin anii 1970—1971, în 1975, I.A.S. Balaciu deține recordul național — cu 3 170 kilograme la hectar. (Desigur, azi mult depășit.) Toată lumea se preocupă în așa măsură de soia încît celelalte cereale erau pur și simplu neglijate. Toți șefii de ferme nu voiau să cultive decît planta minune care îi scotea din anonim. Inginerul Vadim Rusu era exasperat și iritat, felicitările erau urmate de dezaprobatorilor dor... cu ploaia de critici îndreptățite, după el. Își judecă propria-i conștiință, se ceartă pe sine cum poate mai

bine, stabilește o tactică de lucru și apoi își cheamă la judecată colaboratorii. „Nu stim să cultivăm porumb? Și griu? Ce fel de agronomi sîntem? Să căutăm cauzele, dar și soluțiile!” O soluție aflată foarte repede a fost (și este) adoptarea celor mai buni hibrizi, ai celor mai potrivii, pentru zona și solul întreprinderii. Pentru a deschide ușor porțile cercetătorilor de la Fundulea, le-a deschis mai întîi acestora porțile I.A.S.-ului. „Ne-a înlesnit un Centru de încercare și omologare a soiurilor pentru Bărăgan”, zice directorul, pentru a nu se lăuda singur cît s-a zbatut și pentru a nu dezvăli înclinațiile sale către cercetare ca și dorința de a da șanse cit mai mari specialiștilor săi de a se realiza profesional, de a face mai mult decît munca de rutină a unui agronom. C.I.O.S. este de cîțiva ani un mare laborator la scara naturii nu numai pentru soiuri dar și pentru elaborarea de tehnologii de cultură a nollor linii de hibrizi de porumb pentru întreg Bărăganul. Dragostea pentru soia și-a căpătat astfel destul de repede un rival. Privim statisticele, diplomcele și ordinele frumos panotate, ca pe niște tablouri de preț, de pe pereții biroului directorial. 1977 — 7 572 kilograme boabe la hectar. Ordinul „Meritul Agricol” clasa I. 1978 — 7 940 kg. Ordinul „Meritul Agricol” clasa I. 1979 — 8 091 kg. Ordinul Muncii clasa I, pentru cultura porumbului... Și astfel an de an, cu toate vitregiile naturii Bărăganului și secretele lui aprige, culturile fiind neirigate, stacheta porumbului s-a menținut la peste 8 000 de kilograme boabe la hectar. Numai cine cunoaște Bărăganul poate să-și dea seama ce fapt extraordinar este atîta aur de pe un hectar de pămînt! Aceeași tactică a implicării specialistului cu întreaga sa personalitate în problemele muncii a manipulat-o discret dar persuasiv inginerul-director și în sectorul zootehnic, această importantă verigă a agriculturii românești. Un mod de a conduce subtil și care penetrează sigur și radical în psihologia oamenilor, ajutîndu-i să se co-

necteze mereu la cea mai înaltă tensiune a muncii, a răspunderii, a voinței și dorinței de autodepășire. Astfel, salturile au fost rapide și de calitate incontestabile. De la un efectiv minor și eclectic de vaci existent acum 20 de ani, s-a ajuns la peste 1 500 de taurine metișe de Holstein viguroase și bine selectate, capabile a da producțiile etapei actuale în oricare agricultură modernă. În sectorul ovin, modesta și bătrîna țigăie de Bărăgan a fost, de asemenea, înlocuită cu merinosul cel mai bine adaptat și dirijat pentru condițiile de climă ale zonei de la care se obține curent 6 500 kg de lînă pe exemplar. În cele 3 ferme zootehnice lucrează 120 de muncitori, cei mai mulți localnici, săteni din comuna Balaciu și satele foarte apropiate, dintre care cei mai mulți au ca vechime în muncă vîrstă I.A.S.-ului. S-au statornicit pentru că statornic în creșterea sa a fost cîștigul lor. Regretul, de ambele părți, este că oamenii au îmbătrînit, ies la pensie, și puțini sînt aceia care vor să le ia locul. Muncitorii cîmpului, navigatorii oceanului verde, nu prea sînt în schimb de-al locului — nici nu s-ar putea, C.A.P.-urile din zonă sînt puternice și au pămînt mult. Vin de departe, prin tradiție, de prin părți de munte. Dar sînt și ei de ani și ani de zile aceiași, din Țărculești (Prahova), Zărnești de Buzău, de prin părțile Vilcei. Trag ca la a doua lor mîncă, vin cu familii cu tot, în clanuri de familii și neamuri, trag ca la a doua lor mîncă și vatră, își recompun repede, în fiecare primăvară, satul lor sezonier din inima cîmpiei, cu o viață bine statuată și ritmată de ritmul muncilor în cîmp. Alături de mecanizatori, în fiecare primăvară pornesc motoarele corăbiei, avîntîndu-se în larg. Pentru gloria pînii noastre, pentru chiar gloria acestei întreprinderi de stat care, an de an, mai cucerește un trofeu al muncii și recunoașterea societății întregi. Ca și pentru 1982, și pentru 1983 a obținut Ordinul Muncii clasa I.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Uzina biologică în flux continuu

ANUL
PRODUCȚIILOR
AGRICOLE RECORD

• Lactosilul — o substanță miraculoasă? • Corzile de viță-de-vie pot spori producția de lapte • Calorii recuperate •

Știți totuși despre hrănirea animalelor?

I-am adresat această întrebare directorului Direcției pentru agricultură și industrie alimentară, Ladislau Ladó, care este și vicepreședinte al Consiliului Popular al județului Harghita și am aflat, cu acest prilej, câteva date ce revin să confirme proverbul că „omul sfîntește totul”!

Mai concret, bunii gospodari din acest județ cu vechi tradiții în creșterea animalelor au căutat și au găsit, în modul cel mai concret, soluțiile de rezolvare a problemei. Practic, s-a apelat la toate sursele, la toate posibilitățile existente, în scopul asigurării condițiilor optime de hrană a tuturor speciilor. Referitor la creșterea și îngrășarea porcilor, s-au aplecat două soluții: prima, aceea a trecerii de la sistemul industrial la cel gospodăresc, cea de-a doua, vizînd diversificarea hranei, care, în aceste condiții poate fi completată cu alte produse, ajun-
du-se, în final, la reducerea la mai puțin de jumătate a consumului de concentrate. Paradoxal, unele industrii, precum industria cîrnilor, a laptelui, cea alimentară, oferă largi posibilități în acest sens. De pildă, făina de carne, deșeurile de abator, zerul, borhoturile rezultate din producerea spirtului, amidonului, a berii, cartofii ce nu corespund STAS-urilor, contribuie nu numai la asigurarea unor noi și variate posibilități de hrană, dar și la sporirea necesarului de calorii, de vitamine, absolut obligatorii într-o alimentație complexă.

În Harghita au fost construite, de multă vreme, două mari complexe de creștere și îngrășare a bovinelor în sistem industrial, intensiv, ce presupuneau mari consumuri de furaje concentrate. Dar creșterea permanentă a efectivului de animale, raportată la suprafețele arabile care au rămas aceleași, a creat unele probleme. Se cereau adoptate deci noi soluții. Și ele au fost aflate prin folosirea unor produse existente la care s-a apelat mai puțin, sau chiar nu s-a apelat deloc pînă acum. Despre ce este vorba? Noutatea o constituie, în primul rînd, folosirea intensivă în alimentația bovinelor și chiar a ovinelor a cetinii de brad. Cetina de brad, obținută prin defrișarea borhotului de pe unele terenuri ce se învecinează a fi redată pășunatului, se mănîncă și — în amestec cu mici cantități de tărîțe — servește pe timp de iarnă, sau în ultima fază de îngrășare, drept hrană animalelor.

Bineînțeles, semne de întrebare au existat, la început, în această privință, ca de altfel totdeauna în domeniul noutăților. Dar dacă, după cum spunea Ștefan Tiboldi — medic veterinar principal la Direcția pentru agricultură și industrie alimentară a județului — raportăm valoarea nutritivă a cetinii de brad, la cea a finului de bună calitate, constatăm nu numai că ele sînt egale, ba chiar, cetina de brad, prin conținutul ei bogat în vitamine, în special vitamina E, cu mari efecte asupra reproducției, este superioară finului. De asemenea, microelementele pe care le are în compoziție, uleiurile eterice, determină efecte preventive și curative deosebite.

CONSTANTIN BALACCIU ■

Experimente notabile

Am ales două ferme medii de animale, cu o stare relativ medie, prima I.A.S. Panciu (județul Vrancea), iar a doua ferma din Clinceni (C.A.P. Giurgiu). În cele două unități situate la mare distanță una de alta s-au găsit soluții pentru scoaterea animalelor în mod corespunzător în primăvară. S-au găsit soluții „salvatoare”, în ultimă instanță. Pentru că, se știe și nu vom insista: anul agricol 1983 a fost deosebit de secetos. În speță sudul țării și Moldova au suferit mult din cauza secetei. Inclusiv furajele au fost afectate. Din această tristă perspectivă naturală și cataclitică, sigur că este de salutat experiența celor două unități situate în Moldova și, respectiv, în sud, în zona de vest a Bucureștiului, în județul Giurgiu.

Am trecut pragul echinocțiului de primăvară. Dar primăvara pentru zootehnie încă nu a sosit. Pînă la prima duminică a lunii mai, cînd de regulă se învoiesc animalele la pășunat, pînă la prima coasă de secară verde ori de ierburii anuale sau perene mai este. Tocmai de-aceea vom da curs celor două modalități de furajare folosite în cele două unități. Complexul de tîrași de la Panciu numără 4300 de capete. Orice om de bine și cunoscător în materie asociază unitatea din Panciu cu viticultura, dar se vede treaba că I.A.S.-ul din localitate și-a di-

versificat activitatea. Și totuși, ce legătură poate exista, cum se spune, între coada vacii și viticultura? Vom vedea că între sectorul animalier și viticultura există una! Absența fiind furajele de volum — iar taurinilor fiindu-le indispensabile furajele de volum! — s-au gândit specialiștii și împreună cu I.B.N.A. Balotești au experimentat (în ultimii doi ani) o metodă de înlocuire a furajelor grosiere cu măcinătură din corzi de viță-de-vie!

De pe fiecare hectar din cele 1800 ha cu viță-de-vie zillerii gostatisti taie din iarnă pînă-n primăvară cite 1500 kg de coarde la fiecare hectar. Este un volum de coarde imens. 27 milioane kg de coarde de viță-de-vie. Se utilizează, de regulă, pentru vetrele citorva focuri părelnice, iar majoritatea se aprindeau și se aruncau. Directorul I.A.S. Panciu, Gheorghe Plopeșteanu, un om, cum se spune, acasă în toate și plin de bun-simț, ne spunea că erau obligați să-și procure grosiere de prin Covasna, Harghita, Constanța etc. De unde puteau și de unde nu puteau și pe unde se învoiau. Privim

Șeful de fermă, Popa Badea, ne spune că realizează o medie de lapte pe vacă furajată și pe perioadă de lactație de 3300—3700 litri anual. Totul este să ai grijă de animale! Acesta e adevărul. Inginerul Badea împreună cu tînăra ingineră Călina Petra, trebuie spus, au realizat un lucru împreună: au „sudat” un colectiv de oameni excepționali! Nimeni nu-ți stă la o fermă în preajma Bucureștiului, să fim rezonabili, fără o retribuție bună. Corespunzătoare. Pentru această retribuție trebuie însă muncit. Și muncește pe brînci, cum se spune. Realizează retribuții de 3300—3700 lei lunar și un venit anual de 45000 lei. La a doua noastră venire în fermă se dădea premii pentru sporurile de producție. Sporuri între 3000 și 8000 lei! Să dăm numele citorva oameni, întrucît merită cu prisosință: Anica Ilia, Maria Dumitru, Ioan Mititelu, Florica Dumitru, Marian Tabacu, Ștefan Smarandache, Ioan Petcu, Elena Simion, Gabriela Florea ș.a. Vreo 30 la număr, ca unul. Un vis secret al clincenilor, ne asigură inginerul Badea Popa și Călina Petra, este ca în următorii 2—3 ani să concureze ferma

IDEI ȘI INIȚIATIVE PE FRONTUL ZOOTEHNIEI

mașina de tocat coarde T.C.V. De fapt, s-a adaptat o toacătoare, căreia i s-a plasat un buncăr și un ciclon din tablă dură. Această mașină „brichetează” coardele la 15—20 cm. O moară s-a adaptat și ea cu zdrobitor special și cu site dure. În coșul acesteia se pun coardele tăiate și se macină. La toate aceste adaptări mecanice au contribuit, firește, și mecanicii de la S.M.A. Focșani. Dacă ar fi să se producă astfel de mașini să reținem că le trebuie o durabilitate mare. O rezistență deosebită, dată fiind masa lemnoasă a coardelor de viță.

Să vedem ce spun specialiștii? La complexul de tîrași ne întrebăm cu Gheorghe Pătrașcu, Ionel Gheorghe și Decebal Simpetrean. Sintem asigurați că sporurile de greutate la vițeii au crescut la peste 350 g pe zi și din cauza alimentării inclusiv cu măcinătură de coarde. Desigur, furajarea vițeilor nu se rezumă numai la măcinătură de coarde. Dar să reținem că la 4500 de vițeii le trebuie, în general, un volum de 100000 kg furaj ferlur pe zi. Este o cantitate uriașă. Care este, de fapt, rația zilnică? 7—10 kg siloz, 2—3 kg ciocălăi măcinați, 2—3 kg făină de coarde de viță-de-vie, 1—2 kg fin, 3—10 kg sfeclă furajeră. Vițeilor de 60—100 kg li se asigură și fin de lucernă și o cîtine de furaje concentrate „ciupite” de ici, de colo. De asemenea, înainte de prădare, vițeilor de 350—400 kg li se asigură o furajare mai corespunzătoare. Cum se spune, se „cizelează”. Și este ce anume cizelează. În anul trecut au predat 400 tone carne, iar în primele luni ale anului în curs mai bine de 140 tone. Unitatea vrinceană s-a „închis” pe un beneficiu de 12 milioane lei la finele anului trecut, e drept, provenit în bună parte din viticultură. A fost un an bun pentru viță-de-vie.

Ne oprim la Clinceni (Giurgiu). O dată. De două ori. În hrana vacilor cu lapte se dă, cu bune rezultate, borhot de bere. Circa 600 tone anual. Nu prin originalitate scilicet cei din Clinceni, ci prin felul cum pregătesc și administrează furajele. Una este să dai paie curate animalelor și alta este să le toci și să le prepari cu uree, de pildă. În rețetarul zilnic al vacilor cu lapte am găsit și prima, dar și a doua oară: 25 kg siloz (pe zi), 4 kg coceni tocați, 4 kg borhot de la fabricile de bere (din Bragadiru și fabrica Grivița), 4 kg făină de ciocălăi, 4 kg fin și, din cînd în cînd, 3—4 kg pastă de porumb. Deci, 40—45 kg de furaj tocat. Măruntit, tratat, amonizat, melasat etc. Nu lipsește nici sfecla furajeră. Borhotul de bere se procură la 6 bani kilogramul.

nr. 10 Pantelimon a I.A.S. Mogoșoaia. Așadar, în foștii Codri ai Vlășiei, la vest de București, se prefigurează un concurent sigur al lui Mihai Petcu.

...Ioan Moldovan, directorul I.B.N.A. Balotești, ne dă câteva lamuriri trebuitoare în legătură cu cele două procedee de furajare. Borhotul de bere (inclusiv cel de spirtose) este un furaj excelent. Se administrează singur, sau și mai bine, în amestec (vezi la Clinceni). Strujanul rămîne strujan, paiele rămîn paie. Ele conțin, ni se spune, celuloză, silicii și calciu de legătură. Borhotul este bogat în proteine și hidrați de carbon. Este vitaminic și hrănitor. Sporurile de producție de lapte se pot pune, categoric, și pe socoteala lui! Iar ferma tînără din Clinceni predă zilnic Fabricii de lapte VITAN circa 1700—1800 litri lapte. Asupra indicilor calitativi ai laptelui cei îndrăgiiți sînt chemați să-și spună cuvîntul. Cert este că se obține o medie de lapte bună la vacile cu lapte, care nu au un „pedigriu”, cine știe ce încărcat. Sînt metise (între Holstein și Brună de Maramureș). Este, nici mai mult, nici mai puțin, rasă locală de C.A.P., să spunem așa. Dar oamenii sînt localnici, iar vreo zece dintre ei au renunțat la slujbe în București și s-au întors acasă. Nu forțăm nota. Căci nu este cazul.

DORIN SALAJAN ■

Asaltul asupra proteinelor

E un fel de uzină biologică, un continuu foc alb, zice medicul veterinar Nicolae Trincă, dorind astfel să încerce vorbele cu o mai mare semnificație. Mă uit la dînsul, fiindcă vreau să-l înțeleg exact, și rămîn atent la ceea ce probabil mai are de gînd să spună. Noi, continuu veterinarul, director aici, la Asociația economică intercooperativă Holboca, județul Iași, trebuie să livrăm statului 1250 tone carne de vițeii pe an. Asta înseamnă 3200 tîrași a cite 400 kilograme fiecare. Am livrat o mie din ei, să zicem, o altă mie le ia locul, astfel ca la sfîrșitul anului

stocul să ne arate că am îngrășat 6000 de vițeii. Îi primim, de la 30 C.A.P.-uri asociate, la greutatea de 40—60 kilograme, atunci cînd sînt de trei sau patru săptămîni. După un an și jumătate trebuie să-i livrăm la greutatea de 400 kilograme. Adică, trebuie să-i hrănim în așa fel încît să depună 800 grame pe zi.

— Ați ajuns, cu alte cuvinte, la furajare.
— Am ajuns, fiindcă nu ne ajung... Trebuie să hrănim șase mii de guri tînere, fapt pentru care trebuie să pompăm zilnic spre grajduri pînă la 150 tone de nutrețuri. Abia le punem în uluce și nu mai sînt. Parcă le mistuie un foc nevăzut.

— Pentru furaje, își continuă explicațiile Nicolae Trincă, avem repartizate 700 hectare. Le cultivăm cu lucernă, orz, rapiță, secară și porumb. Obținem cam 14000 tone porumb siloz și 1250 tone fin. Dar nu ne ajung. Mai avem și 80 hectare de pășune, dar tot nu ne ajung.

— Și atunci?, întreb mai mult ca să-l abat pe veterinar spre ceea ce mă interesează.

— Sintem nevoiți să apelăm la surse secundare, la unele subproduse rezultate în industria alimentară, în aceea a medicamentului, în unele complexe de păsări și porci. Transportăm zilnic 30 tone de fecii de porc și pasăre, 15 tone miceliu de penicilină, 30 tone borhot de la fabrica de spirt și 20 tone furaje grosiere: coceni, paie, ciocălăi. Toate aceste subproduse sînt amestecate pe o platformă, de către un om singur, mecanicul Ion Pălan, cu un încărcător frontal, masină grea, pe șenile. După ce se amestecă bine, preparatul se depozitează și se ține timp de 48 ore într-un bazin, apoi se administrează în hrana animalelor sub denumirea de furaj unic.

— Și viteii mănîncă un astfel de furaj... unic?

— Un test de nutriție efectuat de specialiștii ai catedrei de alimentație a Institutului agronomic din Iași a dovedit că un tîraș de 300 kilograme poate ingera zilnic 25—30 kilograme din acest amestec — furaj unic — a cărui valoare nutritivă este egală cu 9,5 unități, 10 kilograme substanță uscată și 700 grame proteine.

Constat, la fața locului, apetitul pe care poate să-l dezvolte la aceste animale un astfel de furaj. Pe alocuri, ulucile în care s-a pus hrana sînt linse, mai ales acolo unde viteii sînt mai mari. O condiție esențială însă pentru a folosi în hrana animalelor acest furaj este ca animalul să fie perfect sănătos. Pentru asta, la Holboca, se are în vedere pregătirea vițeilor, pentru consumul acestui furaj, încă din faza inițială de creștere. Medicul veterinar Virgil Teperdel este șeful Laboratorului județean pentru controlul calității nutrețurilor și alimentației animalelor, ne însoțește în această documentare, și am deci prilejul să-l întreb:

— În ce constă această pregătire?

— De un an folosim în furajarea vițeilor de la cușetă o serie de produse cu caracter de noutate: lactosilul, reitanul și decoctul de făină de soia, porumb și melasă. Aceste produse vin să completeze rația furajeră a vițeilor, cu elemente nutritive, biostimulatori și vitamine. Sporurile de creștere obținute pe două luni, la cușetă, au fost de 800 grame pe fiecare zi furajată, la fiecare vițel.

— Ce este lactosilul? îl întreb pe medicul Virgil Teperdel.

— Un produs furajer nou, inventat de inginerul agronom Mircea Vintilă, de la Institutul de biologie și nutriție animală Balotești, alcătuit din făinuri de cereale, trecute printr-o tehnologie de fabricație în timpul căreia se adaugă culturile de lactobacili.

— Dar lactobacilii ce sînt?

— Microorganisme cu efecte favorabile în procesul de digestie. Îi primim de la I.B.N.A. Balotești, fiindcă n-am preluat încă tehnica de menținere și păstrare a culturilor. Într-o lună însă îi vom obține la noi acasă, în Iași.

Decamdată, în unitatea în care ne aflăm noi acum, A.E.I. Holboca, s-a amenajat o stație de preparare a lactosilului, după tehnologia autorului: în trei încăperi sînt instalate utilaje de fierbere, fermentare și malaxare. Inginerul stagiar Radu Mihalcea, ajutat de muncitorii Maria Ciopeică, Ana Sirghi, Elena Rață și de soții Maria și Vasile Rață, reușesc să producă două tone de lactosil pe zi. De aici lactosilul trece în hrana animalelor: a vițeilor. Iesenii, după mai multe teste, reușite în cele din urmă, îl folosesc acum cu aceleași rezultate și la hrana purcelilor și a puilor.

— Bacteriile lactice, din compoziția acestui biopreparat, ne completează medicul Virgil Teperdel, au marea proprietate de a se multiplica în organismul animalului (introduse prin furajare) în dauna germeilor patogeni. Deci au un efect profilactic și terapeutic în afecțiunile gastrointestinale ale tineretului animal. Realmente înăbușă flora patogenică, stimulează digestia, cresc apetitul animalelor. Efectul? Animalul mănîncă mai mult, crește mai repede în greutate. La viteii sporul în greutate este de 10—15 la sută față de furajarea tradițională. Dar ceea ce este și mai important constă în faptul că se reduce morbiditatea și mortalitatea la vițeii, la celelalte animale și păsări furajate cu lactosil.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

BĂTĂLIA PENTRU INDEPENDENȚĂ

• Experiențe interesante în județul Argeș • În cât timp se amortizează

Biogazul: o energie ieftină

Excelent înlocuitor al benzinei!

Interesul particular acordat valorificării surselor de energie neconvențională se recomandă aici, în județul Argeș, comparativ cu alte județe ale țării, prin cel mai mare număr de instalații pentru producerea de biogaz. La ora actuală se găsesc în funcțiune 48 de instalații între 2—20 metri cubi, iar la Ferma zootehnică de la Rociu, dotată cu un fermentator și un gazometru de mare capacitate, se realizează din biogaz întreaga cantitate de combustibil, pentru alimentarea camioneriei, mașinilor de gătit și pentru încălzirea apei menajere. În sfârșit, la stațiile pentru epurarea apelor din Pitești, Curtea de Argeș și Cîmpulung, instalațiile de mare capacitate furnizează anual aproximativ 3 126 000 metri cubi de biogaz. Această energie ieftină și ușor produs echivalează, pe parcursul a 12 luni, cu circa 2 340 tone combustibil convențional (cărbune, combustibili lichizi și gaze).

E locul să amintim însă că această inepuizabilă sursă de gaz inflamabil este utilizată aici nu numai pentru scopuri strict menajere. Prin solicitarea specialiștilor, biogazul s-a dovedit și un excelent înlocuitor al benzinei și motorinei, deci capabil de a pune în mișcare motoare și generatoare de diferite capacități. Meritul revine în această privință colectivului de creație ale Institutului de învățământ superior din Pitești, care, la recomandarea Comitetului județean de partid, au izbutit, pe baza unor adaptări relativ simple, ca diferite motoare să devină dependente de rezervorul propriu cu biogaz. Acest combustibil a fost și continuă să fie furnizat de cea mai mare instalație existentă pe raza județului. Stația pentru epurarea apelor de la Pitești, unde producția zilnică de biogaz însumează între 8 și 12 mii metri cubi. Pe această bază, în județ își duc viața peste 50 de motoare mobile și staționare. Iată câteva exemple: pe raza județului funcționează în mod experimental 19 tractoare alimentare cu biogaz; 10 la S.M.A. Mărăcineni, două la Institutul de învățământ superior, și cite unul la I.A.S. „30 Decembrie”, I.A.P. Pitești și Intreprinderea „Petroilul”. Autoturisme: 5 la I.I.S.E. Pitești, două la Comitetul județean P.C.R. și cite unul la A.C.R. și Service. Mai amintim cele două autocamioane de la I.A.P. precum și cele 7 motoare staționare aflate în dotarea mai multor unități industriale.

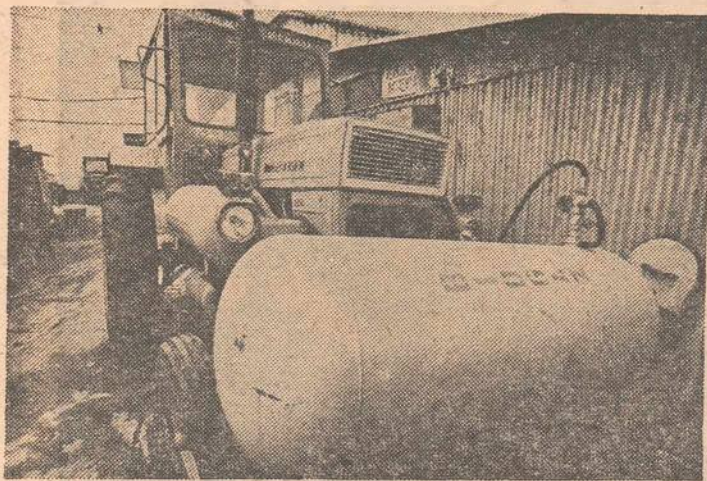
Despre toate acestea, gospodarii județului mi-au vorbit cu reținere și modestie. Nu mi-au lăsat nici o clipă impresia unor oameni ce-și contabilizează succesele cu mândria și conștiința datoriei împlinite. Nemulțumirea cu laturile ei lucrative reprezintă și aici un teren fertil pentru nașterea și zborul ideilor generoase. Am putut să constat acest lucru mai ales după convorbirea pe care am avut-o cu tovarășii Gheorghe Marinescu, vicepreședintele Consiliului popular al județului Argeș, și Ion Nicolescu, inginer principal și mai vechi pasionat al domeniului.

— Numărul de instalații pentru producerea biogazului, mi s-a spus, este încă mult prea mic. Situația se explică și prin costul ridicat al acestora: 2 500—3 000 lei, pe metru cub de capacitate. Trebuie să găsim soluții pentru ieftinirea lor. Multe din acestea nu funcționează decât în lunile calde ale anului, deoarece fermentatoarele au nevoie de o temperatură de câteva grade. Va trebui să apelăm în această privință la inteligența chimistului. Nu excludem posibilitatea confecționării unor comprimate care să grăbească fermentarea nămolului în orice condiții de temperatură. În sfârșit, sînt încă multe de făcut pentru ca aerul și apa caldă obținută prin arderea biogazului să fie recirculate, iar biogazul să demonstreze mai multă forță în motoarele de tracțiune.

Roadele acestor nemulțumiri sînt însă și ele evidente. Vom nota în primul rînd că specialiștii argeșeni nu s-au mărginit doar să preia soluțiile tehnice recomandate de diverse institute și instituții, din Capitală, ci, dimpotrivă, să le adapteze la condițiile noastre. Instalarea propusă de Institutul de cercetări alimentare a fost reproiectată, simplificările făcînd posibilă introducerea gazometrului în fermentator. Inginerul Ion Nicolescu îi datorăm apoi realizarea unui nou proiect de instalație pe baza căruia s-ar putea realiza în premieră absolută recipiente gonflabile, astfel încît un asemenea

recipient, confecționat din cauciuc, să fie folosit și pentru acumularea gazului rezultat. O asemenea instalație, destinată trebuințelor domestice, s-ar putea realiza la domiciliu în mai puțin de opt ore, iar costul ei nu ar depăși 2 000 lei pe metru cub.

Interesantă se dovedește și experiența de la Ferma zootehnică de la Rociu. Aici, sub îndrumarea personalului de specialitate al Consiliului popular județean, s-au folosit pentru executarea fermentatoarelor și gazometrelor recipiente industriale scoase din uz. În felul acesta costul de

Instalații simple, nepretențioase

Inginerul Petre Buleci, autorul mai multor proiecte de stații de biogaz, multe aplicate practic și funcționînd de ani de zile ireproșabil, susține, împătimit de ideea de bine, că transferul de flacăra, cum zice el, în casa oamenilor, a țărănilor mai ales, înseamnă acum, cînd orice energie e tot mai drămuțată, un plus de bunăstare. Probabil că unii, mă refer la sceptici, vor strimba din nas, dar în realitate, biogazul este o sursă de energie inepuizabilă, izvorul lui fiind însuși procesul vieții pe pămînt! Ceea ce trebuie să triumfe acum — un început bun există — este însușirea de către toți sau cit mai mulți gospodari, unități economice industriale sau agricole care au resurse, a tehnologiei de obținere a biogazului. Inginerul Petre Buleci a propus și propune în continuare unele dintre cele mai simple și mai economice proiecte, mai eficiente. Din 1981 el aplică în practică două modele de stații. Prima, un model gospodăresc, s-a construit în ograda țărănilor Niță Marin din comuna Movila Miresii, județul Brăila și a fost un succes. A doua stație de biogaz, model tip industrial, de 200 mc a fost realizată, tot în 1981 și tot la Brăila, la Intreprinderea de creștere și îngrijire a porcilor, pentru alimentarea cu metan a cantinei. Au trecut, iată, trei ani și instalația executată aici după modelele lui Petre Buleci funcționează la fel ca în primele zile, adică foarte bine. Umplerea cu reziduuri menajere și dejecții mai ales, precum și golirea stației se fac în sistem gravitațional. Dejecțiile vin pe conductă în stație, mai bine-zis în bazin, și de aici, după ce se obține metanul, se evacuează într-un alt bazin de unde se încarcă și se transportă pe cîmp, ca îngrășămint. Se elimină astfel câteva neajunsuri: se înlătură poluarea cu dejecții animale, se eliberează terenurile pe care acestea se depozitau pînă atunci, iar în plus se obține un foarte bun îngrășămint și, pe baza lui, gazul metan. Într-o lună se obține atîta gaz metan cam efi ar încăpea în 210 butelii de aragaz. Biogazul obținut la această stație se folosește la prepararea hranei, la cantină, pentru 500 de oameni. Inginerul Petre Buleci face însă un alt calcul: dacă toate dejecțiile animale ale acestui complex ar fi dirijate prin conducte către stații de acest tip, ele ar fi transformate, într-o primă ipostază, într-un volum de biogaz echivalent cu 60 tone de benzină pe zi! În plus, să ne gândim și la celelalte avantaje.

biogaz pe metru cub a scăzut de la 1,50 lei (media pe județ) la numai 8 bani.

— Pentru ca acțiunea de valorificare a energiilor neconvenționale să-și mărească ritmul, ne-a mărturisit inginerul Nicolescu, ar fi necesar ca munca de cercetare, proiectare și confecționarea instalațiilor necesare să fie tutelată în fiecare județ de un for specializat. Apreciez apoi că ar fi extrem de binevenită o mai bună conlucrare între agronomi și cei ce gîndesc și realizează instalațiile de biogaz. În acest sens propun ca o instalație cu recipient gonflabil să se afle în permanență în incinta Institutului agronomic din București sau din alte centre universitare pentru ca actualii și viitorii agronomi să cunoască din vreme modul de funcționare și avantajele unor asemenea instalații.

LIVIU TIMBUS ■

dele de stații de biogaz, unele aplicabile în județele Constanta, Tulcea, Suceava iar pînă la 1 mai 1984 se vor mai aprinde astfel de flăcări și în județele Covasna și Oltenița.

— Există, după cite știm, și alte modele omologate. De ce totuși gospodarii și chiar unele unități economice preferă modelele pe care le-ați făcut, deși ele nu sînt încă omologate?

— În primul rînd pentru că realizarea practică a stațiilor o facem împreună, adică tuturor celor care m-au solicitat le-am oferit asistența tehnică gratuită. În al doilea rînd, pentru că modelele mele se pot realiza ușor, utilizînd materiale disponibile în zonă, cele mai ieftine și pe care oamenii știu să le folosească. Apoi, nu ocupă suprafețe mari de terenuri, gospodarii drămuindu-și fiecare palmă de sol.

— Cam la ce preț ajunge un model gospodăresc?

— E dificil să vorbești despre un preț fix, fiindcă depinde de materiale folosite. De pildă, un model gospodăresc de 10 metri cubi, care poate înlocui cel puțin două butelii de aragaz, mai bine spus gazul din ele, poate fi realizat cu 750 de cărămizi, jumătate de metru cub de mortar și doi sași de ciment. Convenabil, zice eu. Sau poate fi făcut și din piatră, acolo unde aceasta există pe malurile riurilor; sau din tuf vulcanic, din zgură metalurgică. Am făcut cunoscute aceste modele unor ministere interesate, altor instituții centrale, dar n-am primit nici un răspuns. Sînt privit, probabil, cu neîncredere. Părerea mea este că realizarea unor modele MBP de către Uniunile județene a cooperativei de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor din Brăila și Constanța, vor demonstra, prin comparație, superioritatea acestora din urmă și, mai ales, eficiența lor economică.

— Cum vedeți dezvoltată această idee, a stațiilor de obținere a biogazului?

— În județul Brăila va apărea, cred, în scurt timp, o multitudine de astfel de stații de tip gospodăresc. Stă în atenția organelor municipale și județene dezvoltarea practică a acestei idei. De altfel, trebuie să mărturisesc, că și noi am plecat în studierea acestei probleme de la o sedință de lucru cu tovarășul primar al Brăilei, Ion Nicolae, care a invitat cîțiva specialiști și ne-am sfătuit împreună cum să rezolvăm unele necesități ale orașului nostru. Asta se întimpla prin 1981. Din cite cunosc, conducerea județului nostru a îmbrățișat cu interes această idee și ne vom bucura de tot ajutorul în aplicarea ei în practică. În prezent, în comuna Gropeni, de pildă, sînt în faza de finisare alte două stații MBP 4—50, pentru prepararea hranei și iluminatul bufetului comunal. Dar părerea mea este că unitățile militare, școlile, internatele etc. pot realiza foarte ușor astfel de modele. Folosirea acestor resurse de energie, a biogazului, ar trebui să devină un act de educație. Noi învățăm mai mult prin șoc, adică atunci cînd sîntem nevoiți de împrejurări să apelăm și la alte surse de energie. Ar trebui să ne folosim mai mult de învățătura inovatoare. Pentru viitor, cred, proiectele de construcție sau dezvoltare a complexelor zootehnice, chiar și proiectele unor așezări umane, trebuie să conțină un capitol care să prevadă modul de colectare, tratare și utilizare a reziduurilor. Adică să obținem din ele energie, în speță, biogaz. Viitorul ne va impune aceasta ca pe o necesitate. Înțelept este însă să ne preocupăm această problemă de pe acum.

N. GRIGORE MARĂȘANU ■

ENERGETICĂ A ȚĂRII CONTINUĂ!

DEPINDE
DE NOI

instalație • Cine se ocupă de școlarizare? •

O energie ușor de produs: biogazul

Proiecte sînt, dar beneficiari?

— Stimată tovarășe inginer Adrian Zahar, ați realizat în cadrul colectivului pe re-l conduceți la I.S.P.C.A.I.A., prima stație industrială de biogaz din țară, stația pilot Periș, de la Complexul industrial zootehnic de creștere a porcilor, ația pilot a intrat în funcțiune în 1979. Intre timp, revista „Flacăra” a urărit cu insistență problema energiilor convenționale, cu voia dumneavoastră, revenim. Ce s-a întâmplat în acești ani?

— Stația de la Periș are o capacitate de 2x200 metri cubi. Ea funcționează în continuare. A fost dată în grija I.C.I.C.A. este o bază a cercetării materiale a I.A.I.A., în care se experimentează toate ideile în materie de biogaz. Noi nu avem posibilitatea s-o urmărim sau intervenim. Intre timp a fost realizată după aceeași tehnologie, la I.A.S. 30 Decembrie, o stație de capacitate 2x400 metri cubi. Aceste stații se pot generaliza la toate complexele industriale zootehnice de porci. Dar ceea ce este mai important, pe baza experienței acumulate la Periș și 30 Decembrie, a fost făcut un proiect tip pentru instalații de biogaz la complexele de porcine cu un mare număr de capete. Proiectul a folosit tehnologia I.S.P.C.A.I.A. și la el au colaborat mai multe instituții: I.S.P.I.F. pentru partea de irigare a apelor decantate, fie în aspersie, fie în brazde; Institutul de mecanizare a agriculturii; I.N.M.T. cu probleme legate de conversia biogazului în energie electrică; I.C.I.C.A. pentru tehnologie; Institutul Politehnic București, Catedra de mașini hidraulice cu calculul de dimensionare a mașinilor hidraulice pentru nămol, iar I.S.P.C.A.I.A. cu probleme de tehnologie și proiectarea propriu-zisă. Proiectul a fost aprobat cu Decretul 418 din 1980. În urmă cu aproximativ un an, M.A.I.A. a emis un ordin ca instalațiile de biogaz să fie construite obligatoriu o dată cu noile complexe. La cele existente se vor construi stații de biogaz pe măsura posibilităților, ele necesitînd un efort de investiții care trebuie planificat.

Care sînt indicatorii tehnico-economici ai proiectului?

— Valoarea de investiție, fără partea de conversie în energie electrică, este de 8 milioane. Cifra este medie și depinde de condițiile locale. Producția zilnică este de 2100 metri cubi biogaz. Asta înseamnă 766 500 metri cubi pe an. Aproximativ un sfert din această cantitate este folosită pentru păstrarea unei temperaturi optime în fermentator. Din procesul tehnologic rezultă apă și nămol, 630 metri cubi pe zi, la parametrii optimi pentru fertilizare și irigare. Nămolul conține surse potențiale de fertilizare: azot, fosfor și alte elemente. Pentru a fi mai înțeleși, să spunem că o instalație de biogaz, executată după proiectul tip, asigură 60—70 la sută din necesarul de energie termică al unui complex de porci în sistem industrializat, iar biogazul, convertit în energie electrică, 30—40 la sută din necesar. Cifra e funcție de hrana animalelor, condiții locale și de o exploatare rațională, conform tehnologiei.

În ce timp se amortizează o asemenea instalație?

— Durata de recuperare nu este mai mare de 20—25 de ani. La unele instalații a reieșit din calcul și 12—15 ani. Cifra depinde de mai mulți factori și este influențată mult de condițiile locale: plan general, terenul de fundare, distanțele. Mai trebuie spus că durata de recuperare a scăzut în timp, datorită creșterii prețului energiei.

Care sînt unitățile cu instalații de biogaz pe care se poate conta?

— Pe lângă cele două, amintite mai sus, în funcțiune sînt cea de la Roman — 1500 metri cubi pe zi — și cea de la Băbeni-Vilcea, intrată parțial în funcțiune cu un metanogan, 800 metri cubi. În execuție sînt instalațiile de la Sîeu Măgheruș-Bistrița — va începe să producă la sfîrșitul lunii, Muntenii de Jos-Vaslui, Bonțida, ferma Jucu-Cluj, Bilciurești-Dimbovița, Halinga-Mehedintzi, Luna Grigorești-Cluj. În curs de proiectare, pe așa-zisa soluție tehnologică Periș II, sînt instalațiile de la Codlea, Șercaia, Tirgu Jiu, Cristuru Secuiesc, Poarta Aibă, Căzănești și Seini-Maramureș. După cum se vede, instalațiile de biogaz au depășit în mod hotărît faza cercetării, a tatonării și au intrat în producția de serie, ca să folosim o expresie curentă. Din capacitățile existente, cit și din cele care vor intra în funcțiune, peste 50, realizate după proiectele institutului nostru, în anul acesta aportul biogazului în balanța energetică a țării

va crește considerabil.

— Am vorbit pînă acum doar despre biogaz realizat din dejecții de porc. Vorbind despre zootehnie, aceasta este sîngura sursă?

— La Complexul de creștere a taurinelor de la I.A.S. Rădăuți, am improvizat o instalație folosind niște silozuri de ciment dezafectate. Instalația folosește 15 metri cubi de dejecții și produce 25 metri cubi biogaz pe zi. Am propus instalația pentru extindere și generalizare.

Care sînt după părerea dumneavoastră problemele care ar trebui rezolvate în primă urgență?

— Pentru soluția tehnologică Periș II nu s-a găsit furnizor pentru utilajele de barbotare și încălzire. Profităm de această ocazie ca să lansăm un apel cercetării pentru realizarea unui contor de

biogaz. Fără o înregistrare permanentă, nu poți dovedi eficiența unei instalații. În cazul unor instalații cu noutate tehnică acest lucru este necesar. Toate celelalte utilaje sînt românești și se produc în serie. Mai sînt unii beneficiari care au rețineri privind realizarea instalațiilor de biogaz. Evident, este mai comod să folosești surse energetice clasice, însă aceste instalații trebuie privite ca o necesitate. Ei se tem că instalațiile aduc după sine o reducere a cotei de combustibil mai mare decît poate oferi biogazul. Nu este adevărat. La exploatarea unor instalații de biogaz sînt folosiți oameni care în prealabil n-au fost școlarizați, uneori dintre cei care nu se descurcă în alte domenii. La 30 Decembrie a avut loc un curs de școlarizare și perfecționare a cadrelor de exploatare de la Roman, Băbeni și Sîeu Măgheruș. Cei care exploatează instalațiile de biogaz trebuie să aibă pregătire și retribuție la nivel de tehnicieni. O exploatare necorespunzătoare înseamnă pierderi de biogaz, scăderea randamentului.

OPREA GEORGESCU ■

nică să fie generalizată în cursul anilor 1983—1984 (subl. n.). Tehnologia numită **Procedeu de contact**, constă în principal din filtrarea apei reziduale într-o stație de hidrosite și tratarea anaerobă a filtratului (a apei) în digestoare (metantancuri) cu recuperarea căldurii de proces și recircularea parțială a masei active anaerobe. Producția de biogaz este în funcție de sarcina poluantă, adică de cantitatea de CBO-5 pe metru cub conținut în apă și de cantitatea de suspensii. În cursul anului 1982, din iunie și pînă în 12 noiembrie, instalația de 5 metri cubi pe oră apă uzată a produs 20 000 metri cubi de biogaz în flux continuu... La o cantitate de CBO-5 de 10 kilograme pe metru cub de apă s-au obținut 8 metri cubi de biogaz din care 5,6 metri cubi sînt disponibili. Restul de 2,4 metri cubi de biogaz a fost utilizat pentru funcționarea instalației. Acești 2,4 metri cubi de biogaz sînt suficienți pentru a acoperi toate cheltuielile energetice ale instalației, inclusiv energia electrică necesară agitării.

VICTOR NIȚA ■

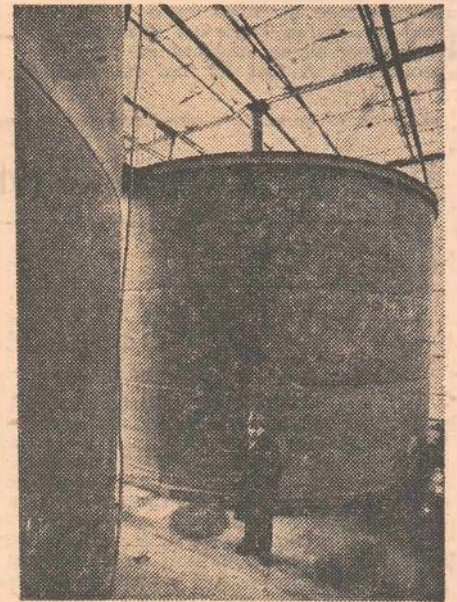
Doi iepuri dintr-un foc

Acum mai bine de un an, mai exact spus în data de 1 februarie, 1983, la **Întreprinderea de sere „30 Decembrie”** a fost omologată o foarte importantă cercetare, inclusiv tehnologia și instalațiile aferente, ale unui procedeu privind producerea biogazului prin epurarea apelor uzate provenite de la complexele industriale de creștere a porcinelor. De ce am făcut precizarea că este vorba de o foarte importantă cercetare? Pentru că respectiva cercetare, desfășurată sub auspiciile C.N.S.T. și cu largul concurs al I.S. „30 Decembrie” și omologată de majoritatea specialiștilor din acest atit de controversat domeniu, și-a propus și a reușit să rezolve două probleme de maximă importanță pentru economia noastră. Prima dintre ele este cea a epurării apelor uzate în complexele industriale de creștere a porcinelor. În acest sens, inginerul **Mihail Preța** din cadrul ICSITEE, autorul cercetării omologate, a conceput încă de acum 7 ani o instalație numită **Hidrosită de separare a nămolurilor primare**. Despre aceste hidrosite, montate în premieră la I.S.C.I.P. — Tomesti, județul Iași, apoi în alte câteva I.S.C.I.P.-uri din țară, cum ar fi cele din Bacău, Roman, Băbeni (județul Vilcea), plus altele montate în județul Constanța, sau la Sîeu (județul Bistrița-Năsăud), revista noastră a scris încă de acum cîțiva ani, mai exact spus în mai 1979, apoi în ianuarie 1980. Am fost obligați să revenim în iunie și iulie, 1980, datorită „neastîmpărului” inginerului **Mihail Preța**. Vom face o scurtă paranteză și vom nota, fără să intrăm în amănunte, că hidrositele inginerului **Mihail Preța** au uimit, prin excelențele lor rezultate, pe toți cei care, la complexele industriale de creștere a porcinelor, se confruntă cu cîteva foarte grave probleme privind poluarea apei și a mediului înconjurător.

Revenim, acum, asupra „neastîmpărului” inginerului **Preța**. Constatînd că separarea apelor uzate duce în final la o însemnată cantitate de apă ce nu putea fi deversată fără o tratare aerobă, care tratare presupunea un mare consum de energie, autorul hidrositelor a bănuț că apele pot fi tratate anaerob, adică pot fi supuse unei fermentații. Studiile de specialitate indicau o astfel de posibilitate al cărei produs final avea să ducă la epurarea apei cu obținere de biogaz. Ajunse în fața unor soluții definitive, strict originale, căutările inginerului **Mihail Preța** au fost supuse, la cererea sa insistență, unor dezbateri ce au avut loc la sediul C.N.S.T. Nu puțini au fost cei care s-au îndoit că biogazul poate fi obținut numai și numai prin fermentarea apelor uzate, după separarea lor de dejecțiile porcinelor. Să recunoaștem că ideea este, orice s-ar spune, surprinzătoare: biogaz din apă?! Da, din apă, dar nu orice fel de apă, avea să afirme și, mai apoi, să confirme inginerul **Mihail Preța**. Este cazul să arătăm, în acest moment, meritul conducerii C.N.S.T.-ului, care a dat credit acestei afirmații și a finanțat cercetarea că avea să fie omologată la I.S. „30 Decembrie”.

A doua problemă rezolvată de cercetarea inginerului **Mihail Preța**, despre care am spus că este foarte importantă, este cea a obținerii biogazului, după epurarea apelor.

Deci, ca să recapitulăm, hidrositele inginerului **Mihail Preța** plus instalațiile aferente pentru fermentarea apelor cu un ridicat conținut de CBO-5 epurează și reintroduc în circuit o uriașă cantitate de apă, produc, în același timp, și biogaz. Pentru o cit mai limpede înțelegere a celor două probleme, vom transcrie dintr-o comunicare susținută de inginerul **Mihail Huniadi**, din cadrul I.S. „30 Decembrie”, la un simpozion național privind energiile neconvenționale: „La I.S. „30 Decembrie” s-a mai experimentat și un nou procedeu de epurare a apelor uzate evacuate din complexele de porcine după un proiect ICSITEE. Se poate afirma cu certitudine că prin experimentarea tehnologiei de recuperare energetică a sarcinii poluante a apelor reziduale, problema epurării integrale a apelor uzate emise de complexele de porcine este soluționată din punct de vedere tehnic, urmînd ca această teh-

Începutul a fost depășit

Grație clarviziunii, gândirii creatoare și înaltului spirit patriotic al secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, dispunem de o strategie energetică realistă și cu bătaie lungă, menită să asigure pînă în anul 2000, cel mai tirziu, independența țării din acest punct de vedere. În cadrul acesteia și ținînd cont că așa-ziii combustibili clasici, petrolul indeobște, se impuținează și se scumpește pretutindeni, un rol important revine, ar trebui să revină, folosirii surselor neconvenționale. Intre care, ca obiect al grupajului nostru de azi, și biogazul, ușor de obținut (prin fermentarea dejecțiilor) și, implicit, ieftin.

O anume rețineră față de biogaz, plecată fie din ignoranță, fie din comoditate (de ce să ne batem capul, scotocesc unii, cînd energia și așa ne vine de la stat?), a fost învinsă și, în multe locuri, s-a trecut la acțiune, obținîndu-se rezultate notabile. Subliniînd, cum procedează reporterii revistei, o serie de inițiative valoroase, demne de urmat, trebuie să recunoaștem că, în ceea ce privește biogazul, mai sînt multe de făcut. O prudență exagerată se mai manifestă pe ici, pe colo, ce toate că, acolo unde există, instalațiile de producere a biogazului în cantități mari, în complexele de porci, de pildă, și-au dovedit rentabilitatea, urmînd a amortiza cheltuielile în cîteva ani. Dacă I.S.P.C.A.I.A., realizatorul proiectelor, pare să se fi achitat de sarcinile primite, punînd la dispoziția beneficiarilor cele necesare, lucrurile se complică, dacă nu greșim, la nivelul ultimilor. Fiînd vorba despre instalații industriale, nu foarte pretențioase, dar nici foarte simple, ele solicită în exploatare o anume pregătire, o anume specializare, folosirea unor lucrători „buni la toate” riscînd nu doar să incurce treaba, ci și, mai grav, să compromită ideea, s-o păgubească. Se cere deci școlarizarea cadrelor, pe termen scurt, e adevărat, dar într-o formă organizată, lucrativă. Operația s-a declanșat, dar sporadic și timid, fără convingerea necesară. Și în această direcție se simte nevoia, spre beneficiul general, ca experiențele pozitive (de la 30 Decembrie, județul Giurgiu, de exemplu) să fie urmate, extinse, biogazul reprezentînd, repetăm, o sursă de energie ieftină, lesne convertibilă în căldură, apă caldă etc.

Și în privința instalațiilor simple, de amenajat în gospodăriile cetățenilor, s-a depășit faza tatonărilor. Multe astfel de „cazane” s-au instalat („Flacăra” a relatat adesea pe această temă), posesorii lor, oameni întreprinzători și harnici, obținînd energie în plus la costuri reduse. Dar și aici mai sînt bijubieli, mai sînt necazuri. Unele proiecte (de regulă artizanale) s-au aplicat și se aplică fără cine știe ce randament, altele (între care cele ale inginerului **brăilean Petre Bulcei**) și-au dovedit eficiența în mod concret, dar n-au fost încă omologate?! Normal ar fi să existe cîteva proiecte tip, poate două, poate trei, poate mai multe, pe care amatorii (și sînt) să le poată consulta și, în funcție de specific sau posibilități, să le poată aplica. Fiînd instalații ușor de realizat, din piese aflate la îndemîna oricărui gospodar, ele ar costa puțîn și ar aduce, în timp, beneficii mari. Considerăm că e de datoria cooperăției să dovedească mai multă preocupare în această privință, canalizînd competențele existente într-o direcție unitară. Ideea biogazului în curțile oamenilor a prins, cu toate avantajele de aici decurgînd, pentru cetățeni și, totodată, pentru economia națională, dar se simte nevoia unei asistențe tehnice mai serioase, mai organizate. Altfel zis, pe baza acumulărilor de pînă acum, biogazul trebuie să pășească într-o etapă superioară.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

O premieră a tehnicii românești**Laserul — controlor de calitate**

Cine a fost într-o țesătorie — știe, cine nu — bănuiește, ce muncă migăloasă, ce efort de concentrare a ochiului și a atenției solicită controlul de calitate al unei țesături textile. Mai ales, al materialului finit. În opt ore se derulează pe sub ochii unui om, peste o planșetă, peste o rampă luminată electric, mii și mii de metri de țesături uni sau color, simple ori cu modele, de lățimi variabile, de la 70—80—90 cm la 1,20—1,40—1,60 m., de a cărui integritate răspunde. Să sesizeze și să marcheze orice fel de defect posibil și să ia decizia, să hotărască rapid, în funcție de normativele precise, de anumite cerințe ale beneficiarului și de interesele economice ale întreprinderii, cum să se acționeze asupra materialului în cauză. Specialiști în psihologia muncii și în ergonomie din întreaga lume au măsurat și s-au preocupat ani de zile de curba acestui efort și au semnalat că, chiar și cel mai experimentat și sănătos ochi al celui mai bun profesionist, cu o temeinică pregătire, după 4—5 ore obosete, randamentul scade și atunci, firesc, defecte — mai multe sau mai puțin subtile — scapă. Multe dintre acestea apar, de regulă, la al doilea control, efectuat de către beneficiar care are alte pretenții și alte norme de acceptabilitate, ceea ce generează diferențe și litigii între parteneri privind încadrarea calitativă a mărfii și care, în general, se soldează cu pierderi la producător. A fost (și mai este încă)

o chestiune pe plan mondial, fapt ce a frământat mereu pe cercetătorii, inginerii, tehnologii din domeniul industriei textile. Căutarea unor posibilități de control obiectiv care să permită evidențierea absolută a oricărui gen de defectiuni, până și la cele mai subtile din structura țesăturii, și în același timp, mai puțin stresant pentru controlor, a adus pe arena industriei textile fizica laserilor, laserii înșiși. Ultimul deceniu însemnând chiar o cursă a brevetelor în această direcție.

Școala noastră de fizică, care — precum se știe — a construit, aproape concomitent cu prima realizare pe plan mondial, laserul de concepție românească, a pătruns și ea pe scena cercetării textile pentru rezolvarea problemei controlului automat al țesăturilor, câștigând, într-un timp foarte scurt, un asemenea domeniu de vîrf.

Lucrurile au demarat la Institutul de Cercetări Textile din Capitală, nu demult, în 1981, iar astăzi — principal și constructiv — rampa de control automat prin undă laser și dirijată de calculator este gata. Firește, înute în mină de un fizician, cercetătorul Ion Nistor, reprezentant al celei mai tinere generații de fizicieni, formate în era laserilor și a tehnologiilor nucleare tot mai inventive și mai complexe, abia la anul va implini un deceniu de la absolvirea facultății. Ca șef de temă de cercetare și de colectiv de lucru, și avînd în față, pentru a afla re-

zultatul problemei ce l se încredinșase spre rezolvare, doar elementul de bază — laserul (de concepție și fabricație I.F.T.A.R. — Institutul de Fizică și Tehnologie Aparatelor cu Radiații — din cadrul Institutului Central de Fizică), s-a dovedit competent și un excelent dirijor al unei partituri tehnice deosebite, în care instrumente și idei foarte diferite trebuiau să asigure un ansamblu perfect. E de remarcat, în primul rînd, faptul că a avut sprijinul material și moral al conducerii institutului și al Centralei Industriale Bumbacului, care a finanțat lucrarea în calitate de beneficiar. Apoi, faptul că a avut alături colegii — inginerul electronist Dorin Stănculescu și specialistul în mecanică fină Sema Adomniței — de aceeași capacitate profesională, alergători de cursă lungă în cursa unei idei, pentru care finalul și opera întreagă contează și nu orgoliul părții, orgoliul a ceea ce a făcut fiecare. Aflînd o soluție, pentru materializarea ei au avut nevoie de specialiști din alte institute și întreprinderi din țară pe care i-a aflat la fel de prompti. Raza de lumină furnizată de instalația laser și baleată, plimbată peste țesătură (pe întreaga ei lungime și lățime) cu o viteză și o frecvență incalculabile a fi urmărite de ochiul uman, avea nevoie de alte instrumente capabile să capteze defectele pe care le evidențiază și, cel mai important lucru, să le rețină, să le clasifice și să informeze omul asupra lor. Înălțute logic, și pe scurt spus, soluțiile s-au găsit. Semnalul luminos este transformat în semnal electric, semnalul electric, la rîndul lui, este prelucrat de o altă parte a instalației și introdus într-un calculator ce efectuează alte prelucrări. Selectează tipul de defecte, în funcție de care clasifică grupele de cali-

tate. La un loc, toate acestea înseamnă remarcabilă premieră a tehnicii naționale avînd încorporată gîndire proprie, materiale și componente în exclusivitate din țară. Captatorul optic specializat, de pildă, capabil să preia raza luminoasă a laserului baleiată pe lungimea și lățimea țesăturii și s-o transforme în semnal electric — captator realizat pentru prima oară în țară, la asemenea dimensiuni — a implicat competența și efortul specialiștilor de la Institutul de Cercetare și Inginerie Tehnologică pentru Sticlă și Ceramică Fină din București (coordonat de ing. Dan Nicolescu), ca și ale muncitorilor de la Întreprinderea Optică Română, care au pus la punct materialele și componentele necesare, de o mare precizie și finețe. Ca și calculatorul specializat — gîndit, proiectat și realizat la Institutul pentru Tehnică de Calcul (responsabil de temă de cercetare fiind ing. Traian Ciobanu).

Dacă prima și ultima concluzie a acestui demers științific și tehnic rămîie realitatea că putem să executăm în țară asemenea instalații de vîrf, de un mare viitor nu doar pentru industria textilă, dar, cu siguranță, — în variantele adecvate — și pentru alte sectoare și domenii industriale, unde controlul de calitate are nevoie de precizii și obiectivitate maxime, nu sînt deloc de neglijat efectele economice ale unui asemenea control automat, de o mare productivitate. Practic, înlătură armata de controlori existenți la ora actuală în orice uzină. Oferă totodată, posibilitatea unor optime prețuri de livrare a produselor și, prin urmare, devine un instrument în arta și știința conducerii unei întreprinderi.

CICI JORDACHE-ADAM ■**Odobleja și cibernetica (VII)****Vîrstele savantului**

— Voi începe cu mutarea noastră definitivă la Drobeta. Casa exista mai demult, dar nu exista mai nimic în ea. Tata a chemat un timplar și i-a dat indicații: vei construi un pat din scindură, care va avea 4 picioare înalte de aproape un metru, iar deasupra o platformă de scindură... Peste scindură a pus o cergă. Atît. De culcat, ne-am culcat amîndoi. Dormeam însă destul de agitat și deranjîndu-l destul de des, a doua zi, inventiv cum era, a găsit și o soluție... educativă: a „improvizat” în mod special pentru mine, la aceeași înălțime și cu aceeași platformă de scindură, un pat. Numai că picioarele lui nu erau din lemn, bine fixate, ci din... cărămizi! Din cărămizi așezate una peste alta. Și vă dați seama ce-nsemna asta: fiecare mișcare clătina „patul” și „aterizarea” era iminentă. Incepea, evident, „opera” de... reconstruire. Și asta a durat vreo trei nopți. Suficiente să-nvăț cum se doarme nemișcat. Apoi, nu l-am mai deranjat. Dormeam nemișcat. Dar a venit imediat alt moment. În anii de studenție mă-nvățasem mai boem. Într-o dimineață l-am spus că e cam frig în cameră. N-a zis nimic, ci doar a meditat la încă un plan: de-atunci, dezbrăcați pînă la briu, iarna sau vara, s-a derulat fără întrerupere programul nostru sportiv de o jumătate de oră.

— **Cercul în Drobeta-Tr. Severin și legenda de Iovis și... Bovis. Cit adevăr e în ea?**

— Total. Așa a fost. Eu nu aveam voie să merg decît în stînga dînsului, sau pe cealaltă parte a străzii. Chiar și amănuntul acesta pitoresc îl arată pe dr. Ștefan Odobleja un om necomun. Să vă povestesc și un mic incident avut cu o vecină, în urma căruia a venit la mine și mi-a zis cam așa: „Mă băiete, tatăl tău a innebunit”. Și am întrebat-o imediat „de ce”, la care mi-a reprodus discuția avută ceva mai devreme cu dînsul. Îl întrebasese de ce nu taie bălărele din curte, la care răspunsul a fost acesta: „O doamnă, se vede treaba că dumneavoastră adorați parcurile franțuzești, cu alei, tunse și perfect aliniate. Dar eu am un veritabil parc englezesc. Uitați-vă cît de frumos este. „Oferarii”, castanii ăștia ce cresc pe la noi, sînt ca niște veritabili... palmieri”. La care, vecina noastră n-a mai avut replică!

— **„Și nu i-a închinat nici o poezie?”**

— S-ar putea s-o găsim printre manuscrise, cine știe. Oricum obișnuia astfel de sancționări. Așa i-a sancționat și pe cei ce s-au înfruptat cu nerușinare din truda lui de-o viață. Nu e în fond o poezie ci o simplă versificare, prin care a dorit să ne transmită marea lui durere:

Am trăit ca să văd
Ce-ar fi făcut magnații științei cu mine
Dacă n-aș fi trăit.
Socotindu-mă dispărut în război
Ori numai retras de pe scenă,
Magnații „unanim recunoscuți” ai științei au procedat
După ultimele rețete ale gangsterilor lansate de Capote
Au făcut ca muții din naștere
Asupra a tot ceea ce eu am făcut,
gîndit, migălit și tipărit,
Au luat asupra lor întreaga sarcină
rod al muncii mele.
S-au îmbrăcat în fosforescente vestimente
ale gîndurilor mele
Și-au început să țipe
cu tobe și chitare electrice
Ca să iese lumea la ferestre
Să-i vadă,
Să-i admire,
Și să-i aplaude.

Și nu era numai unul,
Erau trei la început
Dar ca în toate triumviratele din istoria omenirii,
Unul din cei trei
a împins la o parte
cu coatele
pe ceilalți doi,
Rămînînd singur, atotstăpînitor
peste domeniul cotropit!
Asupra acestei teme avea să mai revină în ultimii ani, încercînd și pe acest plan continuarea luptei pentru adevăr, față de care în ultimul său deceniu de viață n-a cunoscut odihnă.

— Reluînd dialogul, stimate ing. Ștefan Odobleja-jr., imi îngădui să fac

o mărturisire: mă chinuie de mult regretul de a fi fost contemporan cu noi și de a nu-l fi cunoscut direct pe cel ce va rămîne peste veacuri o figură luminoasă în istoria științei românești. Și simpla înșiruire a celor citorva „căutări” enumerate dintre altele, de ordinul miilor, te obligă la o întrebare: Cînd a acumulat atîtea cunoștințe dr. Ștefan Odobleja? La multe din marile personalități ale lumii se discută despre „acumulările din familie” sau despre „bibliotecile din casa părintească” devorate în zile și nopți de neodihnă. Odobleja era totuși fiul unor oameni simpli, harnici, inteligenți, posesori, ce-i drept, ai unei diplome: cea a vieții!

— O discuție cu dr. Ștefan Odobleja era cu adevărat o revelație! Și eu am avut șansa de a fi alături de el, ca cel mai apropiat om. De multe ori am trăit însă regretul de a nu-i fi fost și colaborator în finalizarea gîndurilor ce le adunase o viață. M-ați întrebat cînd a fost era acumulărilor. M-a preocupat și pe mine acest aspect și voi încerca o sinteză a unor îndelungate discuții avute pe această temă cu tatăl meu. În primul rînd este eronată imaginea unora de a plasa această etapă în perioada universitară. Și iată de ce: la 20 de ani acumulările la care ajunsesse depășeau cu mult cadrul programei analitice! Odobleja avea, de exemplu, deja vaste cunoștințe despre problemele psihiatrice. Avea nevoie de aceste cunoștințe pentru cercetările sale interdisciplinare și a devansat cursul normal al învățării. Dar această devansare nu a fost un caz particular, ci unul general. Practic, în primul an de studenție parcursese cea mai mare parte a cunoștințelor ce se predau la cursurile de la Facultățile de medicină. Și să nu uităm încă ceva: Biblioteca Liceului „Traian” din Tr. Severin. Practic, n-a mai rămas nici o carte necitită, neconspectată, dintre cele ce-l interesau.

— **Să revenim însă la Psihologia Consonantistă și la Cibernetică. Ce gîndea dr. Ștefan Odobleja despre precursori?**

— Precursor e cel ce a intuit sau descoperit ceva, dar care din diferite motive n-a dus totuși pînă la capăt. Ceva în sensul glumei cu măsline și furculiță. Îmi povestea că mult timp a crezut și dînsul că e singurul care a descoperit consonantismul. Căutînd însă mai sistematic, în timp, a constatat că erau de fapt cel puțin 60 de precursori și în consonantism. Printre ei, chiar și Tales din Mileet, pe care prin teoria sa despre „suflet-magnet” îl considera, nici mai mult, nici mai puțin, decît primul psiholog al lumii, iar respectiva teorie, prima formă de consonantism. Oricum, precursori sînt foarte mulți: filosofi care au întemeiat sisteme materialiste, medici, psihologi, logicieni, o armată întreagă de ingineri care au conceput și realizat sau cel puțin au meditat și militat pentru realizarea mașinilor de calcul. Cine este întemeietor? Cel care a realizat primul o sinteză. Cel care a realizat incomparabil mai mult decît precursorii. Evident, precursorul nu poate fi pus pe aceeași treaptă cu întemeietorul și nici invers. La fel e și cazul succesorilor. Sînt trei categorii distincte, cu delimitări precise. Or, se știe, în 1938, Psihologia Consonantistă, introducînd noțiunea de „cerc vicios”, în fond nu alta decît „feedback”-ul („Viața este un cerc vicios de acțiune și reacțiune reciproce. O reversibilitate de fenomene fizico-chimice”), precum și alte elemente, între care stabilitatea și adaptabilitatea sistemelor, consonanță, disonanță, rezonanță, și multe altele, a pus bazele noii științe, care se va numi un deceniu mai tirziu Cibernetică. Părerea mea este că, indiscutabil, meritele lui Norbert Wiener nu pot fi minimalizate. Au fost pași înainte. Nu se poate trece cu vederea că bazele Ciberneticii existau deja cu un deceniu în urmă. E un adevăr! E o realitate clară! Și atunci?

— **Ideea „Cercului vicios”, adică a conexiunii inverse, ce „datare” poartă?**

— Tatăl meu a utilizat-o prima dată într-o lucrare apărută cu un deceniu înaintea Psihologiei Consonantiste. „Metodă de transonanță toracică” (Buletinul medico-farmaceutic, 1 mai 1929, pag. 158).

— **Ce bibliografie a utilizat Ștefan Odobleja la elaborarea Psihologiei Consonantiste?**

— Cam 800 de cărți editate între anii 1751 și 1937. De altfel, cele mai multe sînt trecute și în bibliografie. Cea mai veche este „Traité des sensations” de Condillac, iar cea mai nouă, „Tratatul de psihologie prin reecluzare” de Wittcz (1937). Cam 30 de cărți sînt scrise de autori români, între care V. Conia („Teoria undulației universale”), Rădulescu-Motru („Personalismul energetic”), J. Eliade Rădulescu („Echilibru între antiteze”), Gh. Marinescu, Spiru Haret și alții. Dar dincolo de această bibliografie imensă, este știut faptul că Ștefan Odobleja considera Psihologia Consonantistă doar un repertoriu, o tablă de materii a unui viitor Tratat de psihologie, care ar trebui să cuprîndă între 20 și 30 de volume.

— **Se știe că dr. Ștefan Odobleja și-a tradus singur cărțile în franceză, știa la perfecție latina, avea preocupări dintre cele mai diverse. A lăsat în manuscris, 15 000 de pagini, lucrarea „Logica”, sensul existenței lui din ultimii 35 de ani, creație monumentală, care-l va face mai bine înțeles științei. E o muncă uriașă de o viață...**

— Încă de foarte tînră avea o personalitate conturată. Era extrem de ordonat. Pentru el, fiecare clipă era planificată. Citise mult, reținuse mult și, așa cum îi plăcea adesea să spună, se afla într-un echilibru stabil: „Eu eram al ideilor mele și ele sîngure se compărau, se selecționau, se acceptau sau nu în capul meu. Mă stăpîneau să nu cad pradă naivităților sau reverțiilor filosofice; dar totuși imi plăcea să mă joc cu ele, să le citesc, să le culeg, să aleg ce era bun între ele — tot ce ar fi putut fi transpus din vis în real...”

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Un inspirat gest cultural prin care Editura Militară a găsit de cuviință să omagieze activitatea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, eforturile depuse în slujba poporului, a prosperității și afirmării națiunii de către Președintele țării, așadar un eveniment de aleasă ținută artistică este recenta antologie intitulată **Președintelui țării — omagiu fierbinte**, îngrijită competent de Nicolae Boghian. Poezii consacrate precum și tineri aflați în momentul afirmării literare colaborează la acest volum cu cele mai reprezentative producții lirice ale lor, deopotrivă angajate și exigente artistic, veritabilă radiografie poetică a sensibilității revoluționare contemporane. Oda și imnul, ca forme elevate de manifestare a poeziei patriotice, elegia politică și evocarea sint câteva din speciile care fac pregnantă atitudinea de prețuire și recunoștință a poezilor de azi față de conducătorul partidului și statului. Sint proslăvite unitatea profundă dintre patrie, partid și președinte, dar și calitățile umaniste și revoluționare ale conducătorului țării, trecutul istoric de o pilduitoare măreție, dar și dinamismul revoluționar al prezentului, cetezanța eroică a poporului, dar și caracterul exemplar al gândirii și inițiativelor conducătorului. Valoarea emblematică a prezenței tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului e afirmată categoric de versurile impetuoase ale lui Alexandru Andrițoiu: „Conducător iubit, doream să vii, / Chemat de țară și chemat de vreme, / În fruntea scumpei noastre Români / Ca soarele în fruntea unei steme“ (Partidul, Ceaușescu, România).

Versurile antologate au vigoare lirică, forță persuasivă, credibilitate și, nu în ultimul rând, patetism revoluționar și tensiune morală. Nu este neglijată nici parabola, în spatele căreia se poate deduce impulsul exemplar al solidarității și temerității, ca în versurile lui Vasile Preda: „În gestul său tovarășesc și larg / Ne recunoaștem necuprins de clar, / Noi sintem nava, el ne e catarg / Iar comunismul-i fărâma legendară“ (Ne e catarg). Din întreaga antologie transpar cu precădere atitudinea de încredere în inițiativa Președintelui, atașamentul și investiția sufletească a poporului. Imaginea conducătorului se constituie ca un reper fundamental pentru spiritualitatea contemporană, ca o emblemă revoluționară la care oamenii muncii se raportează cu entuziasm și cu bucuria consimțământului. Această prefigurare a idealurilor națiunii prin cetezanță revoluționară o surprinde exemplar Nicolae Dragoș în versuri viguroase și apoteotice: „În frunte țara are neîntrecut viteaz, / Purtind cu strălucire și cinste tot ce-au dat / Străbunii zestre sacră unii erou-bărbat, / Un om ales al gliei și-al vremilor de azi (El, fruntea României urcată nalt prin veac). Un pilduitor portret al bărbatului tenace, perseverent și profund în cugetare imaginează Eugen Frunză, într-o poezie cadențată, ordonată impecabil în ritmurile unui marș melodic: „Să fii deplin, să fii întreg / Și grai și duh al țării tale, / Și sol de pace și strateg / Al dreptei stări universale, / Să-ți fie gînd și faptă una, / Neclătinat din totdeauna — // Să fii departe văzător / Cu ochi de vultur sub pleoape, / Și dor din dorul tuturor, / Și de-al mul-

țimii puls aproape, / Să nu-ți îngădui nici o clipă / De lincezeală sau de pripă“ (Bărbat cu țara de-o ființă). Fiind un volum conceput de Editura Militară, **Președintelui țării — omagiu fierbinte** este, în același timp, și un mesaj de recunoștință și prețuire față de comandantul suprem al armatei, pe care mulți poeți ofițeri antologați aici au găsit un nimerit prilej de a-și exprima profunde sentimente de recunoștință. În idealurile pacifiste ale tovarășului Nicolae

Președintelui țării — omagiu fierbinte

Ceaușescu, poezii din rindul cadrelor militare își recunosc și de astă dată propriile convingeri pe care le fac cunoscute prin poezie, această pașnică modalitate de comunicare între oameni. Printre cei care semnează, animați de idealuri comune și de convingeri identice, se numără, deopotrivă, poeți români, maghiari și germani, hotărâți cu toții să imprime consecvență și viabilitate credinței într-un viitor strălucit. Reuniți în paginile antologiei după unicele criterii ale valorii și ale convingerilor patriotice, poezii consacrate și cei în afirmare, civili și cadre ale armatei, se regăsesc în sunetul general, unic și inimitabil al poeziei patriotice. A aminti numele lor aici

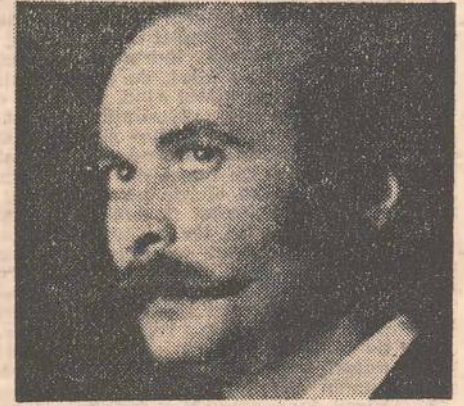
este, prin urmare, un gest firesc și necesar dar și un argument pentru comuniunea artistică și spirituală care îi animă. Ei sint Alexandru Andrițoiu, Ion Bărbăciour, Vlaicu Bârna, Ilie Bătcă, Ioan Benche, Mihai Beniuc, Alexandru Bodea, Bokor Katalin, Ion Brad, Franz Johannes Bulhardt, Lucian Bureriu, Virgil Carlanopol, Liviu Călin, George Chirilă, Andrei Ciurunga, Aurel D. Cimpeanu, Vitalie Cluc, George Florin Cozma, Viorel Cozma, Mihaela Cristescu, Ion Cringuleanu, Nicolae Dragoș, Nicolae Dumbravă, Dinu Eleodor, Nelu Enache, Radu Felician, Radu Felix, Nicolae Dan Frunțelată, Eugen Frunză, Sorin Grecu, Grigore Hagiu, Traian Iancu, Valentin Ioniță, Ion Iuga, Mihai Marc, Mihai Marciuc, Ilie Marian, Nicolae Mănescu, Ion Mărzac, Adrian Mierlușcă, Miklós László, Vasile Moldovan, Mihai Negulescu, Marius C. Nica, Ion Nicolescu, Carolina Orza, Adrian Păunescu, Emil Pop Almășan, Nicolae Pop, Pavel Pereș, Vasile Preda, Valeriu Pricină, Cristian Pricop, Al. Raicu, Traian Reu, Nicolae Schirlui, Ion Socol, Nicolae Stoian, Constantin Tănase, Paul Timofte, Victor Tulbure, George Țârnea, Ioan Tepelea, Vasile Ursache, Dragoș Vicol, Liviu Vișan, Titus Vișeu, Violeta Zamfirescu, Ilie Zavrăgiu.

Volumul realizat de Editura Militară reține atenția și prin prezentarea grafică elevată, sobră și distinctă, la a cărei realizare a merit incontestabil l-a avut graficianul Fl. Creangă. Antologia este ilustrată discret cu reproduceri color după picturile lui Corneliu Brudescu, George Ioniță, Sabin Bălașa și Albin Stănescu.

O sincronizare ireproșabilă cu inițiativa culturale ale preslei și editurilor o reprezintă numărul omagial închinat de revista Igaz Szó din Tirgu Mureș tovarășului Nicolae Ceaușescu. Prin ținută, prin calitatea colaborărilor, esecistice ori poetice, numărul din luna martie al revistei tirgumureșene dă o imagine fidelă despre sentimentele de recunoștință, de înaltă apreciere a activității revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Nume consacrate, deopotrivă maghiari și români, oameni de litere înfrățiți și animați de aceleași idealuri politice semnează vibrante cuvinte de apreciere și o sinceră adeziune la politica de excepție promovată de președintele țării. Hajdu Győző, Virgil Teodorescu, Adrian Păunescu, Murgu Pál, Nicolae Dragoș, Ion Mărgineanu, Gáll János, Victor Tulbure, Bogdán Tibor se regăsesc în limba comună a patriotismului și a elanului revoluționar.

Paginile omagiale inițiate de revista Igaz Szó sint o dovadă în plus de recunoștință spontană, izvorită din înțelegerea profundă a realităților politice de zi cu zi, în orientarea cărora înspre un ideal umanist, pașnic și constructiv, președintele țării a avut și continuă să aibă un rol hotărâtor. Omagiul scriitorilor maghiari și români, reuniți în paginile aceleiași reviste într-o firească solidaritate, reprezintă un consens patriotic de înaltă semnificație care trebuie consemnat ca atare, în toată amploarea deschiderilor lui. Paginile omagiale ale revistei tirgumureșene sint încă un ecou al prețuirii de care se bucură secretarul general al partidului, președintele României, din partea întregului popor.

Tudor Gheorghe la el acasă și în lume

— Stimate Tudor Gheorghe, a trecut ceva timp de cind ați revenit acasă dintr-o experiență fructuoasă petrecută în Statele Unite ale Americii și Canada, ea invitat al Asociației „România“. După o escală de Anul Nou la Craiova, ați fost invitat la Viena, cu ocazia manifestărilor dedicate Unirii. Parafrazind titlul unei cărți contemporane, vă propun dv. pentru cititori, rolul de cronicar al aventurii românului Tudor Gheorghe în America, apoi în Canada și Austria: De la Podari la... New York și înapoi, via Viena.

— Pentru a face cronica acestei aventuri mi-ar trebui mai mult timp și spațiu decît dispunem noi într-o pagină. M-aș mulțumi doar să spun că a fost frumos, dar și dificil. Dificil pentru că drumul de la Craiova-Podari la New York, via Roma, cum bine mă întrebi, a fost lung și inegal. Cum să mă explic? Au fost momente sublime, fericite pentru interpret, pentru românul din mine. Au fost și momente mai puțin plăcute în ceea ce privește receptarea, din partea unora, a mesajului artei românești al cărei exponent eram. Numărul acestora a fost limitat și cred că nici nu merită să ne pierdem timpul cu mărunțișuri. Sentimentul cu care m-am întors acasă e că trebuie să se facă mai mult pentru sufletul românului de dincolo de țară; mă refer, desigur, în plan spiritual. Să trimitem acolo cele mai reprezentative și autentice forțe ale culturii noastre. Am mai spus-o și o repet: în turneu prin America am întâlnit oameni reprezentind folclorul românesc actual care n-ar avea loc nici într-un restaurant de mina a doua din Craiova! Adevărat Kitsch. Și cînd mă gîndesc la profunzimea artei lui Dumitru Fărcașu, Constantin Gherghina sau, iată, Domnica Trop. Ce interesant ar fi să audă americanii români cîntînd o țărăncă adevărată...

— Cei care n-au fost receptivi la mesajul artei dumneavoastră făceau parte din generația de români americani plecați din România sau din generația de români născuți acolo? Iertați-mi curiozitatea.

— Să-ți povestesc o scenă petrecută într-o comunitate de români din New York. Pe cînd cîntam *Fie piinea cit de rea, tot mai bine-i în țara mea*, am fost puțin, la un moment dat, huiduit. Și din păcate nu de un om în vîrstă, ci de un om tînr. Asta m-a durut. Nu m-am lăsat intimidat; prin felul în care am știut să-i atrag atenția că acela care-și trădează odată țara, poate trăda și a doua oară, am fost răsplătit prin aplauze. Aplauzele s-au constituit într-o blamare a gestului tînrului și în felul acesta s-au pus lucrurile la punct.

— Vroiam să vă întreb despre modul în care ați mulțumit sensibilitatea contemporană a audientului cu dor de patrie mamă, dar răspunsul îl deduc...

— Rostul meu în S.U.A. și Canada a fost să încerc să-i fac pe români de acolo să-și relege firul dorului de țară, rupt de distanța care ne desparte. Și geografic și spiritual. Acesta, odată stabiliți prin America de Nord, chiar dacă-și încropesc mici formații artistice sau coruri, tot n-au cum să păstreze legătura cu contemporaneitatea. Pe mine m-a durut într-un fel faptul că poeziile pe care le recitau copiii erau doar din Alecsandri, Cosbuc, Nenițescu... Era o anume poezie, adică aceea pe care o lăseseră în țară părinții lor, la data plecării lor peste Ocean. Și din acest punct de vedere, pentru ei prezența mea a fost tonifiantă, puțin șocantă, revelatoare. Sigur, eu știam cîtecele pe care le vroiau ei, dar nu mă interesau în acel moment. Eu venisem pentru ca ei să ia

Convorbire realizată de ION JIANU ■

(Continuare în pag. 15)

Iată coperta primului număr al publicației **Modelism Tehnium**, editată de C.C. al U.T.C., supliment trimestrial al revistei „Tehnium“. În 1983 — aflăm — sute de mil de modelisti au participat la peste 1 000 de concursuri locale de aeromodelism, navomodelism, automodelism și rachetomodelism, 30 de concursuri interjudețene, 7 concursuri republicane; pe plan internațional modelistii români au obținut numeroase medalii de aur, argint sau bronz, România deținînd 6 recorduri mondiale, 2 titluri de campioni mondiali la aeromodelism. Dorim conlucrare bună colectivului redacțional cu cititorii săi. (R. V.)

A doua carte cu prieteni Soveran și îmbătător, vîntul de aprilie

Eu care, în copilărie, am trecut Balta-Albă. Lungit cu burta pe o targă de cărat lutul și vislînd cu miinile (lățimea bălții: 3 km, adîncimea apelor: 8 m) și am spart copcă, în februarie, și m-am scaldat, gîndind că o să răcesc și n-o să mai mă duc la școală, dar n-am căpătat măcar un gural, mi-aș fi putut închipui orice despre poetul Ion Sofia Manolescu, dar că a lucrat la circ („unde mă schimonoseam ca un drac“), slujind de centur viu aruncătorului de cuțite, asta nu mi-ar fi trecut prin cap două eternități. Din momentul cînd mi-a spus-o, am dreptul să cred că viața e, adesea, în cazul poezilor, de o severitate ineficace. Ostilă tuturor, ea și-a exercitat opresiunea dezordonată mai cu seamă asupra acestui om blajin, care traversează lumea cu pasul calm al celui mereu chemat să dea socoteală pentru totala irealitate a zilelor în care n-a îndurat o suferință și nu i-a răspuns cu un suris. Născut în Moldova, lângă Roman, fiu din flori al Sofiei, diavolul de la Elisav, cum i se spunea în sat mamei sale, pe care nu a văzut-o niciodată, el a fost, pe rînd, brutar, argat, vînzător de gheață, ucenic de croitorie la **Bunul Șic**, elev al citorva școli de agricultură din care era mereu azvîrlit, pentru că nu-și putea achita taxele, muritor de foame, student, plugar lângă Drumul cu plopi al lui Cezar Petrescu, apoi inginer agronom în cîmpia Burgasului, în Maramureș și în Bărăgan și, totdeauna, îndrăgostit pînă la pierdere minții, de poezie și de slujitorii ei. A pornit la drum, ca s-adune apă vie în ulciorul de lărbă, în tovarășia lui M. Blecher, cel ce „ca o pasăre în

(Continuare în pag. 11)

FANUȘ NEAGU ■

Argument

Sulerințele teatrului de amatori

Intre 12 și 15 martie am urmărit la Clubul I.C.T.B. a doua ediție a Festivalului de teatru muncitoresc intitulat „Masca”, desfășurat în cadrul Festivalului național „Cintarea României”. Manifestarea a stîrnit curiozitate, teatrul e totuși teatru, toată lumea e o scenă, oamenilor le place să-i vadă pe actori jubilînd, lăcrîmînd, oftînd ori bucurîndu-se pur și simplu. Oamenii vor, cel puțin deocamdată, un teatru sincer, aristotelic. N-au apăsît pentru experimentul brechtian, distanțare, *Verfremdungseffekt* etc. Un teatru sănătos, tonic, așa cum și-au dorit și instituțiile ale căror trupe de actori s-au prezentat la festival. Nimic de zis, avem nevoie de o artă care să reflecte adevărurile muncii de fiecare zi, o artă angajată dar parcă a trecut totuși vremea literaturii săltărețe și lozincarde. Un teatru angajat nu înseamnă un teatru mutilat.

Actorii neprofesioniști, trebuie să concedem, au în genere talent, bune intenții, elan, generozitate și perseverență. Mai ales perseverență. N-au propriu-zis o școală de teatru, un institut care să le fi educat instinctul ludic. Au rămas numai cu simțul jocului, ceea ce, uneori, înseamnă mult. Fiind inzebrați dar insuficient cultivați în spiritul scenei, actorii amatori sînt mereu în pericolul de a cocheta cu falsul joc, numit indeobște cabotinism. Pentru a nu fi pînă de acest risc, ei trebuie să fie ocrotiți, sprijiniți, îndrumați de cei care se ocupă, într-un fel sau altul, de această mișcare artistică de masă. Și, în primul rînd, să li se ofere texte bune, credibile artistic, verosimile, care să-i facă firești pe scenă, nu să le falsifice și mai mult jocul dramatic. Am urmărit în cadrul acestui festival mulți actori neprofesioniști de talent dar am fost cuprins de nemulțumire, văzînd cit de neinspirati au fost unii îndrumători ai teatrului de amatori, alegînd texte submediocre care, în loc să le stimuleze protagoniștilor dramul de talent, au reușit să-l compromită adesea. Am văzut, de pildă, pe talentatul Virgil Pinte, de la Teatrul muncitoresc „Marcel Anghelescu” al Combinatului poligrafic „Casa Școlii”, luptîndu-se din răspuțeri cu stupidenia replicilor din piesa *Rămin cu tine* de Dan Tărcăla; ori pe Mircea Belțig, de la Teatrul muncitoresc „23 August”, sforțîndu-se să facă un rol bun în ridicola, gongorica și dezagreabilă piesă a lui Virgil Stoescu. *N-a fost prea tîrziu*; sau pe Aurel Crețeanu, de la Formația de teatru a Clubului sanitar, încercînd să se opună chinuitoarelor replici din *Serpentina* lui Paul Everac, piesă absolut lamentabilă, stereotipă, sufocată de clișee. Aceștor false piese, scrise fără elementara exigență artistică de care se tot face caz, ar trebui să le mai adăugăm și pe cea a lui Virgil Puicea, *O cupă de șampanie*, un soi de sedință vodevilă în trening, plină de cele mai stupide găselnițe teatrale. Asemenea carențe nu sînt fără urmări în mișcarea artistică de masă și nu întimplător am luat în discuție astfel de piese submediocre. Actorii amatori, repet ce-am spus mai înainte, n-au nevoie să lupte cu stupidenia textelor; ei trebuie să fie favorizați, nu vexați. Cum limita între talent și cabotinism este foarte labilă, cel mai ușor pentru un asemenea actor e de a cădea în ridicol.

O dovadă că textul slab compromite jocul actoricesc, împingîndu-l spre penibil și cabotinism, e și faptul că în piesele bune actorii au jucat excelent. În colaul Soreescu (Ansambll artistic al U.T.C.), în *Piatra din casă* de Vasile Alexandri (Institutul de Protecție Căi Ferate) dar mai ales în *Piinea și cirul* de Aurel Stoin, cel mai bun spectacol (Teatrul muncitoresc I.C.T.B.), actorii au fost excelent ajutați de calitatea textelor, poate și de regie (Grigore Poza, Constantin Gheorghiu, Victor Moldovan), și nu e întimplător că, totuși, cei mai mulți dintre premianți au fost recrutați dintre protagoniștii acestor piese. Întrucît distincțiile au fost numeroase, voi aminti aici numai pe obținătorii premiului întâi, ai *Măști de aur* adică, decretati cîștigători de competență juriu condus de actrița Dina Cocea. Ei sînt Mircea Romanescu, Evelin Croitoru, Rodica Sava, Adrian Ciucă, Nicoleta Peletin, Florin Dumitrescu, Daniel Gurau, Noomi Dinescu, Liviu Tufescu, Ovidiu Penea, parte din ei tineri, parte vechi slujitori ai teatrului de amatori.

A doua ediție a Festivalului teatral „Masca” n-a fost deloc o manifestare diletanță, organizată doar spre a justifica activitatea culturală a unor instructori. Am văzut în aceste zile spectacole serioase, de tinuță, pregătite cu maximă profesionalitate și competență. Dar am văzut și spectacole compromise din pricina unor texte inadmisibile, spectacole în care înșiși actorii au simțit dezastrul de penibil care le-a fost înecată fără voia lor. Tinerele talente ivite din rîndul mișcării de masă trebuie ferite de asemenea nefericite experimente.

G. RADU ■

ESEU

Noaptea, la masa de scris

Jovial, punînd în mișcare o gestulație amplă, deopotrivă expresivă și derutantă, cu o mare voluptate a relatării, afectuos prin imensa cantitate de cuvinte — care îți bombardează urechile, bucurînd de comunicare, George Bălăiță duce cu el toate aceste calități din viața privată în propria literatură pe care n-o lasă să sufere nici de bosumflare, nici de morozitate. Scriitorul are despre scris o viziune luminoasă, în sensul bun, fiind preocupat de prospețimea și vitalitatea creației. Cel mai limpede spune autorul acestui lucru în volumul său de proze și însemnări intitulat *Noaptea unui provincial* (Junimea, 1983): „Sincer vorbind, nu cred în șansa unui text care pornește la drum crispat, furios, în silă. În fond, nu te apuci să scrii o carte numai fiindcă te-ai certat cu vînzătorul de fructe sau cu un director foarte important, fie el și ministru”. Nu altfel sînt romanele lui George Bălăiță, și cînd spun acest lucru mă gîndesc la imensa bucurie a povestirii, la satisfacția nemistificată de a relata. Plăcerea rostirii, cu volutele ei spectaculoase, se transformă în scris într-un răsfat al narațiunii. Aici trebuie căutată nota comună a tot ceea ce scrie George Bălăiță: în excepționala capacitate de a dresa cuvintele, de a le imblîzi, ajutat parcă de o forță hipnotică. În acest sens, da, însemnările din *Noaptea unui provincial* seamănă cu proza, fiind plămădite din aceeași „substanță originară”. George Bălăiță, pretinde chiar ca tabletele sale să fie citite într-un spirit literar iar nu într-unul publicistic, ceea ce e un fel de a forța adeziunea cititorului. În ceea ce mă privește, deși am citit cartea cu o reală incitare, nu pot spune totuși că *Noaptea unui provincial* este un volum de proză curată și nici nu cred că e cazul să chinuim genurile literare cu vanități inutile. Cartea este o culegere de însemnări, pe teme diferite, scrise cu aceeași exigență artistică precum proza și chiar cu aceeași risipă de fantezie epică, fără concesi publicistici. Nimic mai mult dar nici mai puțin.

Variate prin natura subiectelor, esurile dau totuși la iveală anumite teme predilecte ale scriitorului, despre care nu se știeste să amintească de fiecare dată cînd are prilejul. Unele privesc propria noastră spiritualitate: *Bacovia (În amurg, Prea mult Bacovia?, Monolog, Rizar)*, *Istoria națională (Sămînța, Gravuri, stampe, fotografii, Anul 1574)*; altele tin de interesul larg, de cultura generală, precum muzica (*Canțur, Mozart și Salieri?*, *Tescanji, Urlet și muzică*) ori literatura rusă (*Doi funcționari, Cehoviana, Hidrotahnicianul*). În fine, scriitorul nu omite nici fascinația unei lecturi din copilărie, romanul Selmei Lagerlöf, a cărei amintire plutește printre paginile cărții, precum giseanul lui Nils Holgersson prin văzduhul nordic.

Însemnările lui George Bălăiță au și un declarat caracter meta-textual, deconspirînd adesea intimitatea creației, uneori serios,

alteori cu rol de artificiu retoric. Scriitorul are psihologia creatorului modern, nu se știeste să arate cititorului instrumentele de lucru, nici să-și mărturisească, din cînd în cînd dificultățile: „Aseară, căutam un cuvînt, o fraza pentru începutul articolului”. Acest fel de a familiariza pe cititor cu subtilitățile scrisului său, de a-i arăta pentru o clipă miraculoasa mașinărie artistică face din însemnările lui George Bălăiță și o aventură a creației, fără morgă și fără infatuare. Spre a fi completă această poveste, literară și artistică, să mai amintesc și faptul că esurile mărturisesc un timp al scrisului, care este unul nocturn: „Dar, ca și în noaptea asta, deschid o carte”: „E trecut de miezul nopții”, „E trecut de miezul nopții”. În bloc, se doarme. Eu bat la masă, vecina nu-mai cîntă la pian, liftul stă, cîinii visează”. Etc. Noaptea, scriitorul are imaginația mai liberă, despovărată de zgura cotidiană. Analogiile sînt mai lesne de făcut, spiritul umbli mai lejer printre amintiri. Noaptea e un loc geometric, unde-și dau întîlnire Bach, Sădoveanu, Petru I, Ingmar Bergman, Părvan, Enescu, Mozart, Bacovia, Kipling, Shakespeare, Căragăile, Dimitrie Cantemir, Miron Costin, Vasile Alecsandri, Picasso, Mozart, Rilke, Ștefan cel Mare. Toți aceștia îl vizitează, fără protocol, pe noctambulul scriitor, aducîndu-i vești din istorie și cultură. Scriitorul nostru, cuprins de febrilitate, cugetă, meditează cu subtext, scrie, notează, revine, așternînd din nou fraze superbe pe hîrtie, pînă se face tîrziu, iar atunci, cuprins de oboseala scrisului, deschide fereastra, precum nepotul Naum din *Ucenicul necusător*, pentru a trage în piept aerul proaspăt al dimineții (*Hidrotahnicianul*).

Exersîndu-se pe subiecte preponderent culturale, însemnările din *Noaptea unui provincial* dau, așezate cap la cap, un insolit roman al artistului, cu frămîntările, bucuriile și insomniile lui, cu pasiunile, obsesiile și jubilațiile nocturne. Noaptea, la masa de scris George Bălăiță ne apare mai grav și cu o acută percepție a fenomenului cultural.

RADU G. ŢEPOSU ■

CRITICA

Program și sistem

Cornel Moraru gîndește spiritul critic în câteva dimensiuni majore: fermitatea opiniilor, rectitudinea morală și autoritatea criticului, puterea diagnosticului, ofensiva împotriva mediocrității. Dintr-o asemenea perspectivă, critica e acțiune în sprijinul valorii și în direcția normalizării firești (sic!) a actului de cultură. În același program decise se integrează și afirmația că „în critică tot ce rămîne explicit (fără acoperire în creația critică) e simplă teză”. Așadar, o stăchetă deloc comodă la care autorul recentului volum *Textul și realitatea* (Ed. Eminescu, 1984) își ridică (auto)exigențele. Tentantă, pornirea de a citi cartea strict prin prisma transanțelor afirmatii din articolul introductiv (*Aspecte ale criticii de azi*) e totuși intrucivă descumpănită, la parcurgerea textelor propriu-zise, de o anume lipsă a sistemului de lectură, de insuficiența parcimonie

în alegerea numelor din sumar — reprezentative fiecare în parte, da nesupunînd destul despre liniile de forță ale gîndirii critice a lui Cornel Moraru într-un domeniu sau altul al creației literare.

Textul și realitatea se prezintă ca o culegere de articole, cronici, profiluri, recenzii despre poeți critici și prozatori, la care s-a adăugat cîteva consemnări pe marginea unor editări sau reeditări (secțiunea *Atitudini*). Despre critici, Cornel Moraru scrie cu evidentă aplicație. Comentariile sale sînt în genere verificatoare: Al. Piru, N. Manolescu, Mircea Zaciu, E. Simion, M. Iorgulescu, Dan Culcer, Marian Popa, Cornel Ungureanu, Roxana Sorescu sînt tratați prin suprapunerea operei lor pe tiparul ideal al criticului, în teoretizarea căruia Cornel Moraru găsește de obicei tonul just, principial, potrivit. Al. Piru „este poate singurul cap limpede al întregii literaturii române din perspectiva de azi”, tocmai prin „decizia tonului și comentariul critic ponderat”. N. Manolescu și E. Simion sînt implicit așezați în fruntea clasamentelor prin scepticismul lor sănătos față de metodă (față de excesul de metodă pare că vrea să spună C.M.). La Dan Culcer se apreciază orientarea spre sociologie, în care cultivă totuși „o specializare moderată”, precum și „impresionismul raționalizat cu cerbicie și metodă”.

Critica de poezie este prezentă în volum prin grupajul intitulat *Exilul interior*. Nu acesta este punctul forte al criticii lui Cornel Moraru. Alături de cîteva sintagme excelente („poeme ale hăituirii de sine”, „dicteu al inimii” la Adrian Păunescu; „poetul tînde spre esențe pe calea sunetului” — Vasile Nicolescu etc.), întîlnim din păcate formulări de genul „poetul vrea să spună”, sintagme frapante la prima vedere, dar imperante critic la o cercetare mai atentă (se vorbește de pildă la Ion Gheorghe despre un „expresionism etic” și despre „tradiționalism activ”).

Secțiunea care dă și titlul volumului este dedicată prozei. Cîteva profiluri de prozatori avansează idei interesante, ce se alătură într-un panopticum pertinent al temelor prozei contemporane. Despre D.R. Popescu, Dinu Săraru, Radu Cosău, Octavian Pater, Petre Sălcudeanu, Costache Olăreanu, Cornel Moraru scrie cu pătrundere și evidentă participare. *Viața pe un peron* e privită prin cele trei atitudini fundamentale ale prozei lui O. Pater: iubirea, singurătatea și intelpeciuena. Radu Cosău e un „spirit caracalian, ceva mai panocard, care demistifică pentru a fi autentic”, proza lui Săraru, surprinde „automatismele defensive ale unei colectivități”. Costache Olăreanu are „un stil abreviativ, laconic, /ce/ comprimă textul pentru ca în același timp să dezvolte subtextul”.

Cornel Moraru se recomandă print-o gîndire critică exactă, aptă pentru teoretizări pertinente pe marginea eticii scrisului și a delimitării teritoriului și exigențelor activității critice. După lectura ultimei sale cărți, nu putem ocoli însă observația că e și un critic inegal. O anume grabă (pasabilă eventual în perimetrul exercițiului critic folcloristic) păgubește adesea intuiții critice juste. Un program critic edificat în numele „calmului valorilor”, o remarcabilă demnitate a principiilor reclamă răgazul și efortul de a-și educa (și aplica) un sistem critic pe măsură.

TANIA RADU ■

CAP LIMPEDE

PĂCĂLEALĂ? Deși 1 aprilie, nu credeam să fim păcăliți și după apusul soarelui. E vorba de emisiunea TV „Bijuterii muzicale”. Am rămas în fața micului ecran, sperînd să văd, ca de atîtea ori, o colecție de bijuterii veritabile. Nu este vorba de alegerea „pietrelor prețioase”, „prețului ariei” lui Cherubino sau al interpretării lui Dan Grigore, de exemplu, fiind recunoscut, ci de „montura” în care ni s-au prezentat. Dar să numărăm mai întâi o parte din echipa tehnică: 2 regizori tehnici — 2, 2 regizori de montaj — 4, 2 scenografi — 6, 2 operatori — 8, 2 realizatori — 10 ș.a.m.d. Toți au obținut 6 „bijuterii”. Poate tehnice. O fi o performanță din punct de vedere al folosirii posibilităților de montaj electronic să-l faci pe Cherubino să-și desfășoare sentimentele ce-l tulbură

de sub o tichie de noaptea cu ciucure și dînr-un pat încadrat într-un cerc decupat în ceva alb, dar impresia artistică nu e deloc de notă mare. Sau de ce să-i obligi pe interpreții frumosului duet din final să șadă stană lângă o fîntînă, neîndrăznînd să miștre decît buzele, ca să nu lasă din decupajul ce-i proiecta pe o poză cu floarea soarelui, cînd iubitorii genului așteaptă altceva de la artistul de operetă? Cea mai muncită „bijuterie” mi s-a părut aceea în care un personaj comic (imi pare rău că nu l-am recunoscut, dar este, păgubitor că nu mi se indică pe ecran ce ascultăm și cine e compozitorul) își cînta necazurile pescuind într-o apă sugerată de lumini de pe o băncuță infiptă într-o insulă cu margini scipitoare, ce amintea de nădrăvănelu covor fermecat. O bijute-

rie strălucește și în no-roi. Și-atunci? Pentru ce? Iși povestește cineva bucuria de a fi asistat duminică seara la Operă la un regal cu Eugenia Moldoveanu și Nicolae Herlea în *Traviata*. Norocosul! (Reghina Vărvici).

● Televiziunea a programat la un moment dat un medallion Ion Dacian. L-am așteptat cu mult interes pentru că îl considerăm pe Ion Dacian ultimul „print al operetei”. Un print care s-a stins, în anii trecuți, după o lungă și grea suferință, în anonim. Din păcate, emisiunea dedicată regretatului „print al operetei” nu a scos din anonim figura de legendă a lui Ion Dacian pentru că a fost o simplă desfășurare de înregistrări vechi din fondul de aur al televiziunii, fără nici o prezentare, fără nici un prolog, necesar mai ales pentru tînerere

generații care nu au avut prilejul să-l urmărească pe viu în perioada lungă a activității sale creatoare. În acest sens televiziunea ne rămîne încă datoare cu o emisiune completă. ● Într-unul din numerele trecute am pus în discuție unul din spectacolele experiment ale Teatrului L.S. Bulandra și anume *O lume pe scenă* regizat de Miriam Răducanu. Dintr-o eroare de transcriere am uitat să o trecem în rîndul interpretelor cu o contribuție substanțială la realizarea acestui gen de reprezentare pe Luminița Gheorghiu. Facem cuvenita revenire. ● La Teatrul Nottara a reintrat, în spectacolul *Acești ingeri triști* de D.R. Popescu, într-unul din rolurile principale, actorul Adrian Pinte. Poet, prozator și publicist inspirat, cu o rubrică expresivă pentru generația sa în Supli-

mentul literar artistic al Școlii tîneretului, Adrian Pinte rămîne un actor cu un farmec și o putere de convingere, pe scenă, impresionante. Mergeți să-l vedeți în *Acești ingeri triști*, unul din cele mai bune spectacole ale stagiunii bucureștene! ● Studenții clubului au invitat săptămîna trecută Teatrul L.S. Bulandra într-un turneu cu piesele *Cu ușile închise*, *Luna dezmoștenitorilor*, *Liniște, ne privim în ochi*, *Poezia muzicii tîneri*. Spectacolele s-au bucurat de un imens succes. Ne gîndim însă că atît Teatrul Bulandra cit și celelalte teatre din Capitală au în repertoriul curent spectacole de înaltă tinuță artistică pe care „din motive tehnice”, spectatori din provincie nu le pot urmări. Un turneu costă enorm! Dar ce superbă ar fi organizarea, în fiecare oraș reprezentativ pentru cultu-

ra și arta românească, a unor turnee cu spectacole „precum *Maestrul și Margareta* sau *Să îmbrăcăm pe cei goi* de la Teatrul Mic, *Tartuffe* și *Ca-bala bigoților* de la Teatrul Bulandra, *Acești ingeri triști* sau *Karamzovii* de la Teatrul Nottara, *Zbor deasupra unui cuib de cuci* sau *Gene-roasa fundatie* de la Teatrul Național etc. pentru spectatori care nu au posibilitatea să vină în București și să-și procure bilete la aceste reprezentații! Pentru că nu e normal ca asemenea spectacole să fie doar privilegiul bucureștenilor! (A.D.).

● La rubrica *Proză (Alfabetul memoriei)* din aceeași pagină a numărului trecut al revistei noastre, se va citi, cum e și firesc, „desanți” și nu... „desonați” (coloana a doua, r. 19).

**fenomenul
literar postbelic**

Trei opinii despre

**Scriitorii români de azi, vol. III
de EUGEN SIMION**

După părerea mea, Eugen Simion este cel mai important critic sau, dacă vreți, critic literar, pentru mine e tot una, alături de criticii români din ultimii 40 de ani. Cele trei volume ale sale, *Scriitorii români de azi*, publicate în decurs de un deceniu și totalizând 1860 de pagini, conțin cea mai întinsă și mai serioasă analiză a fenomenului literar românesc postbelic, cele mai atente caracterizări și cea mai plauzibilă ierarhie de valori din care avem până în prezent, încât îți vine zămbesci când alții își fring miinile și nu avem o istorie a literaturii române contemporane pe care mulți o promet nimeni n-o scrie, ignorând ceea ce există și legându-se în proiecte himece. Cu încă un volum cu autori pe care Eugen Simion însuși mărturisește că nu a investigat încă, precum: Ion Brad, I. Andreișoiu, Ion Horea, Dan Deșliu, Gheorghe Tomozei, Ovidiu Genaru, Adrian Popescu, Dinu Flămând, Ion Mircea, Horia Bădescu, Radu Tudoran, Laurențiu Fulga, Virgil Duda, Radu Pănescu, Mircea Horia Simionescu, Maria Luiza Cristescu, Dana Dumitriu, Norman Ianeș, Eugen Uricaru, Mihai Sin, Al. Călinescu, Ion Pop, Eugen Negrici, Marian Papahagi, Edgar Păpuș și Ion Vlad și cu alții rămași disponibili precum: Ladu Bouréanu, Tudor George, Cezar Vănescu, Anghel Dumbrăveanu, Gheorghe Istrate, Nicolae Oancea, Grigore Arșore, Mara Nicoară, Liliana Ursu, Carolina Ilica, Silviu Iosifescu, Ion Ianoși, Romul Munteanu, Al. Balaci, Dan Grigorescu, Mihnea Gheorghiu, Mircea Malița, Valeriu Răpeanu, Paul Anghel, Dinu Băranu și alți dramaturgi, în afară de Mazilu, Băieșu și Sorescu, singurii de care vorbește, criticul va fi în măsură să întocmească o sinteză ca aceea a lui E. Lovinescu din 1937 de maximum 400 de pagini la îndemina tuturor. Abia în acest volum va fi posibilă o clasificare momente, direcții și stiluri a scriitorilor văzuți în chip mai precis. Criticul va trebui să se oprească într-un punct și să aducă materia până atunci la zi, căci unii autori din volumele anterioare sînt prezentați incomplet, unii doar pînă în anul 1964.

Vorbeam de clasificarea materiei. În volumul al treilea, aceasta se începe prin momentul 1945-1947 și prelungirile suprarrealismului de unde puteau lipsi Șașa Pană și Constantin Nisipeanu a cărui *Femele de aer* e din 1943. Urmează apoi, fără justificare aici, Maria Banuș cu debutul în 1937 și Marcel Gafton cu primul volum din 1973. A. E. Baconsky prezentat în primul volum sub emblema *Formele „satanismului” modern* devine acum „un estel al melancoliei” cu grupul de la Steaua compus din cinci poeți. Cezar Baltag, analizat în primul volum sub formula *Conceptualizarea simbolurilor*, este acum unul din ilustratorii poeziei anilor '60 cu încă patru nume. Noi sînt în volumul al treilea rubricile *Poezia barochistă*, *Onirismul estetic*, *Poezia hivescului*, *Poezia oraculară*, *Reluarea miturilor și un nou pact cu realul*. La proză și critică clasificarea lipsește.

Un cuvînt despre ierarhie. Lăsînd la o parte pe marii scriitori din volumul al treilea care și-au continuat activitatea și după război și la care trebuiau puși din volumul I și Zaharia Stancu, Eugen Jebeleanu, Emil Botta și Șerban Cioculescu, găsim, după numărul de pagini și după importanța ce li se acordă, cam șase categorii de scriitori. Peste 40 de pagini au doar Marin Preda (chiar peste 60), Nichita Stănescu și Marin Sorescu. Au peste 30 de pagini: Leonid Dimov, Eugen Barbu și Al. Ivăsiuc; peste 20 de pagini: Mihai Beniuc, Miron Radu Paraschivescu, Maria Banuș, A. E. Baconsky, Adrian Pănescu, Teodor Mazilu, Ion Băieșu, Sorin Titel. Peste 10 pagini: Dimitrie Stelaru, Gel Dumitrescu, Ștefan Augustin Doinaș, Virgil Teodorescu, Nina Cassian, Victor Felea, Aurel Gurghianu, Petre Stoica, Cezar Baltag, Ioanid Romanescu, Vasile Nicolescu, Florin Mugur, Mircea Ciobanu, Dan Laurențiu, Marius Robescu, Daniel Turcea, Ileana Mălăncioiu, Constanța Buzea, Mircea Dinescu, N. Breban, Augustin Buzura, Paul Georgescu, Fănuș Neagu, Ștefan Bănuțescu, N. Velea, George Bălaș, C. Țoiu, Bujor Nedelcovici, Octavian Paler, Al. Paleologu, Ov. S. Crohmălniceanu, Mircea Zăciu, Mircea Iorgulescu. Sub 10 pagini au: Constant Tonegaru, Margareta Sterian, N. Labiș, Aurel Rău, M. Crama, Marcel Gafton, Horia Zilieru, Virgil Mazilescu, Ion Gheorghe, Ioan Alexandru, Gheorghe Pituț, Mircea Ivănescu, Emil Brumaru, Ana Blandiana, Al. Miran, Gheorghe Azap, D. R. Popescu, Radu Coșoșu, Adrian Marino, N. Manolescu, M. Ungheanu. În sfîrșit, sub 5 pagini: Radu Stanca, George Alboiu, Marcel Mihalas, Vasile Vlad, Florența Albu, Romulus Vulpescu, Iordan Chimet, Lucian Raicu, G. Dimisianu și Mircea Martin. Intervine faptul că unii scriitori nu sînt analizați pînă la zi, precum, în afară de cei amintiți, Ion Gheorghe (numai pînă la *Vine iarba* din 1964), Ioan Alexandru (numai pînă la *Infernul discutabil* din 1966), Adrian Pănescu (numai pînă la *Poezii de pînă azi*, 1978), Mircea Ivănescu (numai pînă la *Poeme* din 1970), Ana Blandiana (numai pînă la *Octombrie*, *Noiembrie*, *Decembrie*, 1972), D. R. Popescu (numai pînă la *Cei doi în dreptul Tebei*, 1973 și cu nici o piesă de teatru). În volumul al treilea nu mai avem capitole cu *Evoluția poeziei* sau a *prozei* și autorii sînt prezentați o singură dată la genul predilect (s-ar putea discuta dacă acesta e la Teodor Mazilu și Ion Băieșu romanul și nuvela). Există acum unele disproporții ca, spre a da un exemplu, Labiș tratat în 6 pagini iar

Daniel Turcea în 14. Un nedreptățit e Radu Stanca, expedit în 4 pagini și jumătate, în timp ce lui Miron Radu Paraschivescu i se acordă 20. Dimitrie Stelaru e analizat în 12 pagini la momentul '45-'46 cu poezii apărute în 1942 și 1944 și tot aici Radu Stanca și Șt. Aug. Doinaș cu volume abia din 1968. Eugen Simion va decide singur ce scriitori să mai adauge în cel de al patrulea volum și dacă se va ocupa și de teatrul postbelic și de cine anume. E. Lovinescu a tratat *Evoluția poeziei dramatice* numai în compendiu din 1937. Să credem că Eugen Simion va proceda la fel? Deocamdată noi apreciem ce a făcut pînă acum. Trei volume impunătoare despre scriitorii români de azi care nu interzic altelor, dar vor fi greu de concurat de orice critic care știe ce înseamnă o astfel de muncă și cită ajută la asta talentul.

AL. PIRU

Salonul aminaților

În scrierile Universității bucureștene, Eugen Simion este conferențiar; în critica literară este, de mult, profesor. Are cultura, moderația și tenacitatea unui (viitor) academician. În cazul său, travaliul intelectual și onestitatea profesională prevalează asupra talentului. Prin factura criticii pe care o practică, modernizează ceea ce numim, indeobște, critica universitară: informată, ușor clasicizantă, epurată de inflexiuni temperamentale și abordînd cu oarecare reticență valorile încă neimpuse. Nu-i exclus ca generațiile viitoare să-l consemneze drept cel mai harnic și mai ambițios critic din vremea lui.

Marea sa ambiție este să ofere o panoramă a literaturii contemporane. Pînă azi s-a oprit exclusiv asupra valorilor acceptate de critica literară, scriitorii contestați neintrînd, deocamdată, în vederile criticului. Nu-i place să inoate în ape turburi...

În *Scriitorii români de azi* nu se oferă galeria valorilor unanim acceptate. Cartea nu este o construcție critică, ci o aglutinare de bune abordări monografice. Lucrul iese în evidență și din postfața volumului al treilea, unde criticul mărturisește cu sinceritate: „Cînd am început, cu zece ani în urmă, să mă gîndesc la o carte despre literatura română postbelică, nu știam ce mă așteaptă. Am publicat un prim volum (1974), apoi al doilea (1976), am revenit la primul cu aproximativ 300 pagini noi de analiză (1978) și promiteam în postfața de atunci să închei această aventură în tomul al treilea. N-am putut să mă țin de cuvînt. Aventura continuă.” (p. 627)

Este greu de înțeles de ce un critic atît de informat și de experimentat ca Eugen Simion „nu știa” ce-l așteaptă. Orice carte de critică este o aventură ce continuă și după ieșirea de sub teascurile tipografiei; E. Lovinescu oferă exemplul cel mai bun în acest sens. Comentarii cu adevărat interesanți sînt cei care își asumă riscul de a fi infirmați de evoluția ulterioară a literaturii. Aventurarea într-un domeniu critic presupune prealabila explorare a acestuia. În caz contrar, reușita ține de domeniul hazardului; se înțelege că acesta din urmă nu e de ignorat! Pornit spre Indii, Columb a descoperit America; dar a făcut-o (fără să știe) pentru că alesese o altă cale decît cele cunoscute pînă la el. Cele trei volume din *Scriitorii români de azi* conțin documentația pentru viitoarea sinteză; materialele sînt adunate și clasate, dar arhitectul ezită să-și înceapă construcția

propriu-zisă. După toate aparențele, cele trei volume conțin fișele necesare unei viitoare sinteze. O „addenda” la capitolul *Poezia anilor '60* și revenirea asupra lui Baconsky sînt indicii că lucrarea nu a fost gîndită de la început drept construcție unitară.

În finalul postfeței volumului al treilea, criticul precizează că cei mai tineri literați au fost omiși „nu din prudență, (...) ci din convingerea că talentul lor are încă nevoie de afirmare”. Este aici viciul de fond al criticii lui Eugen Simion, care așteaptă afirmarea scriitorului, în loc să contribuie la producerea ei. Pentru criticul de vocație, scriitorii care au debutat deja nu au nevoie de o deplină afirmare spre a fi comentați. Cunoscînd un număr foarte mic de versuri eminesciene, Maioreșcu îl plasase pe poet în imediata apropiere a lui Alecsandri. Lovinescu intuise și el, în primele poeme aduse de Ion Barbu, pe marele poet care avea să devină. Prudența lui Eugen Simion este excesivă și provine dintr-o neîncredere în propriile intuiții (adevărul este că, cel puțin în privința citorva critici pe care i-a promovat, a fost crunt dezamăgit). Așa se explică întîrzierea cu care citiva dintre cei mai importanți literați contemporani intră în cuprinsul cărții despre *Scriitorii români (toțuși) de azi*.

Volumul al treilea seamănă a tardivă recunoaștere a nedreptelor omisiuni săvîrșite în volumele anterioare. Dat fiind că, pînă la apariția acestui tom, talentații scriitori pe care-i cuprindea formau un fel de „salon al refuzaților” („Salonul oficial” fiind cel din primele două volume), am putea vedea în cel de-al treilea un salon al aminaților.

Se cunbaste povestea unui înalt demnitar francez care, după ce inaugurase Salonul Oficial, s-a grăbit să viziteze (travestit!) Salonul refuzaților. Eugen Simion nu are atari curiozități. Actualul Salon al aminaților este noua sală adăugată „Salonului Oficial”. O oficializare a valorii, e drept; dar selecția era deja operată.

Trecînd peste unele neavenite stridențe (dînd publicității referirea lui Constantin Țoiu la Marin Preda, criticul comite o regretabilă nedelicatete), recunoaștem în Eugen Simion pe unul din cei mai docti analiști ai valorilor consacrate ale literaturii contemporane.

MIRCEA SCARLAT

Scenariul critic

În loc să răsufle ușurat acum, după apariția celui de-al treilea volum al panoramei sale critice *Scriitorii români de azi*, Eugen Simion are toate motivele să nu mai poată dormi liniștit. Acest critic tenace și talentat va fi de acum înainte victima unui paradox de care cu greu se va putea elibera, cel puțin atîta timp cit va continua să se ocupe de literatura contemporană: cu cit va comenta mai mult producția literară a prezentului cu atît il va rămîne mai mult de comentat. Această ciudățenie e numai aparent și speculație, ea fiind în primul rînd emblema criticului actualității. În destinul unui astfel de comentator intră, prin urmare, un inevitabil amestec de grandoare și rutină, de orgoliu și resemnare, de elan și redempțiune. În postfața ediției a doua a primului volum, Eugen Simion își privește propria întreprindere cu un soi de luciditate ironică ce pare a sugera că nu sînt cărțile sub critic, ci bietul criticar sub cărți: „O istorie a literaturii cu 1.200 de personaje (cit însumează, actualmente, Uniunea Scriitorilor) nu se face bătînd din palme. Criticul de azi trebuie să citească 80 de vo-

lume publicate de un autor ca să scrie cîteva pagini. Dacă, pentru întreg secolul al XIX-lea, un critic trebuie să consulte un număr, să zicem, de 100 volume de poezie notabile, criticul literaturii actuale citește, în medie, 20-25 cărți scrise de un singur autor. Lectura operei lui M. Beniuc (circa 70 volume) îi ia cîteva luni. Sînt prozatori care figurează în catalogul Bibliotecii Academiei cu 30-40 de titluri, un titlu însemnînd, uneori, 400 pagini. Asta dacă ne referim la trecut. Între timp, apar, anual, 1.300 de cărți. Autorii nu stau degeaba, sînt poeți care publică în fiecare an cîte un volum de versuri, uneori chiar mai multe... Cu această perspectivă în față, calendarul criticului român este pentru o sută de ani înainte completat...”

Personal prevăd acestei cărți un destin de excepție și, totodată, un drum anevoios pînă să se inchege într-o *Istorie a literaturii contemporane*; epuizarea literaturii de azi mai necesită, după umilele mele aproximații, încă vreo două volume, în primul rînd fiindcă Eugen Simion e un critic cu o mare plăcere a scrisului, a digresiunii, preferînd judecării concise, sintetice, exegeza detaliată, amplă, adesea incluzînd portrete ori schițe biografice. Gustul pentru narațiunea critică savuroasă, elegantă și expresivă este incontestabil. Eugen Simion are o rară voluptate a relatării, de unde provine și vizibila aminare a judecării de valoare.

Legată strîns de activitatea de cronicar literar a autorului panoramă lui Eugen Simion nu este numai decît o culegere de cronici. Puținele excepții (prezente numai în volumul întii) nu infirmă efortul de sistematizare a literaturii contemporane, încercarea de a citi pe cit se poate integral opera scriitorilor analizați, privirea de ansamblu. În acest sens, volumul al III-lea este cel mai riguros, întrucît scriitorii comentați sînt studiați în relația completitudinii a operei lor. Cel mai adesea, comentariul debutează cu un detaliat portret ori cu o savuroasă fișă de istorie literară, povestită inimitabil, în cel mai curat stil epic. Nu rareori, criticul se folosește de corespondența particulară spre a da la iveală date necunoscute încă cititorului. Epistolele sînt un lung prilej pentru incitare. Informațiile comunicate criticului de Ion Băieșu, de pildă, par smulse dintr-un roman al lui Hector Malot. Un rol decisiv în sporirea artisticității relatării îl are, desigur, talentul de scriitor al lui Eugen Simion, vizibil în stilul expresiv, incitant, tandru-malițios. Între scriitură deprinsă cu cele mai subtile trucuri retorice (lecția lui Barthes n-a rămas fără ecou), critica și istoria literară își dau mina fără ranchiună. Fiecare comentariu e conceput după o tehnică a dezvăluirilor repetate; deplasarea gîcîretă a unghiului de analiză de la biogenic la estetic urmează un traiect fenomenologic a cărui țintă finală este descoperirea unei figuri a spiritului creator. Pentru a pune în evidență această biografie spirituală a textului, Eugen Simion recurge la cercetarea unei suite de teme, în sensul lui J.-P. Richard, pe care le dispune într-un palpatant scenariu critic. Contactul comentatorului cu opera literară presupune începutul unei afecțiuni artistice. Judecata de valoare este implicată în imaginația critică. Frumusețea analizelor lui Eugen Simion stă în strategia apropierii de text, cel mai adesea lentă, visătoare, îndrăgostită.

La prima vedere, volumul al III-lea din *Scriitorii români de azi* nu se deosebește, în esență, cu nimic față de primul tom. Alți scriitori, alte comentarii; uneori revizuirei sau adăugiri. Totuși, analizele au o exigență aparte, voința de precizie și de finețe e mai puternică aici, întrucît mulți din scriitorii analizați ne apar astăzi ca niște urmași ai lui Janus: opera lor se împarte implacabil într-una convențională, conjuncturală, și alta autentică, eliberată de săltărețele lozinci. Producția acestor scriitori este privită fără prejudecăți dar și fără elan conciliator. Intenția criticului e de a alege neghina de secară. Substratul moral este evident.

Bine orientată și de o acuitate incontestabilă, privirea critică acoperă ireproșabil spațiul literar pe care și l-a ales. Nu sînt totuși împacat cu introducerea poeziei lui Virgil Mazilescu în capitolul *Poezia barochistă*. *Onirismul estetic*. În rest, volumul al III-lea din *Scriitorii români de azi* începe să aibă de pe acum destinul pe care-l merită: acela al cărții de referință.

RADU G. ȚEPOȘU

Suveran și îmbătător, vîntul de aprilie

(Urmare din pag. 9)

cuibul inimii” avea să moară înainte de-a împlini treizeci de ani și a focșăneanului Al. Călinescu, editorul revistei 13, la dispartia căruia a scris unul din cele mai zguduitoare poeme ale timpului:

Ce frumoasă toamnă o să fie!
Vor muri poeții de fizie
Și-n potop de galbene lumini
Ne va arde sufletu-n vitrină.

A murit poetul Călinescu,
Miine o să moară Manolescu,
Poimîne un altul o să moară;
Ce frumoasă toamnă literară!

Începînd cu *Odihna neagră* (1936, Editura Unu), Ion Sofia Manolescu a publicat zece volume și în degetele lui, arse de muncă și de știința hipnotice, care-s așchii de curcubeu șlefuit la polizor, bișușchie mierle, dumbrăvence își ascut culorile, clopotele Moldovei vin din depărtarea inimii, suspină melancoliei vulnerabile, se topesc în bocet stîns luminării sărace, neaprinse la căpătîiul părinților — căci de unde să știi unde vor fi zăcînd risipiții? — falnele se indoapă cu absurdul ființei

lor, ploii minunate prevestesc orgia răsăritului în griu și pe creștetul salcîmilor, Isus merge pe sticla invierii și foamea își cicatrizează rănile cu cartofi...

Cum îmi aduc aminte de voi
cartofi necesari pentru hrană
cartofi plini de pămînt
și de neabătute puteri
Voi ați rămas singurul meu elogiu
eu am rămas o lacrimă a lumii
un pretext
de a-mi confirma existența
fiindcă voi ați răsărit
din pămînt ca o răscolire a mea
fiindcă voi ați luat parte
la toate prefacerile mele esențiale...

cartofi buni și fierbinți
ca simii iubitei în prima noapte
de dragoste
cartofi care mi-ați însoțit năzuințele
cartofi care mi-ați însoțit cîntecul...

Griul, cartofii, vinul — istoria hiperbolică a neamului nostru. În ascensiunea nostalgiilor, roadele esențiale ale pămîntului se schimbă, la Ion Sofia Manolescu,

în cîntece de un lirism de secară întinzînd gîntul spre cîmpul în care se rotește-n constelații galbene rapiași și drăgaica, spre stea surdă în care se scutură alb colilia. În versul lui, permanentă desnaidejdii e plină de smerenie și, fără de voia cuvîntului, cîntecul se cheamă la nesfîrșit numai din speranță, pentru că luna se schimbă-n copită de căprioară, drumul adoarme încet spre munti, cîinele calcă-n praful drumului cu labele mîndre de prietenie, ochiul bouului caută miracolul răbdării în timpul de sub jug, orgia amintirii, vînat-brumărie, se prefăce violet în vînt de aprilie, suveran și îmbătător.

Mamă, nici-o pasăre-n mine nu-și află locul
și cit de frumos a crescut blestemul
și socul.
Tu să nu-ți răsucești inima prin rădăcini,
s-o lași să crească limpede-n lumini.

Maică, pretutindeni somnul e la fel —
ca și la cîmîtîral Pătrunjel.
Dar tu să-ți uiți păcatul tău din flori
pe care-o babă te-nvăța cum să-l omori.

El a crescut în fum de brutărie,
pe sacii cu făină a învățat să scrie,
a învățat cuvîntul greu din carte
și-a scris pe umbriet cîntece de moarte...

40 DE ANI
DE REVOLUȚIE

UN ORAȘ

• Urmele bombardamentului se pot șterge, dar nu se uită niciodată

Bătălia pentru Ploiești

Un spectacol de revistă din 1931 se intitulează „Pe frontul Ploiești toate-s noi”. În același an, la Ploiești se deschide Muzeul de arte frumoase, care înainte de-a stringe repede o zestre a lui, destul de valoroasă, vruse să fie măcar o expoziție permanentă de reproducere în gips și reproduceri fotografice în culori după capodoperele din marile muzee ale lumii. În '34 e inaugurat un impunător Palat al Justiției. În zumzetul aparatelor de aer condiționat 180 de avocați lucrează aici în 40 de birouri de notariat. Era nevoie de tot felul de acte. O vorbă spunea că „la Ploiești se aranjează sondele”. În '35 există în oraș 1983 firme individuale de comerț și industrie, cu toate că la sfârșitul primului război mondial și până atunci dăduseră faliment 4273. În același an ploieștenii încep să-și facă tirguiele la Halele Centrale, construcție fără egal în țară, ridicată după un model elvețian. În '37 se construiește stadionul municipal la care echipa de fotbal „United”, înființată la Ploiești în 1909, visase mult și bine, mai ales după ce la trei ani de la înființare câștigase campionatul pe țară. Cofetăria Max de pe strada Franceză face 25 de feluri de înghețată. Pe bulevardul Independenței și pe străzile Praga, Cimpinei, Rahovei, se înmulțesc vilele, iar la marginea orașului se înmulțesc rafinăriile. În 1936 există vreo 15 rafinării. Muncitorii care lucrează în ele scot benzină pentru o bună parte dintre automobilele care fug pe șoselele lumii și tot ei sint, printre primii din țară, care-și câștigă dreptul de a folosi „trecerea pentru pietoni”. Orașul are 470 de circumi în care cîntă 150 dintre cei mai buni lăutari din țară, la Chiturugă, la Sălcia ptoasă, la Dă-ne Doamne, la Ciulinaru, la Bate Drum, la Manghinită, la Mătușa Calistrat, dar și la Berbec, restaurant select, deschis de podgoreni pentru a recîștiga terenul pierdut în fata berarilor. O berărie faimoasă fusese la Edi, care cu vremea ajunsese să se numească la Iedu. Concurența inventase așa-dar un berbec pentru a bate iedul. Într-una dintre tipografiile din oraș apare Descartes, Discurs asupra metodei. Apoi a venit o vreme cînd a început să fie mai limpede decît oricînd că sondele „se aranjează”, de fapt, mult mai departe de Ploiești. La cinematografele Orion și Clasic și Aro încep să apară în jurnalele de actualitate imagini de pe front. În 25 ianuarie 1942 se lasă un ger cumplit, minus 30 de grade. La 5 mai, directorul rafinării Brazi primește o scrisoare de amenințare, nesemnată, că are să dea seamă că nu vrea să dea „adevăratele drepturi ale personalului”. Iar orașul și rafinăriile și oamenii aceștia se află, de fapt, în atenția lumii întregi.

Churchill zisese că Ploieștiul este rădăcina pivotantă a puterii germane, și bineînțeles, se căuta o cale ca Ploieștiul să nu mai fie rădăcina pivotantă a puterii germane.

13 avioane americane de un tip nou, B-24 D's — „Consolidated Liberator”, „vacile însărcinate”, cum fuseseră poreclite datorită profilului lor, decolează de pe aeroportul Școlii militare britanice din localitatea Fayid, de lângă Marele Lac Amar, din apropierea Canalului de Suez, se îndreaptă spre Ploiești unde ajung în dimineața zilei de 12 iunie 1942 și lansează 10 tone de bombe asupra unui singur obiectiv, Astra Română, fără a provoca însă pagube mari. Raidul a fost considerat de către cei ce-l ordonaseră un noneveniment și detronat din ierarhia acțiunilor aviației militare americane. O lună și ceva mai tirziu, la 28 iulie '42, agentul P.C. din „echipa de teren” raporta că „din punctul de vedere al alimentației cu piine și mălai nemulțumirea

crește din zi în zi”. La 18 februarie '43 chestorul de poliție și șeful siguranței transmiteau la București: „După cum am arătat în rapoartele anterioare, Comitetul Central al Partidului Comunist a dat instrucțiuni verbale, prin curieri, ca să se comită acte de sabotaj”. La 13 martie Hitler ar fi urmat să fie făcut inger dar a avut noroc, sticla de șampanie care trebuia să explodeze în avionul lui și n-a explodat fusese meșterită ca o adevărată minibombă lângă Ploiești, la Mizil, dar asta s-a aflat mai tirziu, după război, la Tribunalul de la Nürnberg, prin dezvăluirile făcute de un adjunct al lui Canaris, care participase și el la acțiunea „Mizilflasche”. La 10 iunie 1943 pinacoteca orașului este evacuată în comuna Cornurile. Alți ploieșteni aveau alte treburi: „Sintem informați că în strada Regina Maria nr. 161 fostul simigiu Franco Ionescu continuă a fabrica în mod clandestin cornuri din făină albă. Fabricarea se face numai noaptea, iar distribuirea între orele 4—5,30. Între timp anglo-americanii încheiaseră cu bine campania din Africa de Nord, în iulie încep debarcarea în Sicilia și hotărâsc un nou raid asupra Ploieștiului. Cu plăcerea ce-l caracteriza pe primul ministru al Angliei pentru numele de cod, acest raid a fost botezat cînd Politicianul, cînd Clăbuci de săpun. În cele din urmă s-a numit Valul nimicitor, „Tidalwawe”.

178 de aparate Liberator își iau zborul la 1 august '43 de la Benghazi, de pe nisipurile roșii, bintuite de o furtună, ale Cirenaicei și la ora 14 ajung deasupra Ploieștiului 167 dintre ele. Dar, după unele date, fortăreața petrolului, Festung Ploiești, era la acea vreme cea mai mare concentrare de foc din întreaga Europă.

Se înregistrează cel mai mare procentaj de pierderi cunoscut de vreo misiune aeriană pe tot parcursul celui de-al doilea război mondial. Raidul e considerat ca exemplu de evaluare greșită pentru o lovitură vitală. „Tidalwawe n-a fost un succes strategic”. Afirmația aparține maresalului de aviație britanic Arthur Harris. În toamna aceluiași an, la Ploiești piinea e mai scumpă de 3 ori decît la începutul războiului, mălaiul de 6 ori, carnea de 4 ori, sarea de 5, încălțăminte de 10, îmbrăcăminte de 7 ori. În dimineața zilei de 2 octombrie '43 chestura de poliție Ploiești întreprinde 37 de percheziții domiciliare „la o parte din suspectii comunisti”.

Anglo-americanii urcaseră în Italia, pușeseră stăpînire pe complexul de aeroporturi de la Foggia și între 5 aprilie și 19 august 1944 bombardează Ploieștiul de 38 de ori ziua și de 12 ori noaptea. Capacitatea rafinăriilor scade la jumătate față de cea din '43. Mor 699 civili și sint răniți 640. Bustul lui Caragiale, ridicat de ploieșteni cu cîțiva ani înaintea războiului, e desprins de pe soclu de suflul vreuncea dintre cele 16 415 bombe și azvîrlit peste o grămadă de ruine. Așa îl înfățișează o imagine din albumul de fotografii pe care ni-l pune la dispoziție, cu amabilitate, muzeograful Eugen Stănescu de la Muzeul de istorie și arheologie al județului Prahova.

La ora 18,30 în ziua de 23 august, Comandamentul Militar al Capitalei ordonă trupeilor din garnizoana București să intre în dispozitivul de luptă iar în jurul orei 20 sint alarmate trupele din regiunea petroliferă a Ploieștiului. În aceste zone se găseau mai bine de jumătate din trupele Wehrmachtului dispuse în inte-

riorul României, din care 41 la sută aflu la Ploiești și pe Valea Prahovei începere de la 21,30 Radio Român Radio București anunță, la scurte intervale, că vor transmite în curînd „un comunicat important pentru țară” și la ora 22 ele difuzează proclamația reș și declarația noului guvern, pe care vor retransmite de mai multe ori cursul nopții. Armata română întetează aceste documente, „fulger și cor drept un ordin de încetare imediată luptei împotriva Națiunilor Unite și întoarcere a armelor împotriva trupelor hitleriste. În scurt timp, de altfel, M. Stat Major transmite tuturor marilor țări Directiva operativă nr. 1. Suburale Corpului V Teritorial, comanda generalul C. Vasiliu Rășcanu, trec preună cu formațiuni de luptă patrie la dezarmarea gărzilor germane, pe la paza și asigurînd securitatea întreprinderilor petroliere. În această acțiune, marcabilă a fost contribuția muncitorilor de la Vega, Astra Română, Română Americană și Steaua Română, care reușit să asigure singuri securitatea finărilor. La 4,30 colonelul Spiridon Diviziei 5 Antiaeriană de sub comandă prescu, comandantul garnizoanei Ploiești raporta Statului Major al Corpului V Teritorial că misiunea fusese îndeplinită. Era o izbîndă de toată lauda, întrucît lonelul nu dispunea decît de 2 batalioane de recruți încorporați de două luni. În dimineața zilei de 24 august, toate întreprinderile industriale din zona petroliferă se aflau sub controlul militarilor români și al muncitorilor înarmați.

În zona petroliferă se aflau 25 000 militari germani, cei mai mulți aparțin

BIT DE ISTORIE

ROM — o marcă celebră în lume • Cetate a petrolului românesc •

Generalului Kuderna. Forțele române numărau 23 000 de militari, dintre care 6 000 aparțineau regimentelor 7 și 9 din Brigada a 4-a Antiaeriană. Regimentul 9, de sub comanda colonelului N. Zăgănescu, dispunea de 16 baterii lângă Cimpina, Florești, Băicoi-Tintea și Moreni iar diviziunile regimentului 7, comandat de colonelul G. Turtureanu, totalizau 24 de baterii dispuse în jurul Ploieștiului pe două linii de apărare circulară, prima la 1—3

(Ploiești în 1944)

kilometri, iar a doua ajungând pînă la 10 kilometri față de periferiile orașului. Situația acestor forțe aflate în inferioritate nu numai numerică față de cele 42 de baterii germane ci și sub aspectul puterii de foc, intrucît 85 la sută dintre tunurile nemțești erau de calibrul mare și foarte mare, a fost îngreunată și mai mult de faptul că dispozitivul lor era suprapus cu cel german. O mărturie despre acele zile aduce și raportul Oficiului american al Serviciilor Strategice, prilejuit de repatrierea celor 1 274 de aviatori americani și britanici eliberați din prizonierat. „Luptele terestre desfășurate între forțele germane și române după 23 August au fost mult mai intense decît s-a putut ști din afară. Există toate dovezile că în această luptă Armata Română a dat un excelent raport despre ea însăși și a impus serioase pierderi germanilor. Altfel în zonele Ploiești și București și de-a lungul principalei șosele dintre ele multe epave de echipament german, incluzînd artilerie, autotransportoare blindate și camioane care au fost distruse în luptă pot fi încă văzute. Forțele antiaeriene române și germane din zona Ploiești și-au îndreptat bateriile împotriva altora în tragere directă. Germanii n-au putut evacua numeroase baterii antiaeriene pe care le aduseseră în România și o mare parte dintre ele, inclusiv baterii antiaeriene grele pe cale ferată, au fost capturate intacte”. Pînă către sfîrșitul luptei, zona petroliferă fusese eliberată iar culoarul strategic al Văii Prahovei era deschis pentru viitoarea ofensivă a armatei române. România se pregătea să fie ceea ce a și devenit, pînă în ziua victoriei, a patra țară — cu efort de război — în cadrul coaliției anti-hitleriste.

Viața pentru strungărie

La Concordia a intrat, la școala de ucenici, în '39, după un examen care nu era ușor, zice, dar lui i-a plăcut strun-

găria, de asta e sigur și acum, cînd se apropie de 60 de ani și peste cîteva luni va ieși la pensie. De la 7 la 3 lucrau în uzină, fiecare dintre cei 85 de ucenici din promoția lui era repartizat pe lingă cite un muncitor iar după-amiaza și spre seară aveau cursuri, de la 4 la 8. După 3 ani, zice Dumitru Parcescu, ajungea lucrător calificat și încă un an după aceea erai practician, în acest rîstimp avînd posibilitatea de a-i convinge pe șefi să te păstreze ca muncitor. El a ajuns să lucreze pe o mașină a lui încă înainte de a deveni practician. Primea 3,50 lei pe oră, vreo 700 pe lună, plătea cotizația la Camera de muncă, de aceea poate să spună acum că are 45 de ani de muncă, și-i mai rămîneau cît să se îmbrace, însă nu lesea prea mult prin oraș, fiindcă aveau negustorii un stil de-a te trage de mină prin prăvăliile lor că nici nu știai cînd rămînea fără bani sau cînd ajungeai dator, dacă n-aveai bani pe loc îți dădeau pe credit, în rate, găseu ei o cale să vindă.

Concordia a primit în pînă mai multe lovituri și a fost nevoie să-și evacueze atelierele la Schitu Golești, în județul Argeș, și la Buda, nu departe de Ploiești. Acolo, la Buda, Dumitru Parcescu a lucrat tot la strungul lui, într-o casă bolerească foarte solidă fuseseră montate strunguri și la parter și la etaj, acolo a rămas să muncească pînă tîrziu, în toamna anului 1944, cînd s-a întors în Ploiești și a văzut că în ruinele orașului incolțiseră buruienile. Fratele lui, Constantin, care era cu doi ani mai mare și tot strungar de meserie, a fost luat în armată chiar atunci, așa încît mai mult singur și ajutat, cît putea și ea să ajute, de mama lui, Chiriachița, a început să dea jos grămada de pămînt de pe casa din strada Bărcănești. Casa, care se afla gard în gard cu Standard Oil, nu fusese atînsă de nici o bombă dar se prăbușise, mai mult de jumătate din ea, sub apăsarea acelei gră-

calcul a întreprinderii. El, cum spuneam, e să iasă în toamna acestui an la pensie. Are, de mai mult timp, o casă pe strada Oltului și în fața casei o boltă de vită-de-vie care „i-a satisfăcut”. Dar își simte inima încălzită de bucurie cînd privește în urma lui, în locul unde a muncit de 45 de ani încoace: în '39, cînd a intrat la Concordia, nu știa că se va înălța aici cea mai mare uzină producătoare de utilaj petrolier din România și că țara noastră va ajunge a doua țară producătoare și a treia exportatoare de astfel de utilaje.

Norocul nu se moștenește

Cînd pleci în viață ca orfan nu se poate zice că te-a năpădit norocul, așa că tot norocul trebuie să-ți faci singur, zice Ioan Nan, care e de fel din satul Șieu, comuna Rozavlea, din Maramureș, și s-a născut cu un an înainte de-a începe primul război mondial. Taică-său, care s-a numit tot Ioan, a fost luat în '14 în armata austro-ungară și doi ani mai tîrziu, cînd a fost adus să tragă împotriva alor lui, în cursul luptelor din nordul Gorjului, de pe Valea Jiului, a vrut să treacă în liniile românilor dar a fost prins și a murit, spune Ioan Nan, ca Emil Rebreanu. Pe urmă, zice el, cînd a mai crescut, măică-sa ar fi vrut să-l țină pe lingă casă, fiindcă avea ceva pămînt, însă el tot a plecat, a dat admitere la Școala normală din Fălticeni și a reușit dar n-a făcut nici o oră de curs, se răzgîndise vîzînd că în țară erau la vremea aceea vreo 10 000 de învățători șomeri, așa încît a intrat, tot la Fălticeni, la Școala de arte și meserii și acasă venea pe jos în vacanțe, zece de kilometri, pe valea Bistriței și peste pasul Prislop. Fiind orfan i-a dat statul bursă și-a terminat școala în condiții foarte bune, lucrarea practică la absolvire a fost o

fost ridicată o fabrică de rulmenți iar el și-a construit o casă nouă pe strada Ștefan Gheorghiu. Acolo stă împreună cu actualul director al rafinării, Octavian urmărește cu pasiune cursele de pe hipodromul de trap din marginea Ploieștiului, odată a cîștigat chiar, la pariul austriac, 19 000 de lei, însă întimplarea aceasta n-a cîntit nici măcar o clipă credința lui Ioan Nan că norocul nu se moștenește în familie decît în măsura în care se moștenește plăcerea de-a munci și cinstea.

Fratele mai mic al Bucureștiului

A fost unul dintre cele mai greu lovite orașe din lume, spune primarul de astăzi al Ploieștiului, Mircea Ionescu. Iar reconstrucția, se știe, a început încă din toamna anului 1944, după ce nemții fuseseră izgoniți la sfîrșitul lui august din pădurea Păulești, unde se strînseseră vreo 10 000. Acolo s-a găsit, pe urma lor, o monetărie în care fabricaseră bani românești. Apoi, cînd rînila au început să se mai închidă, s-a împezet din ce în ce mai mult și adevărul că orașul abia începea să-și împlinească vocația și destinul său în lumea industriei românești, întreprinderile lui s-au dezvoltat în continuare și asta a însemnat nu doar că și-a mărit volumul producției, spune primarul Mircea Ionescu, ci a crescut și complexitatea tehnologiilor, împreună cu productivitatea muncii și cu calitatea lucrurilor făcute de ploieșteni. Petrochimistii au sporit valoarea tonei de țitei iar producătorii de utilaj petrolier de la Ploiești sint considerați printre cei mai buni din lume, nu altfel decît chiar datorită acestui fapt se vorbește acum despre un succes al lor de ultimă oră, o instalație de foraj la 10 000 de metri. Astfel de îndrăzneii tehnice, între care ar fi de amintit și unele instalații pentru centralele nucleare, au devenit posibile, de bună seamă, pe măsură ce orașului i-au fost alocate, din 1965 încoace, investiții de vreo 50 miliarde de lei. Pe atunci, în 1965, producția marfă industrială a Ploieștiului era de 7,6 miliarde lei iar în acest an este de 58 de miliarde. Între orașele țării, Ploieștiul se află, ca putere industrială, pe locul al 2-lea după București.

În același rîstimp, spune primarul Mircea Ionescu, s-a construit aici, de fapt, un oraș nou în jurul orașului vechi. Ploieștiul, acest frate mai mic al Bucureștiului, după cum îi zic unii, avea în 1965 vreo 8 000 de apartamente în blocurile noi, acum are 50 000 și în acest an își va mai adăuga 3 000. De la o vreme constructorii au început să fie văzuți mai des și în centrul orașului, acum au de lucru mai ales pe strada Cîmpinei iar cele două blocuri de pe strada Republicii, la parterul cărora se află magazinele Mercur și Unirea, ar fi un exemplu demn de urmat de către ei înșiși, ca o dovadă că știu să lucreze nu numai repede dar și frumos. Peste drum de aceste blocuri care seamănă ca două picături de apă și cărora ploieștenii le soun, ei între ei, Gemenele, Hotelul Central arată așa cum arată doar de cîteva ani. Vechiul hotel cu același nume a fost mărit de vreo patru ori dar construcția nouă a urmat tiparul vechi. Un împătimit ploieștean, Iulian Rădulescu, restaurator la Muzeul de biologie umană deschis chiar în urmă cu cîteva zile în fostul Palat al Justiției, astăzi Palatul Culturii, aduce un alt exemplu, fie și numai în treacăt, că ploieștenii nu sint niște risipitori. Plafonul sălii în care se întrunea Curtea cu Juri a fost reparat de niște mesteri de minanții, printre care un anume Titu Boldescu, și arată întocmai așa cum fusese, adică într-adevăr foarte frumos peste o sală care a fost și ea lucrată în așa fel încît parcă-ți impune să stai drept și să-ți măsoari cuvintele. Alteori e nevoie, bineînțeles, de adaptări la cerințe și pretenții noi și chiar asta se întîmplă, bunăoară, la Halele Centrale, construcția se află în curs de modernizare, subliniază primarul Mircea Ionescu, iar modernizarea ei nu înseamnă doar că e spoită cu un nou strat de var. În orașul acesta mulți nu veneau să se stabilească ci doar să cîștige și asta explică de ce Ploieștiul n-a prea avut niște „grandori”, zice arhitectul Ioan Manole, chiar dacă au existat aici și construcții valoroase ele n-au alcătuit un ansamblu edilitar încheiat, un „centru”, un spațiu în care să se simtă că bate înima unui mare oras. Or, se vede, tocmai asta fuc astăzi ploieștenii, construind pe temelii noi și după tipare noi și grijiului, totodată, să păstreze puținul pe care l-au moștenit, ba chiar să-l sporească sub aceeași înfățișare „de enocă”. Și asta parcă spune ceva despre ploieșteni. Ei sint, cum spune la rîndu-i primarul Mircea Ionescu, oameni vrednici, luți la mînte, au spirit critic și își iubesc foarte mult orașul.

Aici, unde s-a zis că și pîinea miroase a petrol, a benzină, s-a înălțat și se înălță prin dragostea și munca lor un oraș iubit de istorie.

DUMITRU ELIADE ■
Fotografii de ELENA GHEREA ■

mezi uriașe de pămînt azvirlite deasupra-i de suflul exploziilor. Așa că Dumitru Parcescu a muncit și acasă și la întreprindere, unde încă din primăvara anului 1945 au fost reparate în funcțiune instalațiile și mașinile dislocate și au fost create noi spații de producție dar etapa refacerii s-a întins pînă în 1946, de fapt, fiind un pas important pentru că, trei ani mai tîrziu, producția industrială a orașului să atîngă nivelul din 1938, anul de vîrf de dinaintea războiului. După aceea, întreprinderea 1 Mai, după noul său nume, a parcurs mai multe etape de dezvoltare iar utilajul petrolier fabricat aici a început să fie cunoscut în toată lumea. Diversificarea, ridicarea nivelului tehnic și calitativ și sporirea competitivității produselor reprezintă aici preocupări permanente și în această privință iată ce ne spune Nicolae Bucura, secretarul comitetului de partid al întreprinderii: „Avem de asimilat noi produse cu performanțe tehnice superioare, de modernizat produsele existente în fabricație, de îmbunătățit concepția celor aflate în curs de proiectare, de extins gama sortimentală a utilajului petrolier. De exemplu, construcția instalațiilor de foraj va fi perfecționată în vederea diminuării greutateii și reducerii cu 30 la sută a timpului de montaj-demontaj și transport iar fiabilitatea sabelor de foraj, pentru a căror innoire și diversificare avem un program prioritar, va crește pînă în 1985 cu 50 la sută. Cît privește competitivitatea produselor noi, un exemplu ar fi instalația de foraj F-900-EC-DEC. Este cea mai mare proiectată pînă acum în țara noastră și va fi superioară instalațiilor străine ca performanțe. La 1 Mai, faima produselor „Upetrom” s-a cîștigat cu multă muncă și se păstrează tot cu multă muncă. Iar între cei care au făurit această faimă se numără și Dumitru Parcescu, împreună cu fiica sa, Daniela, care lucrează ca proiectantă, sau ginerele lui, programator la stația de

locomotivă minusculă care mergea ca și una adevărată, însă după aceea l-a urmărit ghinionul, n-a găsit de lucru și cu un amic, Selcu, a descins în București, unde după vreo 10—12 zile de alergătură a văzut în Universul un anunț că la Astra Română se ține un concurs pentru două locuri de lăcătuși-compresoriști. A venit la Ploiești, unde înainte nu trecuse decît prin gară, și n-a avut încotro, a trebuit să nenorocască 47 de inși, pentru că el s-a numărat printre cei doi care reușiseră din totalul de 49 de candidați. Mai făcea ore suplimentare și la fabrica de sticlărie Condor, dar numai cînd avea timp, fiindcă grija lui era să-și facă o firmă de om de nădejde la Astra, unde în cele din urmă a ajuns mecanic de locomotivă. Asta se întîmplă prin '40, cînd horthyștii intraseră în Ardealul de Nord iar măică-sa, Ioana, a lăsat totul baltă, s-a refugiat și a venit și ea la Ploiești, la fiu-său, norocul fiind de data asta că el a avut unde s-o primească. Își cumpărase cu 200 000 o casă în cartierul Sf. Sava, trei sferturi din bani fiind muncii de el iar restul fiind zestrea prahovencei cu care se insurase. Astra, zice el, era cea mai mare rafinărie din țară și munca lui era să ducă vagoanele pline pe liniile 3 și 4 din triai, lingă gara de sud, și să le ia de pe liniile 11 și 12 pe cele goale. Despre bombardamentul din 1 august '43 soun că „a fost greu” dar apoi a început să fie și mai greu. Și dacă a scăpat teafăr din întîmplările acelor ani, înseamnă, zice Ioan Nan, că el chiar a fost un om norocos. Cei doi băieți ai lui, Octavian și Petru, au devenit ingineri petroliști iar primul este astăzi directorul Rafinării Ploiești, fostă Astra Română. Rafinăria s-a mărit, și-a schimbat înfățișarea și nu prea mai are legătură, într-adevăr, cu ceea ce a fost. Multe locuri de la Ploiești și-au schimbat, de altfel, înfățișarea. Pe locul unde Ioan Nan și-a cumpărat prima casă a

Un muzeu in labirint

Digresiuni

7.
(file de jurnal)

Scriu aceste rânduri în tren, dimineața, o dimineață care nu s-a decis încă să se despartă de noapte. Merg la Brăila. Și încerc o senzație ciudată. Nu mai știu cînd și în ce împrejurări am fost în acest oraș. Dacă am fost. Memoria îmi joacă o festă și, pe nesimțite, reușesc să mă îndispun. Nu-mi place cînd uit. Am atunci sentimentul că un lucru trăit mai moare o dată din vina mea. În plus, am nevoie să cred că nimic din ceea ce viața a ținut să mă învețe n-a fost inutil. Un om fără memorie nu e numai un om fără trecut. E un om fără criterii. Și dacă Baudelaire are dreptate, și civilizația nu stă în mașina cu aburi, nici în motorul cu explozie, ci în diminuarea urmărilor păcatului original, n-avem probabil nici o șansă să ne numim oameni civilizați cîtă vreme uităm prea ușor totul.

Pentru a combate această mică lacună penibilă îmi cern amintirile și constat că, totuși, în gîndul meu Brăila are un chip precis. Chipul orașelor care, fără să fie duplicate, au un suflet dublu: unul pentru apă, altul pentru pămînt. Brăila nu s-a hotărît probabil niciodată dacă iubește mai mult Dunărea sau cîmpia; trăiește în această fericită ezitare care o împarte și o reunește. Și pentru că se simte pe rînd vinovată de infidelitate, față de cîmpie sau față de Dunăre, și-o plătește cu o dragoste sporită, remușcările fiind în acest suflet bigam o sursă de pasiune și de toleranță. În general, orașele cu o unică vocație, dacă fac greșeala să se închidă prea mult în ele însele, sînt, am observat, tiranice, neîngăduitoare. Nu te iartă cînd, intimplător, nu gîndești și nu simți ca ele. În timp ce orașele de genul Brăilei sînt în mod natural înțelegătoare cu nehotărîrile altora, pentru că și ele trăiesc într-o fecundă nehotărîre. Iubind în același timp un fluviu și cîmpia, Brăila a învățat că dintr-o asemenea incertitudine se poate ieși într-un singur fel fără sacrificii periculoase: iubind chiar alternativa. De aceea, în loc să-ți ceară să li te supui, să te conformezi obiceiurilor lor, asemenea orașe preferă să te lase să le iubești. Ele știu că vei ajunge singur la asta tocmai fiindcă nu și-au impus nimic cu o rigoare posomorită.

M-am născut la poalele unor munți, într-un loc unde nu sînt nici cîmpii adevărate, nici fluvii. Nu înțeleg bine, deci, nici cîmpia, nici fluviile. Dar înțeleg de ce mă simt atras de un oraș ca Brăila, unde ai multe șanse să înveți singur ceea ce ai fi primit cu reticențe de la alții. Orașele cu o pasiune necruțătoare pot fi, e adevărat, grandioase. Dar ele pot fi și mărginite și fade. În schimb, fără a fi grandioase, orașele cu un suflet deschis nu sînt niciodată mediocre. Și, în ce mă privește, am preferat totdeauna alte virtuți grandorii. Goethe zicea că toleranța nu trebuie să fie decît o stare provizorie; că ea trebuie să ducă la respect. A tolera, adăuga el, înseamnă a ofensa. Goethe putea să vorbească astfel. Noi, în secolul XX, sîntem nevoiți să fim ceva mai prudenți. Omul acestui secol a fost atît de ofensat de intoleranță încît nu mai poate confunda respectul cu intoleranța. El știe că nu se poate trăi fără exigențe, dar trezore citind vorbele lui Goethe; și prea des a avut motive să se simtă mai aproape de ceea ce zicea Helvetius, mi se pare: că toleranța devine funestă abia cînd tolerează intoleranța. În orice caz, a învățat că respectul pentru certitudinile nu înseamnă a vorbi cu dispreț despre ezitări. Și mă înșel oare gîndind că în orașele închise în ele însele există totdeauna riscul intoleranței? Ele pot fi, în situațiile fericite, ca femeia despre care Racine spune că nu poți trăi nici cu ea, nici fără ea. Dar, altele, pot sugruma cu o lipsă brutală de îngăduință, fie în refuz, fie în pasiune. Pe cînd orașele cu suflet deschis te lasă să șovăi și să alegi. Nu-ți impun nimic. Vei hotărî singur ce conștii și te potrivești. Ele nu-ți cer să capitulezi în fața lor. Nu-ți cer supunere necondiționată. De fapt, nici nu pun condiții. Te primesc în ele așa cum ești, te lasă să-ți pui singur condiții. Sînt sigure că o vei face. Deoarece știu că oamenii nu pot trăi fără să-și pună condiții; nu pot trăi în vid. În asemenea orașe poți să taci sau să vorbești cu aceeași ușurință. Nu vei fi considerat nici guraliv, nici taciturn. În felul acesta, ele îți dau o mare senzație de libertate. Și tocmai această libertate este recompensa cea mai generoasă pe care ele și-o oferă, fiind indulgente și cu ezitări și cu melancoliile. În vreme ce un oraș de o intransigență ursuză îți poate întoarce pe tețe, aruncîndu-te într-o mansardă ca într-o leprozerie, orașele cu suflet deschis te opresc să te lamentezi cînd greșești, amintindu-ți că orice greșeală poate fi fertilă dacă reușești să găsești în ea un adevăr. La urma urmei, n-au existat corectitudinile sterile și greșelile fecunde? Corect ar fi fost ca omul să nu zboare cu aripi de ceață, dar ce alegem între lcar și corecții care, stînd jos, rideau de el? Corect era ca omul să nu se bată cu morile de vînt... și așa mai departe, cu toate că și azi unii nu înțeleg cît de înfricoșătoare ar fi o lume fără iluzii. La drept vorbind, cei care-și bat joc de Don Quijote n-o fac neapărat din grosolanie. Destul de des o fac dintr-un motiv mult mai simplu: ei nu pricep de ce 2+2 fac citeodată, trebuie să facă, cinci. Au impresia că sînt trișați, că sînt trași pe sfoară. De aceea se încruntă. Am văzut asemenea orașe în care toate iluziile erau secerate de frigul unei lucidități neîndurătoare și găunoase. Dar să mă întorc la Brăila pe care nu mi-o pot închipuși decît înțelegătoare cu iluziile și totodată foarte francă. Întrucît își împart pasiunile fără să le știrbească și își răscompără infidelitățile iubind mai mult, asemenea orașe n-au nevoie să mintă. Ele sînt libere pînă și în sinceritate, iar pedagogia pe care și-o oferă ele nu e niciodată plicticoasă ori compromisă. Unde altundeva e mai limpede că toleranța și exigența nu sînt virtuți contrarii, că ele se opun, amîndouă, arbitrarului? Și unde poți să înțelegi mai bine că există dileme fericite? Renunțînd să iubească Dunărea sau cîmpia, Brăila și-ar plăti scump privilegiul de a nu mai avea ezitări. În loc de o certitudine, ar cîștiga doar o cicatrice nevindicabilă.

OCTAVIAN PALER ■

Simple note

Alexandrina

Mihăescu

Scriind aici, cu alt prilej, despre Elena Farago și splendida ei poezie, am înșiruit atunci din memorie atîtea merituose femei de-ale noastre — de la acelea mai vechi, pînă la cele ce ne sînt contemporane, care au slujit și slujesc încă la Euterpe dintr-o vocație certă, ca să ne dea poemul de simțămînt și de cuget, de melodii și de mișme, de vibrație și de incitări — și am numit între cele de demult pe Alexandrina Mihăescu (sora scriitorului N. Mihăescu-Nigrim), atît de grăbită să facă pasul spre neffință la nici nouăsprezece ani, ca o serie de cititori de-ai mei, prin epistole ori interpelări telefonice, să-mi ceară deslușiri și informații, fiindcă n-o știu și n-au auzit de ea niciodată.

Unii dintre corespondenții mă solicită în același scop și în ce privește pe scriitorul Nigrim. O voi face cu Nigrim altă dată. Deocamdată încerc să răspund în legătură cu Alexandrina Mihăescu deoarece necunoașterea ei îmi apare mai explicabilă. Istoriile literare n-o menționează. Bibliografiile asijdere; pentru că nu ne-a lăsat o operă majoră sau importantă care să formeze obiect de studiu și de cercetare. Și nici n-a fost un nume de circulație, pe care să-l întâlnești frecvent parcurgînd publicațiile de altădată. Ea a fost totuși un „caz” — ca să spun așa — și a mai fost o mare sensibilitate care și-a găsit în stihuri pure și inocente, simple și amărui, traumatismele și durerea.

S-a născut la 20 august 1876 în comuna Gura-Sărății, care cred că mai pe urmă s-a numit Sărăteanca, din județul Buzău și își închide ochii în casa părintească — de oameni ai ogorului — la 21 iunie 1895. Toată învățătura ei oficială s-a limitat la absolvirea scolii primare din satul natal, însă, cît

și-a trăit copilăria și mai ales adolescența, i-au fost mistuite de pasiunea lecturii, a muzicii, de povestirile și de cîntecele țărănilor care se vor resimți ca o undă a folclorului în versurile și proza ei, marcate în substanța lor de suferința ce va deveni obsesie, pricinuită de moartea celor două surori pe care le-a avut, mai mari ca ea, măcinată ca și dinsa de tuberculoză — maladia care făcuse atîtea ravagii pretutindeni în trecutul veac.

Transcriu spre exemplificare versurile intitulate „Vintule !...”: „Vintule rău și turbat / Multe flori ai scuturat! / Moarte, moarte rea, pustie / Mulți ochi plini de veselie / Îi adormi pentru vecie / Sub o galbenă făclie !... / Multe glasuri, multe gînduri / Le-amuțesti în patru scinduri! / Toate-n lume au o lege / Rău de cel ce n-o-nțelege: / Vintul mi-a stins florile / Și moartea surorile !”

Și-a presimțit sfîrșitul cum va spune în strofa ultimă din poezia „In zori...”: „Încet-încet / În șoapta zorilor / Mă cheamă blind / Glasul surorilor.” Sau în cele cinci versuri „Vă las...”: „Vă las vouă florile / Eu mă duc cu zorile / Ca să-mi văd surorile. / Frații mă cer pe pămînt / Surorile în mormint !”

Și, cu cîteva clipe înainte să-și dea duhul — perfect lucidă — în trebată de tatăl său dacă îi este frică de moarte, a mai răspuns cu o voce scăzută: „nu mi-e frică de moarte, ci de pămînt !”

Trei ani mai tîrziu, după ce și-a luat locul nostalgiai tinjite lîngă surorile pe care neconștient le-a jelit — adică în 1898 — fratele Alexandrinei, scriitorul N. Mihăescu-Nigrim, va face să apară în Editura librăriei „G. Săteana” de la R. Vilcea și în tiparnițele Institutului de Arte Grafice „N.D. Mișescu” din Tg. Jiu volumul postum Flori de zăpadă cuprinzînd „Poezii, Proză, Poeme în proză, Gîndiri, Impresii și Scrișori”, cu o notiță biografică deschizătoare de carte — din care am folosit informațiile solicitate de cititorii mei — reunind manuscrisele copilăriei ce au fost găsite — ascunse dintr-un soi de podoare și de sfială la locuința părinților din Gura-Sărății în diverse locuri și chiar în saltea pe care zăcuse pînă ce i-a bătut ora expierii. O a doua ediție — amplificată — se ti-

părește în 1907 la București în Editura „Socec”, iar cea de-a treia — care va fi și cea din urmă — se va scoate tot la București în 1926 la „Tipografiile Române Unite” cînd se împlinesc 50 de ani de la nașterea Alexandrinei Mihăescu.

Spre deosebire de prima ediție din Flori de zăpadă, celelalte două care s-au mai imprimat sînt completate cu spicuri reproducute din presa timpului sau din opiniile criticilor și scriitorilor contemporani cu ea.

Astfel, se vor scrie rînduri mișcătoare în „Viața” lui Al. Vlahuță, în „Jurnalul” și „Opinia” — ambele de la Iași, în „Tribuna” de la Sibiu și în „Adevărul”, în „Epoca” semnăzând un lung și emoționant articol Al. Antemireanu — decedat și el la 33 de ani de aceeași maladie — la Cîmpulung Muscel va conferența despre ea poetul Dimitrie Nanu, în „Convorbiri critice” Mihail Dragomirescu va face o amănunțită analiză a poeziei și a prozei Alexandrinei Mihăescu, iar în volumul întîl din „Oameni care au fost” Nicolae Iorga îi consacră un întins studiu din care citez: „De moarte se tinguesc toate versurile; viața o cîntă toate povestirile și descrierile. Un dualism care se lămură ușor: de o parte setea de a trăi, de altă parte jalea mărturisită de-un suflet în singurătate, de a nu putea trăi mai mult” (sublinierea îi aparține lui N. Iorga — n.n.), pentru ca apoi să încheie cu: „Nu e numai o curiozitate psihologică și literară această cântăcică, ci o parte integrantă a literaturii românești mai nouă.”

Asta a fost, pe scurt, Alexandrina Mihăescu, fata de țară care a filiiit meteoric sub cerul atîtor iaduri ale suferințelor omenești.

Și, la sfîrșit, îmi arăt o nedumescire: N. Mihăescu-Nigrim în „Notița biografică” afirmă: „Tot ce a scris ea se cuprinde în două volume: Flori de zăpadă, scrieri proprii, și Culegeri din popor.”

„Flori de zăpadă” îl știim. „Culegeri din popor” nu l-am văzut și am convingerea că nu s-a tipărit niciodată.

Intrebarea continuă să subziste — și nu de acum — dacă pe undeva nu s-o mai afla, poate, manuscrisul.

L. KALUSTIAN ■

Fracție

În palmă am o linie de mijloc,
O fracție neutră, plată,
Cît muceha degetului lată.
Nu știu ce-mparte,
Și nici ce-mi lasă-n palmă
De fiecare parte.
Te văd cu palmele la spate.
Același semn în palmă și se zbate...

CAROLINA MIHAELA ONU ■

Confesiune

M-a luat Nea Fane în brațe
m-a pupat
ca pe un pahar cu vin alb
pe care nu-l ai mereu la-ndemină
M-a întrebat ce fac
ce timp m-a adus
ca să mă întîlnească

Biblioteca in aer liber

Primăvara

desenatorului

Nu știu de ce, mi-am imaginat totdeauna măgarușii (ca și miei) ca pe niște animale ale primăverii. Iată măgarul niciodată grăbit și cu capul mare trecînd încet printre crengi înflorite, măgarul care, după cum scrie marele naturalist Buffon (vezi Pagini din Istoria naturală, tîlmăcite de Pan Izverna), „nu este un fel de cal degenerat, nu-i un străin, un nepotit sau vreo comitură... Cu toate că noblețea lui e mai puțin ilustră, ea e la fel de veche ca și cea a calului. De unde vine atunci disprețul față de acest animal atît de bun, de răbdător, de cumpătat și de folositor? Oare oamenii, chiar și atunci cînd este vorba de animale, le disprețuiesc pe cele care îi slujesc prea bine și pentru o prea mică răsplătă?”

L-am iubit mereu și totdeauna l-am respectat, mărturisesc cu o mindrie nu mică. E o ființă pe care te poți bizui. Am făcut cunoștință pe cînd eram copil — și domnia-sa, asinul, și eu — într-o primăvară dobrogeană. Venea dinspre Bărăgan și se îndrepta spre mare, dar nu ajungea niciodată pînă la ea. Cînd o zărea, se retrăgea. E prea sfios și marea îl speria. O atîngea cu privirea naivă, dar trupul lui era într-un perpetuu reflux. L-am revăzut apoi de nenumărate ori și ne-am împrietinit din nou acum cîțiva ani, într-un sat din creierii munților, la Fundata. Cînd coboram în vale, în drum spre brutărie, pe la zece dimineața, îmi ieșea în cale mereu

frunză verde
în Brăila
Nu s-a supărat
că nu m-am lăsat arestat
pentru-a urca împreună
în gîndul ce creștea
în fața teatrului
(după premieră)

Dinspre Grădiștea

Salcîmii au înflorit în plină iarnă
Ramurile sînt pline cu chemări de tine
Fructele au dat în dragoste și au strigat
Bărăganul cîntă sălbatic apropierea
ființei
Vinătoarea colindă pădurile cu sania
Dinspre Grădiștea se aud părinții
gîndind
Cîmpia întreagă e o fată frumoasă, iar
cerul
O fereastră prin care vorbește de tine

ION GRIGOROIU ■

în același loc — mititel, zburlit, cu o togă de noroi impietrit — și-i dădeam bucățica de zahăr pregătită din timp. La inapoierie, colțul de piine. Lăsîndu-l să se apropie și să ia, cu palma deschisă larg. Altfel mă putea mușca de degete. Nu din răutate, ci din stingăcie. Cu asinul trebuie să ai răbdare și să dai din tot sufletul, așteptîndu-l cu mina întinsă. Să semeni cu el, cel totdeauna încet și totdeauna gata să ajute.

În primăvara asta l-am întîlnit într-o expoziție. Era acolo, scoțea capul timid de unde te aștepta mai puțin, capul lui enorm și pașnic în desenele tulburătoare ale lui Vasile Kazar. Și nu numai în cele pe care strălucit artist le-a numit Din bestiariul meu, ci și în acelea aparținînd altor cicluri: Embleme posibile, Dafini, Înfațișări la Curtea veche, Metamorfoze, Ispitirile, Apariția falselor cămile. Neîntîlnind apaticele cămile decît niște răbdători asini ai deserturilor... Vasile Kazar, cel care schița cîndva superbe flăcăi maramureșeni dansînd — în pagini care luau foc — își lasă acum mina mai puțin tină dar cu degete puternice să se odihnească pe hirtie. Mina adoarme. Mina începe să viseze. Și așa, vîsînd, se ridică puțin deasupra feței albe și trage linii încete, apoi ceva mai repezi, cu voioșie (mina are visuri frumoase) și astfel apar pe hirtie pălăria găurită a unei spierțori de vrăbii și ciocul unui papagal bleu și cornul unui inorog și capetele umile ale asinilor. Iată foaia imaculată, iată mina unui artist... Ea poate scrie. Ea poate desena ființe precise și lucruri precise. Ea mai poate și visa. Cîndva, în paginile lui Vasile Kazar dansau tinerii țărani din Sighet, totdeauna robuști, aprigi, cu mișcări decise, răsucindu-se și țîșnînd violent din virtutea muzicii. Acum dansează maica acestor țărani, mina care-i pune pe hirtie. Dan-

știi ei e mai blind, e ușor melancolic, dansul unei miini care visează. Al unei miini puternice, de stăpîn al tuturor secretelor artei, care visează.

Era deci acolo, asinul, apărea dintre forme alungite și melodioase, iar cu mă sprîneam de perete, între două desene, și scriam în carnet: „Lui Vasile Kazar, acest poem despre asinul care-și face loc, printre pete nostalgice, în desenele sale, și-și așază capul pe umărul meu. Eu sînt asinul — îmi spune — sînt bătrînul, mereu împovăratul asin, cel care n-a făcut rău nimănui niciodată. Capul meu e mare și greu ca lacrima unei spălătoare. Eu sînt asinul — îmi spune — sînt catriul, măgarul, foarte bine dacă-ți vine să rizi. Risul nu face rău nici el, risul e darul meu, un răget imblînzit. Rizi! Și ce dacă am în loc de coadă o măturică, și ce dacă-mi răsar toporași din urechile mari, și ce dacă încerc să cînt la flaut, și ce dacă dorm de-a-napcioarea în inghesuală cu capul pe umărul tău și tresar cînd tramvaiul se oprește în stații... Eu sînt asinul — îmi spune — uite, atît de vii sînt sacii pe care-i port în spinare în plin aprilie, printre flori, încît parcă se zbate în fiecare un copil care nu mai poate de ris.”

Era aprilie, era un aprilie plin de soare — și de umbrele bătrînului soare — în desenele lui Vasile Kazar, și mă gîndeam, ieșind din sala „Dalles” și pășind în cealaltă primăvară, în celălalt aprilie, al tuturor, că pentru artistul adevărat nu există decît pofta de viață (ori pofta de artă, e același lucru) și că, dincolo de nostalgii și de întrebări fără răspuns se află mereu primăvara, se află aprilie cu măgarușii care-și duc veseli povările. Te uita la ei zîmbind, îi vezi, apoi te întorci să-i revezi o dată și încă o dată.

FLORIN MUGUR ■

atelier literar

G. Dumitrescu

DESTRUNZIT

Desfrunzit
cu brațele arse
roase de ploii
ingropindu-mă singur
zi cu zi
în pământul gras
al inimii.

EMIL PETRESCU

DESCINTEC

Uita-mi-aș foamea ce mă ține
Legată cu un lanț de tine
Uita-mi-aș lacrimile toate
Uita-mi-aș de singurătate.

Uita-mi-aș spaimelile prelînse
Prin degete de tine ninse,
Uita-mi-aș gustul cel știut
Uita-mi-aș sufletul durut ;

Uita-te-aș dulce al meu delir
Uita-te-ar moartea să-ți ia bir,
Turna-te-ar viața cu al ei har
Aici la mine în pahar.

ILEANA BIJA

DOUĂ CUVINTE

Nu mai aveam puterea să-ți vorbesc
nici în gând,
nici timpul nu mai aveam ceasornic
să-ți măsoar cu încă
o părăsiere.
Stăteam sub o crustă groasă și întins
ca gheața de la pol peste care puteai
să-ți alungi renii sau să începi
să aluneci și să patinezi furtunoasă
fără să mă rănești.
Dar numai dacă soarele din două cuvinte
mi-l aprindeai lângă tălpi
incepeam deodată să fumeg,
iar la celălalt capăt unde eram pădure
imi răsarău ghiociei.
Dar care erau,
care erau acele două cuvinte, Primă
vară ?

ION IOSIF

ZĂBRANIC

M-ați învățat să
respir
printre fraze, să
pun piedici, să
descopăr dintr-o privire
zimbetul galben
al diamantului fals, să
cint și să mă descalț.
Dar nu m-ați învățat
sommel mingietor al uitării
fără de care
tot ce mi-ați arătat
nu are absolut
nici un
sens.

GEORGE ANDREESCU

STAMPĂ

Nu mai visez de multă vreme
Cai din povești brânziți cu jar
În fața marilor probleme
Zimbesc din ce în ce mai rar
Nu mai plătesc iubirii cote
De gânduri pină-n suflet ros

Acum cu gura lui Quijote
Îți spun adio Făt-Frumos
Pământu-i plin de praf de pușcă
Duhnește cerul a război —
Mă simt precum un leu în cușcă
În umbra zilei de apoi !

VIOREL MUNTEANU

PIPĂIND

Pipăind ca pe clape te caut
Printre sonori de arpă și flaut

mac de jar mă apasă pe gură
urma-ți dulce și rea de arsură

s-a-nserat peste veac prea devreme
nu te-am prins cum doream în poemă

se șoptește în juru-mi că-s prost
c-am dorit să te știu pe de rost

pipăind zarea sură te strig
și se lasă a toamnă și-a frig.

DIMITRIE LUPU

CU PLECAREA TA

Cu plecarea ta
de măiestrie lumii sint dezmoștenit
și de ceruri :

Urit mi se face de lume
și pământ mi se face,
numai cu umbra mă însoțesc
de la un timp

numai cu piatra
pe care sufletul meu se ascute...
Privesc printr-o fereastră prin care
nu se mai vede nimic,
prin viața mea privesc
și calea se risipește pe trepte...
Urit mi se face de ziua
și mormint mi se face...

VIRGIL DIACONU

CIRCUL

O coajă de iluzii se sparge sub cupolă,
no credem toți capabili de triplul salt
mortal,
ne și vedem, o clipă.-n eroul la consola,
dresura ni se pare un simplu fapt banal,

privim chiar cu blazare balansul la trapez,
iar leul ni se pare o javră prea sătulă,
vecinul cu bretele, desi e cam obez,
se crede campionul de salturi la baseculă,

dresoarea-i cam bătrână, transpiră
și injură,
piticii sint penibili, iar clauzii mult
prea triști

și azi nu mai stă nimeni cu sufletul
la gură
cind sus mai merg pe sirmă atletii
și bicicliștii,

cunoaștem trucul ieftin cu iepuri
în manșete
și știm că nu există un om ce-nghite săbii,
ghicim mustăți sub fardul prea
graselor atlete,
umilul naufragiu al tristelor corăbii.

Noi înșine ostateci la bordul lor plutim,
plătind tribut curajului arenei în risipă,
piticii, dresori și clauzi, ridicul și sublim,
trăim de-o viață circul în fiecare clipă.

POMPILIU CRISTEA

Răzvan Ogircin, C.C.C.E., Anca Miron și mulți alți școlari, mai mici și mai mari: La vârsta dv., încă nu se arată destul de lămurit semnele vocației; abia peste cîțiva ani buni, pe la sfîrșitul liceului, se va putea desluși mai bine care sint înzestrările dv. cele, mai importante și ce drum ar trebui să alegeți în viață. Intrucît nimeni nu poate ști de pe acum care va fi acest drum (cine poate garanta că, într-o zi, nu vă veți dovedi mai înzestrați pentru chimie sau matematică etc., decît pentru poezie?...), întelepț este să vă pregătiți la fel de bine în toate domeniile pe care școala vi le pune la dispoziție, să cîștiți cit mai mult cunoscînd și adîncind cunoștințele pe care vi le oferă școala și, mai ales, să învățați a vorbi și a scrie cit mai frumos și corect limba maternă (fără de care nu numai că nu veți putea face niciodată literatură, dar nu veți putea alcătui — fără riscul de a vă face de ris — nici măcar o cerere către primărie sau... o scrisoare de dragoste...). Asta nu înseamnă că trebuie să abandonați cu totul exercițiile literare. E bine să le continuați, dar fără a le îngădui să vă cheltuiască în întregime puținul timp liber (destinat, cum ziceam, cu precădere, lecturii). Din cînd în cînd, la răstimpuri mai mari, mai trimiteți-ne și nouă cîteva din aceste încercări, care vi se par mai reușite.

Iear: Sint unele semne bune (mai ales îndemnarea versificării, deocîndată foarte minulesciană), vă trebuie însă mai multă școală, cultură, ca să puteți pune în valoare cu adevărat aceste îndeminări preliminare.

Jolanda Șpan: E mult mai bine în al doilea plic. O serie de pagini

poartă semnele înzestrărilor lirice, chiar dacă la un stadiu incipient, șovăitor, fără experiență („Asemenea”, „Poate”, „Vintului”, „S-ar putea”, „Pestii” — cu un final cam... aiurea!) E necesară o mai atentă căutare a cuvintului, evitarea vorbăriei fără rost, fără semnificație, e necesar, în fine, să luați în serios această preocupare pentru poezie (cu toate obligațiile ce decurg din aceasta).

I.I. Apetroal: Senzația dominantă e a unui lirism mimetic, inautentic, făcutură „savantă”, cu false profunzimi aforistice (în realitate, vorbe goale, gen: „numai cel ce e nebun / pentru el in-suși inebunește cu adevărat” ? !... etc.). Simulație destul de abilă, de altfel (cînd nu străpung, uneori, învelșul aurit, lungile urechi ale platitudinii convenționale, cu „aduceri aminte”, „privirea-mi”... etc.), simulație care poate combina aparențe verosimile, foarte înșelătoare, derutanțe. Dincolo de ele însă, nici o vibrație, nici o idee, incoerență studiată, trucaje de eprubetă, vid. Nu ne mirăm că ați reușit să „păcăliți”, pe ici pe colo, cite un redactor naiv și filotim și nu ne îndoim că veți mai face și în viitor nисcai victime. Pînă la un moment dat...

B.O. Hrib: Nu e rău, ca încercare de replici, desi pare abia un „apertiv” marginal, față de gravitatea și imensitatea acestei probleme a problemelor. Un util exercițiu, în perspectiva intențiilor dv. dramaturgice.

Cătălin Mihăilescu, Klara Reiz, Luisa Loretti, Cătălin Birzanu, Anonimus (D.M.), D. Pietraru, Maria Bălan, Mara M. (se referă la tot ce ne-ați trimis după răspunsul precedent), F. Sighinșu, T. Șerban, D. Ortea, L. Arcanu, Daniela Paras-

chiv, E. Batiște (ceva, în „Umilintă”), Cr. Gorun, B. Delapinu, N. Icaru, M. Mitruișu, B. Emandi, Em. I. Popescu, Fl. Orion (mult adevăr în „Dimensiunea”), Christy F.G., J. Francesco, L. Messmann, Tezeu, Em. Petrescu („Pentru încă o zi”), Fata morgana („Escapadă”), I. Koska („Amăgire”), Viorel Anghelescu, Cr. Pușcașu, Fernanda B., L. Teaha, Angela C. Iași („Rugămintea”), E. Niță, I.V. Periam, Otilia Faur, Sorin Becheru, Paul Mona, Claudia Rusu, I.P. Azap, Aladin, L. Urbacek; Nimic nou !

R. Callist, Silviu I. Filip, Veronica Lucaei, Gelu-A. Cimpeanu, G. Burcaș, Ciprian Sandu, L. Otto, I. Arhetip, Ariadna Popa, Yllah Anekim, Alex. Pirvu, Monica Asaftei, Mariana Banu, Cristian Elena, V. Moldovan, Anida Anca, Mariana Băltăreșu, D. Buzatu, Mirela Minea, Fl. Ivănescu, Guksel Eden, Marin Constantin, Val. Cr. Popescu, Il. P. Iași, D. Elenes, Adela Mihu, Dan Coste, Valeriu B. — Dimbovița, Pim Adamesco, Mădălina Teodor, Mirela Minzat, Unaeleost, Tony Tofan, Doină V., A. Ciologrea, Val. Ghiță (parțial indescifrabil), Sim. Tiliu, Vioreca Bojin, S.A. Mutulescu, C. Buzumurgă, M. Veza, Ema T. Vrinclianu, I. Virag, Corina Gh. Ivan, I. Stăiculescu, V.P. Alex. Chiș, Șt. G. Pană, Anton Cristescu, Gelu Asavel, E. Lăzăroni, V. Tească, P. Ștefanopol, P.I. Alexandrescu, Manuela Stoenscu, A. Weckwerth, C. Amanceel, M. Duicu, I.T. Berindeiu, Georgeta Siloi, M. Brenciu: Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

TUDOR GHEORGHE

(Urmare din pag. 9)

contact cu noua spiritualitate românească, cea contemporană.

— Evident deci că orice recital a fost o tentativă de a stabili o comunicare, de a atinge inima etnelor români.

— Fără îndoială că orice recital a fost o tentativă de a stabili o adevărată comunicare. Cum am „atîns” inima celor ce mă ascultau ? Nu pot să dau rețeta ! Am procedat simplu și cinstit : m-am „prezentat” fără prejudecăți și fără ambiguități în fața lor, pornind de la starea noastră de români. Eu român, ei români. Eu român cu rădăcinile adine înfipte în pămîntul țării mele, ei români dezrădăcinați care au încercat să prindă rădăcini în altă parte. Și pentru că nu pot să-și înfigă bine rădăcinile în alt pămînt decît în cel în care s-au născut, atunci se leagă de... văzduh ! Și cită vreme din gura și sufletul meu se risipea în... văzduh cite ceva din sensibilitatea și forța mea de român autentic, ei se „agățau” cu toate brațele și cu toate... crengile de vorbe și cîntecele ce „jeseau” din mine. Așa am încercat să le ating inima : de sus în jos și nu de jos în sus.

— Următoarea întrebare : cum ați transmis mesajul contemporan al creatorului român ?

— Exact cum am spus pînă acum : comunicîndu-le că există o poezie românească strălucit reprezentată astăzi de — știu eu ? — Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Mircea Dinescu, Romulus Vulpescu, Ana Blandiana, Constanța Buzea ș.a.m.d. O mulțime de poeți, de mare personalitate și — după părerea mea — de universalitate. I-am șocat cu poeziile noastre contemporane...

— Chiar, nu știu nimic de poezia contemporană ? Nici nu auziseră, de exemplu, de Sorescu, de...

— Auziseră, dar nu în profunzime... Uite, îmi amintesc că la Montreal am prezentat un spectacol, un fragment cu Petrecerea. Am coborît de pe scenă în mijlocul oamenilor, dorind să le creez două ore iluzia că sint acasă, în țară. Și poetul care m-a „ajutat” cel mai bine să-i fac să uite că sint la Montreal, a fost Marin Sorescu, prin poeziile din volumele La Ilieci.

— Nu v-ați temut totuși de primejdia unui... eșec ?!

— Lăsînd modestia la o parte, îți spun sincer că nu m-am temut. Știam că merg la românii și cunoșteam totodată forța și universalitatea cîntecelor mele. Ele, cîntecele mele, ating toate sentimentele : dragostea în forma ei sublimă, în poeziile

populare, în cîntecele de leagăn și în versurile poetilor de azi. Am încercat să-i fac să înțeleagă mesajul profund al artei noastre chiar dacă nu ar fi înțeles limba română. În Canada, de pildă, d-na Helen de Silaghi, o pictoriță cunoscută și sufletește atașată de România, pot să spun o bună... românească, mi-a propus o experiență : să mă întîlnesc cu un public care nu știa limba română. Și mi-a adus la ea acasă vreo 40 de canadieni, unii chiar de alte origini (indonezieni, greci etc.). Scrierile și articolele care s-au scris desore această întîlnire-experiență sint revelatoare. Le-am cîntat și Miorița, despre care cel prezent și nu știu nimic. I-am întrebat în final ce-au înțeles despre această baladă. O ziaristă de la un cotidian din Hamilton mi-a răspuns că n-a înțeles cuvintele, dar faptul că i-au dat lacrimile înseamnă că trebuie să fie vorba de o baladă care atînge cel puțin dimensiunile tragismului antic !

— Publicul căruta i-ați prezentat fondul de aur al sufletului românesc a sesizat că, de pildă, cobza nu e doar un instrument național care cîntă, ci că poate exprima în „mina” românului Tudor Gheorghe o gamă largă de sentimente ?

— Da, e meritul cobzei. Cobza este un instrument straniu pentru ei. Efectiv era pipăită ! Sigur, doar de americanii-americani, de americanii români, nu. Și apoi însă se cuvine o precizare. Știu despre cobză doar cei ce au plecat în primele valuri. Am întîlnit bătrîni frumoși care știu încă bine limba românească și o vorbeau fără accente englezești. Erau plini de haz cînd mai înlocuiau cite un cuvînt. Am auzit un bătrîn ardelean vorbind ca pe Valea Sebeșului. Își întreba nepotul : Mă, tu îi-ai tras carul bine ? Asta vroia să însemne dacă și-a parcat bine mașina ! Să revin la cobză. Americanii pipăiau deci acest instrument al nostru, îl atîngeau, așa, cu... respect. Aveau revelația faptului că au în față un instrument rupt din ei, dar pe care nu-l mai văzuseră. Doar auziseră de Barbu Lăutaru, atît. Și în clipa în care au luat contact cu valențele muzicale ale cobzei, au rămas totalmente impresionai.

— Publicul se apropie nu numai de opera unui creator, ci (și) de creatorul care este un om. Despre acesta ar dori să afle și să se știe, uneori, mai mult. Dacă sinteți de acord cu acest interes al publicului, atunci spuneți-mi cum s-a simțit omul Tudor Gheorghe în acest drum spiritual America-Europa ? Ce v-a impresionat, ce v-a dezamăgit, cu ce regrete v-ați înapoiat ?

— Cită vreme ești de unul singur în fața marilor bucurii, am senzația că bucuria nu e deplină. Adică, omul Tudor

Gheorghe a fost singur în acest drum spiritual. Artistul Tudor Gheorghe a avut satisfacții extraordinare, dar omul, repet, rămînea singur. Mă bucuram de împlinirile, reușitele mele profesionale, dar mereu aveam senzația că nu-i deplină bucuria mea. Nu aveam pe nimeni lângă mine, un compatriot de-al meu, o rudă, un dușman chiar de-al meu din țară. N-am prea vorbit de Viena. De fapt, America-i America, Europa-i Europa... Diferența e totuși mare. La Viena am avut satisfacția să întîlnesc și să cunosc un grup de etnici români, nu numai din Austria, ci și din Franța, Belgia, chiar America și Canada. Ei înfiintaseră anul trecut o Asociație Internațională a Culturii Etnice Române, iar acum sărbătoreau Actul Unirii de la 24 ianuarie. A fost frumos. Am fost fericit să constat că cei aproape 300 de români veniți acolo nu birfesc, nu fac politică de gang, ci au „grijă” de spiritualitatea românească. Ce m-a impresionat profund, mă întreb ? Dorința oamenilor de a lua contact adevărat, pînă la lacrimi, cu locurile ce le-au părăsit. Dacă vreți să devin puțin poetic...

— E atîta poezie în tot ce faceți, incît...
— ...deci, am impresia că prin lacrimi imaginea țării nu mai e destul de clară. Desigur că în spatele acestor lacrimi, adică a acestor imagini neclare, se află imaginea foarte limpede a individului respectiv. Barajul lacrimilor șterge, poate, lucrurile neplăcute și lasă să se strecoare numai lucrurile profund impresionabile. Așa s-a întîmplat peste tot. Pentru că, de ce să mint, oamenii plîngeau. S-a creat între noi o comuniune interesantă, bazată pe suspin, pe suflet. M-au dezamăgit multe, dar în primul rînd lipsa de comuniune, de legături între mulți dintre românii de dincolo. Există o anume dezbinare mai ales între românii de dincolo de Ocean, dezbinare care m-a întristat. Am lăsat mulți români în urma mea” care nu au participat la spectacolele mele din motive de „prejudecăți”.

— Ce s-a petrecut între timp în biografia dumneavoastră artistică ?

— Cred că am cîștigat o experiență în plus. Acest întîlniri ale mele, pe care nu le-am vrut spectacole, mi-au creat o stare anume. Am fost furat de sentimente. Am prins o anumită lungime de undă pe care am comunicat cu ei. Dar pentru asta a trebuit să-mi domin sentimentele mele prin inteligență artistică și prin detașare.

— Probabil că înainte de plecarea peste Ocean, ați trecut printr-o stare de exaltare în fața perspectivei depărtărilor geografice. Și totuși v-ați înapoiat destul de repede, avînd în vedere ofertele gazdelor. Același lucru s-a întîmplat și-n drumul spiritual anterior, Franța 1982 !

— Trebuia să rămîn în „Lumea Nouă” pînă prin aprilie a.c., dar am trăit un sentiment ciudat, foarte straniu. Două vreo 2 luni n-am mai putut să stau, fizic. Eu sint un om cu un echilibru nervos bine pus la punct, dar după 2 luni, exact ca în Franța, am trăit un sentiment straniu : nu mai puteam să dorm noaptea ! Mă sculam pe la 2-3 noaptea, citeam, iarăși mă culcam. Aveam o stare, cum să-ți zic, nu mă simteam eu. În clipa cînd și în America am simțit acest simptom, cunoscut de mine din Franța anulul 1982, mi-am zis : pînă aici !

— Ce ați aflat despre teatrul contemporan american ?

— Ce să-ți spun ? Am văzut doar un spectacol de teatru în America. Atît, unul singur. N-am avut timp liber acolo. Spectacolul văzut de mine este însă revelator ca profesionalitate. Am fost pe Broadway (olănd 80 dolari biletul) și am văzut Zorba Grecul cu Anthony Quinn în rolul principal !

— Cu Anthony Quinn ?

— Da, cu Anthony Quinn, jucînd pe scenă, la cei 69 de ani ai săi, cu o vigoare și o forță și un profesionalism care m-au făcut să plec „ușor” îngîndurat de la spectacol !

— După drumul spiritual din Franța (1982), după această Americă-via Viena, ce urmează în viața și activitatea lui Tudor Gheorghe ?

— Un program destul de încărcat. O să plec în Malta. Dar mai înainte de Malta, un turneu prin Italia. De data aceasta nu mai plec singur, ci împreună cu ansamblul Călușul din Scornicești. Intre 1-7 iulie voi participa, ca reprezentant al Televiziunii Române, la un festival internațional în Belgia. Cred că o să ajung și prin Franța, unde trebuia să fiu... de prin decembrie anul trecut...

— Propunerii de discursi ați avut ?

— Acolo da, în țară nu !

— Aș mai avea multe întrebări să vă adresez, dar banala lipsă de spațiu ne constrînge. Sint convins că vom afla multe alte lucruri din cartea pe care am înțeles că vreți s-o scrieți. Pînă atunci spuneți-mi, stimat Tudor Gheorghe, priviți cu alți ochi impunerea în lume a valorilor perene ale culturii noastre ?

— Nu, privesc cu aceeași ochi cu care am privit și înainte de a pleca în Franța și înainte de plecare peste Ocean. Privesc cu ochii siguri ai individului care știe că ne putem impune în lume numai cu valorile perene și numai cu lucrurile autentice și admirabile ale spiritualității românești.

— Vă mulțumesc și vă doresc mult succes în viitoarele drumuri spirituale prin lume !

În serviciul Dumneavoastră, Asta ni-i filozofia, Noi, Cenaclul Flacăra din România

Un nou campion de sală: formidabilul public din Vâlcea

Localitatea: Rimnicu Vilcea, 29 martie 1984, ora 18, Sala sporturilor; 30 martie, ora 16, Arenele Traian; 31 martie, ora 20, Arenele Traian.
Număr de spectatori: 12 000 în Sala sporturilor; 6 000 în 30 martie și 6 000 a doua zi, în Arene.

Atmosfera: toridă atât la scara entuziasmului cit și la aceea a gradațiilor Celsius.

Noutăți: La 29 martie au debutat: Mircea Cristescu — 35 de ani, decorator la Întreprinderea de prestări servicii (cu un splendid număr de pantomimă în travesti), Gheorghe Broboană — 23 de ani, invățător în Băbeni-Vilcea, Izabela Fana Chilea — 16 ani, clasa a XI-a B, Liceul de matematică-fizică „Nicolae Bălcescu”, Valentin Ciobotea — 26 de ani, absolvent de liceu, încadrat în învățământ ca suplinitor, trupa de rock PARADOX (trupă cu totul excepțională): Carmen Stancu — 17 ani, clasa a XI-a B, Liceul economic din Călimănești (clape), Valentin Lipioaică — 29 de ani, cântăreț liber-profesionist atestat (chitară bas), Sorin Marinescu — 29 de ani, inginer hidrotehnic (baterie), Paul Balanca — 23 de ani, laborant (solist vocal), Ion Feraru — 30 de ani, electronist (chitară solo) și trupa MINIPARADOX (elevii celor dintii, la Casa științei și tehnicii, după ce — tot acolo — învățaseră să cînte la chitară cu Ion Feraru): frații Zelu Iordan — 11 ani, clasa a IV-a D (baterie) și Cristian Iordan — 14 ani, clasa a VIII-a D (chitară solo și voce), ambii părinți macaragii, și — coleg de clasă cu Cristian — Paul Valentin Cătușanu — 13 ani (chitară bas și voce), tatăl inginer horticultor, mama erotoareasă, toți trei elevi ai Școlii generale nr. 5 din Rm. Vilcea. Au revenit: Mihai Enciu — 30 de ani, subinginer termoelectric, Lucian Marin — 23 de ani, muncitor, Ioan Andreică — 32 de ani, conductor arhitect. La 31 martie a debutat Elena Parolea Moga — 9 ani, clasa a III-a la Școala generală nr. 2 (invățătoare Rozica Marinotiu) și a revenit pe scena cenaclului umoristul Octavian Todoruț — 27 de ani, inginer mecanic din Tirgu Jiu.

Calitatea spectacolelor: genial cel de joi, eroic vineri — datorită ploii teribile în care s-a ținut, cu un public ce n-a vrut să renunțe la nimic din programul cenaclului — iar sâmbătă marcat puternic de prea „linul bucuriei tineresti, mai ales că handbalistele de la „Chimistul”, cele ce câștigaseră cu câteva ore înainte Cupa F.I.H. sub ochii noștri, au fost invitate ale Cenaclului Flacăra care le-a sărbătorit public împreună cu miile de spectatori pentru răsunațoarea lor performanță.

Aportul organizatorilor: excelentissim. S-au remarcat împreună cu întregul ac-

tiv tovarăsa Virginia Fulgescu, prim-secretar al Comitetului județean Vilcea al U.T.C., tovarășii Gheorghe Mohanu, secretar cu probleme de propagandă și Marjana Munteanu, activistă în aceeași secție, iar de la municipiu — tovarășul Ion Răducu, prim-secretar al Comitetului municipal U.T.C.

Cînd ajungem la Sala sporturilor din Rimnicu Vilcea sintem convinși că încă n-a început intrarea publicului, deși nu mai e mult pînă la începerea spectacolului, atât de multă lume este afară: mii de oameni. Dar sala este arhiplină. În fața scenei, din primele clipe, țîșnește o pancartă roșie cu litere albe: X „B”-

Datorită unui spectator sensibil la poezia frumoasă, la Rimnicu Vilcea membrii cenaclului au luat cunoștința de versurile pe care poetul Doru Motoc le-a scris pentru un mare artist. Le incredințăm lecturii și emoției dumneavoastră.

Final de spectacol

E liniște, cortina a căzut, Dar nici un spectator nu se ridică. Stăm cotropiți de-un tragic viscol muț: Actorul a plecat. Lacrima pică.

Mai tristă-i lumea fără Nea Mărin
La Băilești sint suflutele-n bernă
Cum să scăpăm de-acest fantastic chin
De-a ști că despărțirea e eternă?

Nimic nu se poate întimpla,
E mai săracă astăzi scena lumii.
Cu el parc-a pierit din noi ceva
De preț, ce-a luat înfașurarea humii.

E iarnă-n lume, iarnă e și în noi...
Zăpada, doar, se cerne fără vină,
De parcă albul ei delir greoi
E-o ultimă cădere de cortină.

DORU MOTOC

istii de la „Bălcescu” salută CENACLUL FLACARA. Deschidem, ca de obicei, cu „Iancu la Tebea” care e cîntat de corul mulțimii într-un clopot fantastic. Este atât de multă lume în arena sălii încît e imposibil să stea jos. Conducătorul cenaclului mărturisește: „Cu excepția momentului cînd, tot aici, la Rimnicu Vilcea, ne-am dus într-o noapte, toți la Statuia Libertății și am cîntat „Trăiască România”, niciodată și niciunde n-am mai fost primiți așa... Din Dolj și Vilcea fiind eu, din tată doljean și mamă din Vilcea, încep să mă simt mai mult din Vilcea”. Grupul țesean de mare umor DIVERTIS își construiește cea mai mare seară de pînă acum în cenaclu. Apoi începe, la cererea publicului, tocul, prin prezentarea pieselor ce participă la întrecerea acestei serii. Un bilet cere să cîntăm „O șansă păcii” în dialog, ca la Brăila. Și cîntăm. „Este imaginea sănătății și a

tineretii”, se aude A. P. în microfon arătînd sala. Și sala răspunde: „O șansă păcii și gloriei ei.” „Iată pe ce se sprijină politica Președintelui Nicolae Ceaușescu de independență a patriei și de conlucrare cu toate națiunile / O șansă păcii și gloriei ei. / Este un moment teribil. Este ceva nemaipomenit. / O șansă păcii și gloriei ei. / Continuați și spuneți-vă opinia. / O șansă păcii și gloriei ei / În urmă cu mai puțin de o săptămînă, Parlamentul Român a cerut aceasta celor două mari puteri și tuturor țărilor lumii / O șansă păcii și gloriei ei / Așa să fie în veacul veacilor / O șansă păcii și gloriei ei / Ca din străfunduri de inimă / O șansă păcii și gloriei ei / Ca din adîncuri minereale / O șansă păcii și gloriei ei / O șansă păcii și gloriei ei”. Publicul irumpe fantastic în: „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Tara Românească”. Înainte de „Deșteaptă-te române” — spune A.P. — înaintea acestui cîntec ce s-a cîntat pentru prima oară aici în Zăvoi, încît prefectul poliției a raportat guvernului că s-au întimplat lucruri ciudate la Rimnicu Vilcea, mai întii vom cînta „Jurămînt la Putna”. După „Cu înnoită putere / Neamul întreg să tresară”, se cîntă acum „Noi de la Rimnicu Vilcea / Să ne rugăm pentru țară”. Sala mai cîntă cu întreg cenaclul „Treceți batalioane române Carpații”. Entuziasm fără margini. A. P.: „E prima oară în viața mea cînd mă simt mai mult vilcean decît doljean. Și, împotriva opiniei tatălui meu, care se va supăra pentru asta, voi spune acest lucru. Sinteți, împreună cu cei din Iași și Arad, campioni ai Cenaclului Flacăra. Și este cu atât mai frumoasă primirea pe care ați făcut-o cenaclului. Unei organizării excepționale cum numai la Iași și Arad am întilnit, publicul din Vilcea îi răspunde cu o participare fantastică. Și acum — cîntecul lui Andrei Mureșanu din Ardeal și al lui Anton Pann din Muntenia, acela care a devenit cîntecul tuturor românilor, cîntec pentru care părinții noștri au fost trimiși chiar și la-nchisoare, acum douăzeci și ceva de ani, pentru că-l țineau minte. Reamintiți-vă fără teamă «Deșteaptă-te române». Ceea ce se declanșează este un uragan de cîntec din 12 000 de piepturi. Urmează „Cîntecul lui Ștefan cel Mare”, după care se aude ritmă din microfonul de la masă: „Acum și în veac / la Alba Iulia / Bat clopote cîntînd reintregirea”. Și se declanșează corul miilor de vilceni. Conducătorul cenaclului remarcă grija emoționantă, caldă, pentru reușita spectacolului și pentru educația tineretului, manifestată de conducerea județenei de partid, pentru care numeroase bilețele din sală cer cenaclului să dedice unul din cîntecurile serii, lucru cu totul grăitor, avînd în vedere locul tot mai apropiat de inima oamenilor pe care îl dobîndește, conform concepției tovarășului Nicolae Ceaușescu, activistul de partid în societatea noastră. Iată cîteva cuvinte dintr-un asemenea bilet: „De munca activiștilor județenei de partid Vilcea, se leagă dezvoltarea impetuoasă a municipiului, grija pentru oameni și, nu în ultimul rînd, grija pentru educația tineretului”. În tocul serii cîntecul „Niciodată”, iese pe locul întii. Este cea mai emoționantă dovadă că un cîntec bun — încercat de duioșie și care nu se cîntă în forță — poate învinge, chiar în aceste condiții în care părea că nu poate învinge decît țîpătul.

După cîntecul lui Vasile Șeicaru „La adio”, în entuziasm general, este arătat un imens tort în chip de carte deschisă oferit lui A. P. de elevii Liceului economic din Călimănești, singurul liceu din țară cu profil turistic. Sub îndrumarea inginerului Gheorghe Lazăr, profesor de specialitate, trei elevi (Monica Ligia Lesnic, Lucian Dobrin și Ana Cristescu din clasa a XII-a) au lucrat două zile și două nopți acest tort omagial pentru A. P. Spectacolul se încheie după 9 ore și 10 minute. În culise tortul a fost tăiat și întreg cenaclul se înfruptă copios din această carte oferită de A. P. Iată că se și mîncă o carte oferită de el.

Vineri, la Arenele Traian, spectacolul se desfășoară sub ploaie. Umbrele se deschid treptat, dar ploaia se-nțește. La un moment dat devine atât de bîcuitoare încît organizatorii decid ca publicul să treacă în sala cinematografului Modern de alături. Dar apreciază greșit numărul celor din ploaie. Sala cinematografului riscă să dispară sub presiunea unei prea mari mulțimi. Sint trimiși înapoi. Și tot puhoiul se întoarce cu un entuziasm ce vrea parcă să probeze că vilcenii se trag din Atlantida. Spectacolul se reia și curge într-o atmosferă eroică de sfidare a ploii prin cîntec. În plină, ploaie primim următoarea telegramă sosită la județeană U.T.C., pentru A. P.: „la Cenaclul Flacăra”: „Noi, elevii Liceului industrial nr. 1 (Petrol) din Medias, cu mult drag și simpatie, vă așteptăm să reveniți, iar gîndurile noastre vă însoțesc neîntrerupt, în toată vremea. Sem-

nează: Lucia Popa și Maria Filimon.”
Curat, în toată vremea. Cînd e frig, un gînd bun parcă ține de cald.

Sîmbătă, la aceleasi Arene Traian, spectacolul începe la ora 20, după ce și spectatorii și noi am văzut în Sala sporturilor de alături electrizanta finală a Cupei F.I.H. cîștigată de fetele de la „Chimistul” Rm. Vilcea. Nu mai plouă, dar e frig. Tinerii însă se încălzesc în joc și în fierberea entuziasmului cîntecelor de țară și de pace. O mare surpriză și o mare bucurie aduc fetele de la „Chimistul” care răspund invitației cenaclului și, la ora 23 și 40 de minute, urcă pe scenă. Sint aclamate, li se cîntă „La mulți ani cu sănătate”, membrii cenaclului cîntă apoi în cinstea lor piese alese de ele. Au venit cu trofeul — Cupa F.I.H. — din care oferă cite o gură de șampanie celor din scenă. Spectacolul se prelungește mult după plecarea lor. La Rimnicu Vilcea în 30 martie a urcat pe primul loc în top trupa Totuși, condusă de Andrei Păunescu, prin piesa „Totuși”; la 31 martie cîștigător al tocului cu „Lancea lui Horea” — Cristian Buică.

Sub febră de 40 de grade, un „căpitan la 15 ani”

Localitatea: Pitești, 2 aprilie 1984, ora 18, Sala sporturilor.

Număr de spectatori: 8 000.
Atmosfera: de entuziasm clocotitor în suflute; de 45 de grade în aer.

Noutăți: Au debutat cinci elevi de 16 ani: Otilia Rădulescu, Daniela Năstăsioiu, Teora Ghinea și grupul DEBUT, alcătuit din Valentina Munteanu și Valentina Teodorescu.

Calitatea spectacolului: greu, dar admirabil, în condițiile unei săli supraaglomerate.

Aportul organizatorilor: foarte bun.

Declanșăm cu „Iancu la Tebea”, după care urmează „Trăiască România”. Un Tricolor filifit peste entuziasmul sălii care cîntă cu cei din scenă: „Trăiască România, trăiască Tricolorul / Trăiască Ceaușescu, Partidul și Poporul!” Se trece direct la „O șansă păcii”. Spectacolul început în forță continuă la scara unei imense insuficiențe tineresti. Deși sintem aproape de capătul unui turneu început la 3 ianuarie, deși unii din membrii cenaclului sint răciți, deși conducătorul cenaclului are febră de 39 de grade, Andrei Păunescu, cu toate că este cuprins de gripă și are febră de 40 de grade, susține un extraordinar recital cu trupa Totuși. La un moment dat A.P. întinde mina de lingă inimă, chemîndu-l pe Andrei care cîntă formidabil, îi pune palma pe frunte să-i simtă febra, dar îl lasă să continue. La sfîrșitul recitalului, tînarul va pleca la București unde îl așteaptă ceaiuri fierbinți și patul de odihnă. Acum, la masa din scenă, A. P. scrie febril. Peste cîteva minute vîd un tulburător poem în vers alb în timp ce se bate la mașină. S-a lansat tocul serii. La ora zero și 25 de minute o constatare: „E mai cald decît Iași, e mai cald decît la Vilcea”. Cîștigă tocul trupa Totuși cu piesa „Totuși”. Șeful trupei, care va implini 15 ani la 3 mai, este, iată, un „căpitan la 15 ani” al marilor entuziasme ale generației sale. La Pitești, un spectacol foarte frumos se încheie la ora unu și jumătate cu poezia „Pacient” recitată de autor și cu promisiunea că joi, 5 aprilie 1984, cenaclul va reveni pe stadionul de aici, dacă și gazdele vor fi de acord.

DORIN GHERGHINESCU

Top general Flacăra

1. Trupa TOTUȘI — „Totuși”	7 592
2. Andrei Păunescu — „Da, da, da”	6 911
3. Carmen Antal — Cîntece de pace	6 842
4. Vasile Șeicaru — „Antipri-măvara”	6 384
5. Ștefan Hrușcă — „Bieți lampagii”	5 853
6. PARTAJ — „Partaj”	5 704
7. Costas Caracostas — „Maria”	4 021
8. Cristian Buică — „Lancea lui Horea”	3 934
9. Octavian Bud — „Niciodată”	3 529
10. Trupa FLAPO — „Linda”	3 413
11. Vali Gereau — „Puștoanca”	2 951
12. Nica Zaharia — „Ioane, Ioane”	2 660
13. Grupul POESIS — „Cîntec sopit”	2 265
14. Ducu Bertzi — „Pe cine și cite cărări”	1 948
15. Valeriu Penișoară — „Fosta iubire”	1 591
16. Arpad Dnmokos — „Olteni-lui Tudor”	1 517
17. Sorina Hașigan *) — „Colindul Ardealului”	1 215
18. Vali Șerban — „Din nou Beatles”	1 156
19. Maria Tănase — „Cine iubeste și lasă”, „Șapte vîi și-o vale adîncă”	574
20. Viorica Bursuc — „Ordinea de zi”	343

*) A participat doar la trei topuri

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele: 1 267, 1 268, 1 269, 1 270, în continuarea celor din numărul trecut, rămase nenumerotate în graba transmiterii la telefon înaintea închiderii revistei și care au fost manifestările 1 257—1 266.

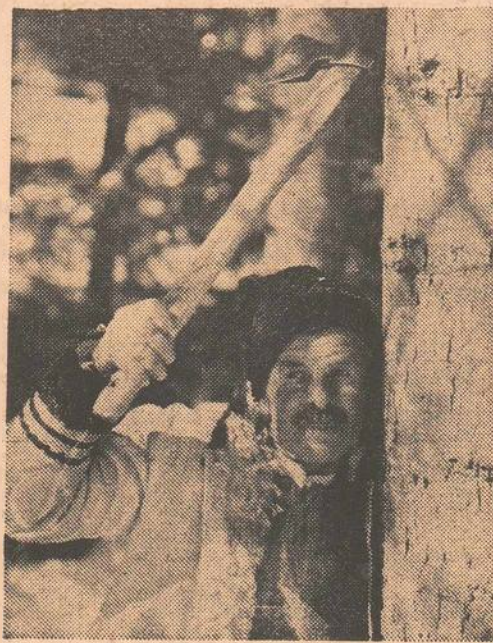
O seară de primăvară cu Cenaclul Flacăra la București

Miine, sîmbătă, 7 aprilie, cu începere de la ora 18, Cenaclul „Flacăra” al tineretului revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra”, condus de poetul Adrian Păunescu, se va reîntîlni cu iubitorii bucureșteni ai poeziei și mu-

zicii tinere pe stadionul „Republicii”. Dacă n-ați aflat pînă acum, grăbiți-vă! Dacă aveți noroc, mai puteți prinde ultimele bilete la casele de la Palatul sporturilor și culturii, de la Arenele Romane și de la „Republicii”.

În micul său muzeu numit frumos „LEMNUL CARE CÎNTĂ”, rapsodul și constructorul de instrumente populare din lemn, septuagenarul Mihai Lăcătuș, cunoscut crescător de animale din părțile Cîmpulungului, explică cu grai dulce bucovinean cum se face și se cîntă la buciuum și tilincă: — Păi, lemnul pentru buciuum nu se găsește oriunde, el trebuie căutat iarna pe coastele pietroase ale obcinelor, acolo unde molidului de rezonanță îi priește cel mai bine. El trebuie bătut cu muchea toporului și ascultat îndelung, numai dacă ecoul repetat al bățiilor redă clar și puternic loviturile de topor, arborele poate fi considerat apt pentru a fi prelucrat în buciuum.

Doborît în zăpada mare și pufoasă a pădurii, el este transportat cu precauție în vale la atelierul lui bădișa Lăcătuș. Despiciat în patru lobde egale, meșterul și ucenicii săi urmăresc fibrațiile paralele ale lemnului și desimea inelelor de creștere, de care depinde în bună parte calitatea sonoră a molidului. După apreciere, lobdele așezate

Sara pe deal buciumul sună

în bătaia soarelui rămîn la uscat pînă la ventrea verii.

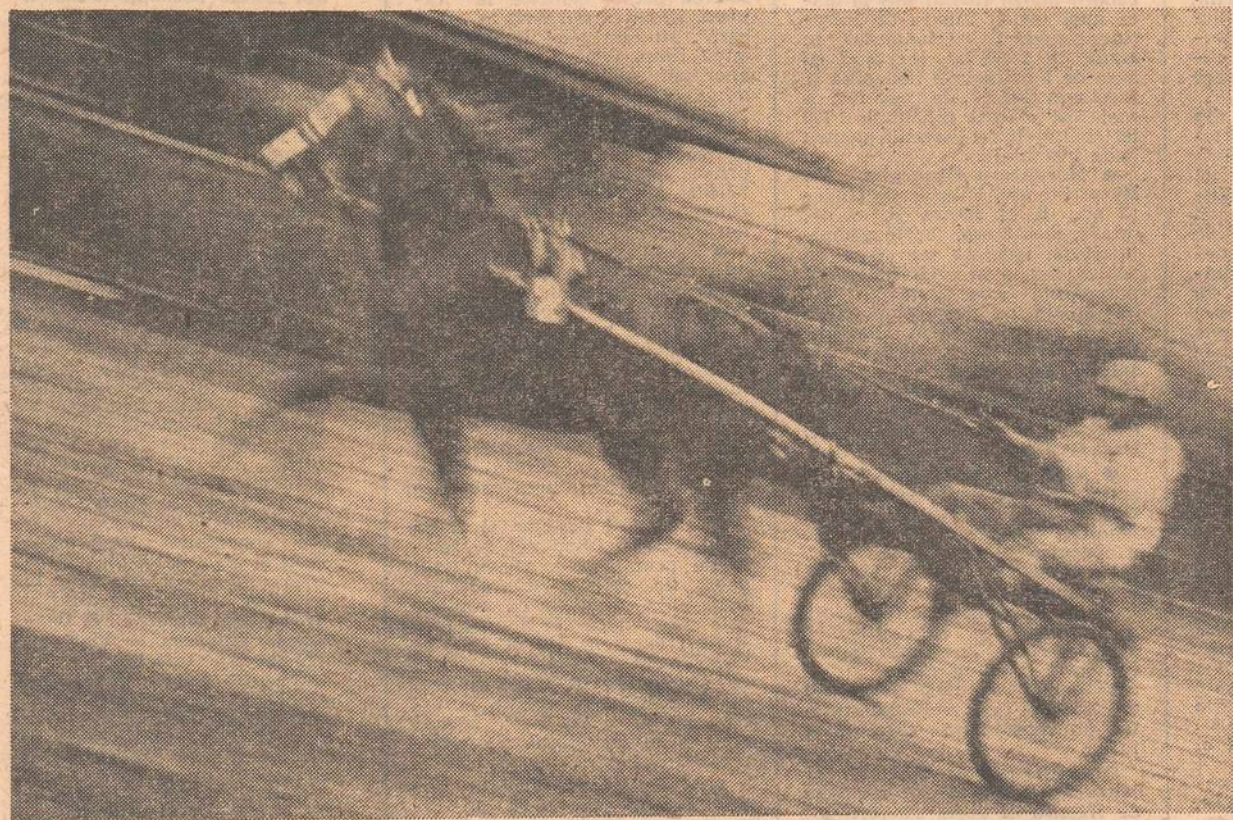
Cea mai dificilă și hotărîtoare operație în construirea buciuumului rămîne dăltuirea canalului sonor cu ajutorul cușitului gheară. De exactitatea executării canalului depinde intensitatea și claritatea sunetului care se formează în tubul buciuumului.

Prin elasticitate și colorit, dar mai ales prin calitățile sale de amplificator sonor, coaja de mesteacîn formează învelișul protector al buciuumului, meșterul Lăcătuș o obține prin decaparea foarte exactă a fișiiilor de coajă de pe trunchiul copacului.

Odată cu învelirea buciuumului cu coajă și odată cu fixarea muștiucului din lemn de păr sau cireș, concertul cu buciume poate începe.

Cine aude cîntecul prelung și melodios al buciuumelor ce răzbăte de pe obcina Rarăului simte istoria acestor locuri, cînd voievozii Moldovei chemau poporul la luptă împotriva cötropitorilor otomani.

FERDINAND MICHITOVICI

Să iubim caii!

Vorba cuiva: calul rămîne! M-am convins de asta, o dată în plus, duminica trecută, nimerind intimplător la deschiderea sezonului h'pic, la Floiești. Am găsit acolo o lume pestriță și fremătătoare, curioasă și, dincolo de virste, flăcăi, cu bucurii și necazuri care durcază, de regulă, cît o cursă. Asta în ceea ce privește, m-am lămurit, partea văzută a hipodromului, colorată de spectatori veniți aici mai mult din dragoste pentru cai decît, cum cred unii, să dea o mare lovitură la „austriac”. Cei care pariază, între o nimică toată și două, pe un cal sau pe altul, o fac mai degrabă pentru a rămîne în spiritul competiției. Dar hazardul joacă, și aici, un rol important și nu todeauna cel mai priceput e și cel mai norocos.

În spatele spectacolului se găsește hipodromul ca loc de muncă. Urmărind, de la directorul Remus Mureșan, un distins medic, pînă la cel din urmă îngrijitor (răsunzind ficcare de 5 cai), să facă din Trifoi sau Negruț, din Finișor sau Vesel un campion de talia lui Perjar, cel care, anul trecut, a cîștigat o cursă de elită la Moscova. Cîteodată se poate, cîteodată nu, dar valoarea acestei strădanii, privită la modul concret, privită la modul sentimental, mi s-a descoperit remarcabilă.

Ar mai fi, desigur, multe de spus. Dar fotografiile lui Paul Agariei, adevărate dovezi de virtuozitate, vorbesc mai bine și mai fidel despre o lume în care, uneori nedreptăți, alteori uitat, calul rămîne!

OVIDIU IOANIȚOIA

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

● **Dumitrașcu Grigore**, muncitor la Întreprinderea de Mașini Agricole Semănătoare, din Capitală, vrea să-și legalizeze cumpărarea unei case, făcută pe bază de chitanță de mină. Pentru aceasta a apelat la Justiție, care poate da, în condiții anume, o hotărâre ce ține loc de act de vânzare-cumpărare. Ei bine, pentru ca acest mecanism să funcționeze, D.G. trebuie să prezinte o autorizație de înstrăinare eliberată de Consiliul popular al Sectorului agricol Ilfov, în perimetrul căruia se află comuna Moara Vlăsiei, locul de domiciliu al solicitantului. Deși a mai intervenit, tot prin intermediul revistei noastre, autorizația nu i se eliberează. Solicităm înțelegere pentru petiționar, din partea forurilor de resort.

● **Pensionarul Ion Martin**, din București, str. E. Bodnăraș nr. 41, ține să mulțumească colectivului de medici și asistente de la Clinica chirurgicală condusă de prof. dr. Al. Pricșu (Spitalul Municipal), pentru vindecarea unei boli grele și care-l putea duce la pierderea unui picior (arterită obliterantă diabetică cu complicații de gangrenă plantară). Doctorul Al. Naumescu, asistat de Soimșan Dumitra, Limban Vania și de Rădița Chiru, l-au repus pe picioare.

● **Pensionarul Vasilescu A. Constantin**, din Brașov, și-a cumpărat, nu departe de casa sa o pereche de cizme pe care a plătit 325 de lei. În două zile li s-au deslipit tălpile. Adresându-se fabricii producătoare, „Argeșana” din Pitești, căreia i-a trimis și bonul de casă, aceasta nu a răspuns în nici un fel solicitării sale, astfel încât, nici după o lună de zile, omul nu știe dacă va avea alte cizme ori va trebui să și le dea la reparat pe cele... noi!

● **Întreprinderea pentru construirea și vânzarea locuințelor** ne anunță că, la sesizarea tovarășului Clement Maiovski, din București, str. Turda nr. 129, ap. 118, a luat măsurile necesare, încă de la 20 martie, privind repararea instalației sanitare. În ceea ce privește condensul, apartamentul a fost luat în evidență de către grupul de șantieri nr. 8 și I.C.V.L. spre a fi remediată până la recepția finală a blocului, prevăzută pentru anul în curs.

● **Reclamația tovarășului Roșu N. Iacob**, din satul Drăcești, comuna Scurtu Mare, județul Teleorman, privind drepturile ce i se cuveneau de la A.D.A.S., a fost analizată și apreciată ca justă. În consecință s-au efectuat recalculările necesare și i s-au trimis omului banii cuvenți.

● **Ministerul Muncii** ne înștiințează că, în urma scrisorii ce ne-a fost adresată de tovarășul Andrei Nițulescu, acesta — cu sprijinul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a Municipiului București — a fost reincadrat la I.D.E.B.

● **Din Gheroșeni, județul Buzău**, ne-a scris Constantin Ionescu, tinăr muncitor la Întreprinderea de contoare, aflată la 16 km de locuința sa. Cu toate că I.T.A. Buzău are probleme, afirmă dînsul, crede totuși că-și stă în putere să asigure respectarea orarului (plecare, sosire), acordarea unui timp suficient pentru imbarcarea călătorilor și nu doar cu 2—3 minute cit consideră șoferii că le-ar fi necesar (oamenii ajung să se calce în picioare) etc. I.C. are încredere că I.T.A. Buzău poate să rezolve aceste neajunsuri. Și noi de asemenea.

● **Mai mulți cetățeni din Craiova**, cartierul „1 Mai”, blocul E7, în numele cărora semnează Carșovschi Vasile, sint îngrijorați de repeziunea cu care se deteriorează locuințele lor, cit și de indiferența arătată de Trulst de construcții, de șantierul care a executat lucrările, de O.C.L.P.P. Craiova etc., cărora acești locatari li s-au adresat adesea, cerindu-le sprijin (neprimind încă). Aceeași lipsă de atenție din partea constructorilor și a celor care trebuie să remedieze erorile lor, învâluie și blocurile proprietate de stat, dar egalitatea de tratament nu-i satisfacă pe cei care ne-au scris și care s-au săturat să fie ciupiți de țintari, vara și iarna, de pildă, ca să nu amintim decît

● **Cine cunoaște** amănunte despre dramatica întâmplare petrecută pe Marea Neagră în anul 1911, în care a fost anghelat vasul „Principesa” zis „Rătușca” și despre care a relatat almanahul nostru, în ultima sa ediție, este rugat să ia legătura cu Păunescu Nicolae, din str. Brincoveanu nr. 82, Drobeta Tr. Severin, jud. Mehedinți, cod 1500, care ne-a scris în numele

unul din neajunsurile provocate de inundarea subsolurilor.

● **Anghel Petruța din București**, bd. Iosip Broz Tito, nr. 45, bl. N 8, et. 7, ap. 31, sector 3, dorește să afle ce fel de plăcuțe sint acelea (și de unde se pot procura) care aplicate pe planșele locuințelor, amortizează zgomotele ce provin de la etajele superioare.

● **Comisia Centrală de Pensii**, din cadrul Ministerului Muncii, luind în considerație concluziile Institutului de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, a hotărât să acorde lui Beacă Ion, din comuna Priboieni, jud. Argeș, pensia I.O.V.R. corespunzătoare gradului 1 de invaliditate, începând cu luna următoare ultimului aviz dat de I.E.M.R.C.M.

● **De la Lugoj, județul Timiș**, sintem înștiințați că **Hij Constantin**, care s-a adresat redacției noastre, a fost încadrat ca muncitor la Autobaza nr. 2 Lugoj.

● **Spiridon Anghel, din București**, str. Olanelor 28 A, sect. II, proprietar al unui apartament de două camere, nu mai poate locui în acest spațiu deoarece copilul a crescut: băiatul cel mare 18 ani, fata 16 etc. (în total 4 copii). Rugînd conducerea I.T.B.-ului să-i înțeleagă păsul s-a văzut omul pe locul 1 la urgențe. Dar asta s-a întâmplat acum doi ani. În prezent a ajuns pe locul 75 și se întreabă de ce?!

● **Consiliul popular al județului Prahova** a soluționat favorabil cererea Mariei Trandafir, profesoară la școala generală din comuna Măgureni, reparându-i un apartament.

● **Pentru anul în curs, Centrala Minerurilor Cuprifere Deva, județul Hunedoara**, a repartizat Exploatarea miniere Baia de Aramă un număr de trei locuri de specialiști, printre care a fost inclus și Ion Drăghia, cel care ni se adresase cu o scrisoare privind obținerea de categorii superioare de retribuție în subteran.

● **Vasilescu Constantin, din Lugoj, jud. Timiș**, str. T. Vladimirescu nr. 104, cu reședința în Balotesti, Sectorul Agricol Ilfov, bl. 8 A, ap. 1, are o amintire neplăcută despre București, deoarece aici a fost amendat de către organele I.T.B. pe nedrept. Procesul verbal de contravenție, ulterior anulat de conducerea I.T.B.-ului, nu s-a mai găsit, astfel încît organele financiare din Lugoj îl urmăresc pe corespondentul nostru în continuare!

● **O situație critică are, de la o vreme, Sanda Gheorghe, lucrător la Întreprinderea de salubritate București**, cu sediul în Calea Plevnei 84, sector 6. Muncind de 8 ani numai în tură de noapte i s-a întâmplat omului să se îmbolnăvească. Conducerea garajului i-a refuzat viza pe certificat medical, iar mai tirziu, avînd tractorul defect, i-a pretins să-și caute piese și să-l repare. Sanda Gheorghe n-are de unde să găsească piese și stă la garaj unde este pontat... învoit fără plată! Are în schimb 5 copii de hrănit... Mai multă înțelegere pentru el se impune.

● **În numele mai multor cetățeni, inginerul Aurel Dănescu, din București**, str. Dealul Tușulea nr. 24—30, face câteva propuneri privind îmbunătățirea transportului în comun în zona str. Antiaeriana cu legătura spre stația de călători I.R.T.A. din Șos. Alexandriei. Astfel, prelungirea liniei de troleibuze nr. 88 pînă la capătul actual al liniei 96; de asemenea, supune atenției conducerei I.T.B. posibilitatea devierii traseului unuia dintre autobuzele 139 sau 239 începînd cu intersecția Bd. Ghencea cu str. Antiaeriana, pe aceasta din urmă, iar după ieșirea în Șos. Alexandriei să-și urmeze actualul traseu. Intrucît aceste propuneri și altele au mai fost făcute prin intermediul revistei noastre și în toamna anului trecut, fără a primi vreun răspuns, rugăm conducerea I.T.B.-ului să dea în studiu sugestiile cetățenilor și să le aplice dacă vor fi considerate juste. Oricum, un răspuns, indiferent care, e obligatoriu.

● **Un amplu răspuns a primit tovarășul Rădulescu Cornel, din Brașov**, str. Jepilor, bl. A 29 C, din partea Grupului întreprinderilor de gospodărie comunală și locativă a județului Brașov,

răspuns din care rezumăm ce s-a hotărît: refacerea tencuiei anticondens pînă la 30 aprilie a.c., refacerea izolației hidro-fuge și termice la acoperișul blocului pînă la 30 iunie a.c., remedierea tuturor deficiențelor constatate în apartamente tot pînă la finele lui iunie a.c. Celelalte cerințe ale tovarășului Rădulescu Cornel intră în competența Asociației de locatari.

● **Costul abonamentului (inclusiv convorbirilor adiționale) ale Mariei Ivanov, din București**, str. Nada Florilor nr. 50, sect. 2, s-a ridicat ca mercurul unui termometru la o boală grea: 246 lei în noiembrie 1983, 470 în decembrie, 829 în ianuarie 1984, 1.956 în februarie și... 2.195 în martie a.c.! Orice s-ar spune, e cam mult, mai ales că abonata care ni s-a adresat susține că nu a efectuat aceste convorbiri. Ne surprinde că petenta nu a reușit să obțină o audiență la nici un for din cadrul ministerului de resort, deși ne înșiră o lungă listă de cereri, cu numere de înregistrare, prin care a solicitat să fie primită și să primească, firește, explicații.

● **Din satul Feteni, comuna Valea Mare, jud. Dimbovița**, ne-a scris **Postelnicu Domnica** în numele multor cetățeni, dar cu aceeași dorință: prelungirea traseului autobuzului care face cursa Gălești-Cringuri, pînă la limita de județ, adică în satul lor, situat la hotarul dintre Dimbovița și Argeș.

● **Tribunalul Municipiului București** ne informează că, prin Decizia nr. 651 din 7 martie a.c., secția a 4-a civilă, pronunțată în dosarul nr. 1002/84, s-a admis recursul reclamantei Maria Zota (care s-a adresat și revistei noastre n.r.) și s-a modificat sentința civilă nr. 6130/1983 a Judecătoarei sectorului 4, în sensul că a fost obligat piritul Ciocănuș Marin (fostul soț) la plata unei pensii lunare de întreținere pentru reclamantă în sumă de 1.200 lei, începînd cu data de 1 octombrie 1981 pînă la încetarea stării de nevoie; a mai fost obligat piritul la 1.700 lei cheltuieli de judecată pentru toate instanțele.

● **Marolcariu Gheorghe, din București**, str. Fabrica de Gheață nr. 6, bl. 89 sc. B, et. 10, ap. 87, sect. 2 este foarte nemulțumit de locuința pe care a achiziționat-o în 1977. Umedă și nereparată corespunzător l-a îmbolnăvit pe proprietar care suferă acum de astm bronșic, petrecîndu-și mult timp prin spitale. Este propus pentru pensionare medicală. Roagă insistent, de tot atîta vreme, să i se execute reparațiile necesare. Urgent și corect.

● **Nicolau Costică, din București**, str. General Cristian Tell, nr. 20, sect. 1, insistă să i se monteze contoar de înregistrare a consumului de gaze, deoarece este sigur că vecinii săi de apartament folosesc în mai mare măsură gazele, dar plata se face laolaltă. Deși știe că sint cereri multe și mai puține contoare, propune să se ridice cele de la demolări și să fie scutit astfel de o cheltuielă pentru un consum pe care nu-l face.

● **Inspectoratul General al Miliției** a întreprins cercetările de rigoare în urma scrisorii lui Matei Vasile, din Municipiul Bacău, str. Victoriei 52, care pierduse urma fiului său minor Vasilică-Adrian, constatînd că acesta s-a reintors la domiciliul părinților declarînd că a fost la munci sezoniere în localitățile Constanța, Babadag și Insula Mare a Brăilei. Se menționează în adresa I.G.M. că același tinăr a mai efectuat asemenea escapade, dar că, de fiecare dată, a revenit acasă la părinți. E bine ca aceștia să fie ceva mai atenți!

● **Topală Gheorghe, din comuna Redin, jud. Galați** are nevoie pentru fiica sa de medicamentul Yomosan, produs în R.F.G. Cine-l poate ajuta, îl rugăm să o facă!

● **Medicamente împotriva cancerului** oferă **Dragotă Cornel, din București**, str. Popa Rusu nr. 12, cod 70222, telefon 12.99.65 sau 78.43.59. Este vorba de citostaticele Adriblastin flacoane de 10 mg. și Rubomicin, flacon de 20 mg. pe care și le-a procurat (din păcate prea tirziu) pentru mama sa. Vrînd să ajute pe cei în nevoie ne-a scris în acest sens.

unui grup de tineri doritori de a afla cît mai multe detalii legate de evenimentul respectiv. Ei se obligă să suporte eventualele cheltuieli necesitate de corespondență, expedierea unor materiale (fotografii, tăieturi din ziare, date tehnice privind vasul etc.).

● **Deși în „Flacăra” din 23 septembrie 1983 s-a publicat o știre**, bazată pe un răspuns al Consiliului popular al sect. 5 primit la redacție, că cetățenul Preda Vasile, din str. Doina nr. 13 a fost obligat să demoleze garajul construit fără aprobarea necesară, ne scrie **Racoviță Emilia**, de la aceeași adresă, atît garajul cît și proprietarul sînt bine mersi. Preda Vasile persiflîndu-și vecinii care au cerut intrarea în legalitate. Mai nou, consiliul popular a răspuns unei noi sesizări a locatarilor respectivi că Preda Vasile și-a desființat garajul. Nu este adevărat.

● **Crăciunescu Petre, din Mioveni, jud. Argeș**, ne aduce la cunoștință că în satul său de obirșie, Vulpești, comuna Dobroteasa, jud. Olt, drumul spre comună este impracticabil. La semnalele oamenilor li s-a promis pietruirea, dacă ei fac podul de beton. Țăranii l-au făcut, ținîndu-și cuvîntul. Cealaltă, adică cei de la direcția de drumuri a județului, nu! E vorba de 3 km de drum, care ar însemna mult pentru un sat izolat, deci fără posibilități de aprovizionare obișnuite.

● **Gligor Matei, din satul Inoc, jud. Alba**, și-a asumat răspunderea de a-i reprezenta pe cei 2.000 de consăteni ai săi, rugînd, prin intermediul nostru Departamentul de căi ferate din M.T.Tc. să-și arunce o privire și pe traseul Decea-Unirea și să facă în așa fel ca trenul să oprească și la jumătatea distanței, adică la Inoc care, culmea, are o haltă în care nu oprește nimic. Să nu se repete drama de pe vremuri a Mizilului!

● **Burlacu Ștefan, din Lipova, jud. Arad**, revine la o mai veche corespondență rezolvată numai pentru o scurtă perioadă: sosirea presei centrale la Lipova. După ce s-a scris în „Flacăra”, situația s-a îmbunătățit cîva timp, apoi a reintrat în... anormal, ziarele ajungînd în mina celor din Lipova după 2—3 zile de la apariție.

● **Ministerul Muncii** ne informează că, din cercetările întreprinse, a rezultat că tovarășul **Nichita Mariana din Alesd, jud. Bihor** i s-au plătit pensiile restante la domiciliul actual.

● **Ministerul Industriei Chimice** analizînd scrisoarea tovarășului **Dumitrașcu Mircea, din București**, Șos. Olteniței nr. 55, bl. 2, sc. 3, ap. 77, sect. 4, nemulțumit de desfacerea contractului său de muncă, a decis, ținînd seama de faptul că pînă la împlinirea vîrstei de pensionare potențial nu mai are mulți ani, ca el să fie reincadrat la C.A.T.C. Jilava, într-o muncă raportată la pregătirea profesională.

● **Consiliul popular al județului Neamț**, luînd act de sesizările primite din partea unui grup de cetățeni din comuna Săbăoani, a hotărît ca autobuzele care pleacă din Roman spre Botesti la orele 6,30 și 12,00 să treacă prin Săbăoani, iar cursa cu plecare la 16,30 din Roman la Gherăești să circule la întoarcere prin Săbăoani, măsuri care i-au satisfăcut pe corespondenții noștri.

● **Cumpănăsoiu Vasilica, domiciliată în București**, str. Livezilor nr. 15, bl. 16, sc. 1, et. IV, ap. 19, sector 5, București, ne relatează o tragică întâmplare: dispariția fiului său Cumpănăsoiu Marian în vara anului trecut, luna iulie, ziua 21, de pe plaja Modern, din Constanța. Din păcate alte amănunte nu ni se dau, în afară de faptul că, la vremea respectivă, a anunțat „Salvamar”-ul și Miliția din Constanța. Roagă pe oricine știe ceva despre fiul ei s-o anunțe la adresa de mai sus.

● **Institutul de cercetare și proiectare Iași** răspunde solicitării lui Ion Micu privind situația bisericii Barnovschi, din Capitala Moldovei: ea va fi pusă în valoare în cadrul unui ansamblu de sistematizare aprobat de forurile în drept, pentru zona Anastasie Panu.

● **În nr. 11 din 16 martie a.c.** am publicat sesizarea Anei Iordache din comuna Domnești, satul Sirbi, nr. 60, județul Giurgiu, în legătură cu întîrzierea nejustificată a transferului fondului social CAR la întreprinderea la care s-a transferat petenta. **Serviciul Financiar al Întreprinderii de tricotaje „Tricodava”** răspunde: „Tov. Iordache Ana a solicitat transferul fondului social la noul loc de muncă în luna august 1983, cererea fiindu-i aprobată în aceeași lună și consemnată în procesul verbal din 16 august 1983. Virarea efectivă a sumei de 2.415 lei s-a făcut cu dispoziția de plată în contul CAR Muntenia și a apărut în extrasul de cont din 9 septembrie 1983”. Pînă aici e clar. Dar tot atît de clar e și că în luna ianuarie 1984 petenta nu intrase încă în posesia banilor! Așadar, nu avem — la rîndul nostru — nici un motiv să dezmințim știrea ci, dimpotrivă, să așteptăm în continuare lămurirea litigiului. Este adevărat că petenta n-a precizat în scrisoarea că a avut de achitat rate către CAR Tricodava, dar asta nu face mai puțin incurcată povestea. Și totuși, banii trimiși în septembrie n-au ajuns pînă în ianuarie la destinație. Cine trebuie să-și ceară scuze?

Pagină realizată de
EMANUEL VALERIU

Poșta redacției

● **Ioan Nasta — Beriu (Hunedoara)**: Fondurile necesare plății pensiilor și celorlalte drepturi de asigurări sociale, ce se acordă țăranilor cu gospodării individuale din zonele neocooperativizate, se constituie din contribuția personală de 40 lei lunar a fiecărui membru al gospodăriei individuale care a împlinit 18 ani și desfășoară activitate agricolă. Contribuția personală se depune trimestrial ■ **Florea Manea — Birza (Olt)**: Beneficiarul alocației de stat pentru copii sinței dv., soția nu poate primi atîta timp cît îndeplinești condițiile legale pentru acordarea acestui drept ■ **Carmen Dumitrache — Galați**: Puteți scrie pe adresa redacției ■ **Emilia Cozma — Vaslui**: Din memoriul dv. nu rezultă la ce dată v-ați reincadrat în învățămînt. În situația în care reincadrarea nu a fost în termen de 90 de zile, puteți fi retribuită la bază, cls. 14 ■ **Gheorghe Aliman — Pojorita (Suceava)**: Sinteti asiguratur obligatoriu în asigurările sociale ale cooperăției meșteșugărești și trebuie să plătești cotizațiile de asigurări sociale în cuantum de 15% din venitul profesional impozabil ■ **Constanța Luideșcu — Ploiești**: Nu se poate fără bilet de primire tip de la medicul specialist din teritoriul sau de la medicul de medicină generală ■ **Petre Dioghenide — București**: Se poate, pe o perioadă de cel mult 3 ani de la împlinirea vîrstei. Dv. ați beneficiat de această posibilitate ■ **Viorela Pașca — Drobeta-Tr. Severin**: Reluarea studiilor în învățămîntul superior se poate face printr-un nou concurs de admitere, după un stagiul de activitate productivă de 1—2 ani ■ **Nicolae Marin — Aprozii (Călărași)**: Nu beneficiați de reducere ■ **Nicolae Popa — Șoimșu (Hunedoara)**: Unitatea este aceea care, cunoscînd concret condițiile în care prestați munca, poate să stabilească, în baza reglementărilor în vigoare, dacă beneficiați de grupa I sau II de muncă, de spor pentru condiții deosebite și de concediu de odihnă suplimentar.

MARGA NEDELEA

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

Viața între două instanțe

ONORATĂ INSTANȚĂ
Ă MORALEI

● O hotărîre judecătorească nesocotită ● Plîngere — împotriva cui?! ●

Cine-i mai tare: direcția sau justiția?

Astfel formulată, problema pe care ne-am propus s-o dezbaterem pare să facă parte din domeniul sportului și nu lasă, poate, să se întrevadă mai mult decît aspectul competițional, propriu oricărei întreceri. În cazul nostru este vorba, într-adevăr, de o dispută lipsită însă de calitățile unui spectacol de stadion, ba chiar contrară acestuia, știut fiind că sportul trebuie să fie sinonim cu cinstea, eleganța și adevărul conform căruia cel mai bun cîștigă. Toate virtuțile morale ale întrecerii au fost comprimate într-o expresie adoptată de toate vocabularele: fair play.

La Tulcea, într-un oraș preocupat de propria sa dezvoltare, printru marile unități productive se numără și întreprinderea de construcții navale și utilaj tehnologic (I.C.N.U.T.), al cărei director este tovarășul Constantin Dușu. Printr-un complex de împrejurări, domnia sa a ajuns în conflict cu un încadrat al întreprinderii: Popa G. Ioan, electro-mecanic de centrale automate. Istoricul faptelor, care l-au făcut pe director să afle de existența lui Popa G. Ioan, nu are nici o importanță pentru că nu acesta va fi subiectul nostru. Vom începe mai de curînd: nemulțumit de măsura schimbării sale din funcția deținută, tovarășul P. G. I. s-a adresat revistei noastre în luna iunie a anului trecut. În paralel cu intervenția de rigoare, pentru reîntrirea pe făgașul firească al muncii (din care face parte buna înțelegere pe toată întinderea ierarhiei), redacția l-a sfătuit pe tînărul P. G. I. să încerce o reconciliere cu directorul mai înainte de a întreprinde alte acțiuni, astfel ca tovarășul director să nu considere că a fost ocolit, evitat. Cu toate acestea, s-a ajuns în fața justiției, P. G. I. solicitînd repunerea sa în drepturile legale, după ce încercase să obțină, prin înțelegerea directorului, repararea prejudiciului ce i se adusese. Cine este acest Popa G. Ioan?

Un tînăr care și-a terminat studiile cu media 9,75 și care, în numai șapte ani de muncă efectivă, a reușit să obțină categoria a IV-a, susținînd și examenul pentru categoria superioară (cu o teză notată, ni s-a spus, sub valoarea reală tocmai din cauza conflictului aflat în plină desfășurare); este căsătorit, soția sa muncește tot la I.C.N.U.T., au un copil, locuiesc într-un apartament obținut prin întreprindere (ca și butelia de aragaz), fiind — după cum se vede — legat prin fire puternice de locul său de muncă.

Instanța de fond îi respinge contestația, dînd dreptate (satisfacție) directorului. Numai că Popa G. Ioan a apelat la recurs, evident nemulțumit.

Aici este cazul să menționăm un fapt imbucurător, nu pentru că ar constitui

o excepție, ci pentru că el confirmă o stare reală dar, din păcate, mai puțin cunoscută opiniei publice: o dată cu P. G. I. a introdus recurs și procurorul Marcel Palade, deoarece a considerat că hotărîrea instanței nu era temeinică și legală. Și a demonstrat de ce, recurgînd, pentru validarea opiniei sale, la expertize care aveau să demonstreze că marea lui P. G. I. într-un alt loc de muncă nu corespunde nici cu pregătirea acestuia și nici cu interesele întreprinderii; deci aparent era vorba despre o funcție similară în realitate aceasta din urmă impunea o calificare pe care P. G. I. nu o deținea și în absența căreia se puteau produce accidente.

În instanța de recurs, procurorul șef al județului, tovarășul Ion Dolju, care și însușise argumentele colegului său, a susținut cauza dreaptă a tînărului P. G. I. Decizia civilă nr. 104 din 29 februarie 1984, pronunțată de Tribunalul județean Tulcea, admite contestația, casează hotărîrea instanței de fond, anulează măsura schimbării funcției lui P. G. I. și dispune reîncadrarea acestuia pe locul și funcția deținute anterior, obligînd întreprinderea să-i plătească cheltuielile de judecată. Procuratura tulceană nu a făcut nimic altceva decît să-și îndeplinească unul din rolurile care-i revin și anume acela de a sustine și apăra nu numai interesele statului (cum foarte mulți cred că trebuie să se întimplă fără nici o excepție), ci și pe ale cetățenilor, cînd sînt lezate.

Directorul Dușu Constantin nu aplică însă Hotărîrea Tribunalului, ci încearcă s-o ocolească dînd, la 6 martie a.c., o Decizie prin care îl reîncadrează pe P. G. I. la secția electrică F.C.N., unde urma să lucreze la „instalații de comunicații” (telefoane de bord, radio telefoane) de pe navele ce se află în construcție și reparații.

Aici se impune o altă mențiune: nu pentru prima oară sîntem nevoiți să consemnăm astfel de atitudini negative ale unor conducători de întreprinderi și instituții. Dacă un cetățean oarecare își permite să ignore o decizie a unui organ de justiție, cu riscurile care decurg, comportarea sa este, indiscutabil, reproabilă. Cînd însă un director, un șef al unei unități indiferent de categoria care o include, nesocotește asemenea hotărîri, faptul ni se pare cu mult mai grav și de neadmis. În fond, un director nu este altceva, în exercitiul funcției, decît un reprezentant al puterii administrative, prerogativele sale decurgînd tocmai dintr-o astfel de situație, fără de care el ar fi un cetățean oarecare. Asta nu trebuie să-l facă să creadă că persoana sa este chiar puterea

Om — interioare de conștiință

Corpul delict al unei neputințe

Ne-a scris (din nou !) Stelian Teșe din Cluj-Napoca. Idolul copilăriei sale, mentorul formării lui ca om, antrenorul de box F. Stanomir, continuă să fie șicanat.

Stelian Teșe, fostul campion național de juniori, este acum cadru universitar, un bărbat în puterea vîrstei, cu aspirațiile încă immaculate. Crede într-o lume dreaptă și în neputința ca omul ce l-a călăuzit copilăria și l-a împins cu tact spre drumul unde lumina nu apune niciodată să poată greși, Florea Stanomir poate fi iubit, nicidecum disprețuit. „Campionii” lui sînt azi profesori, rezizori, scriitori, ingineri... Boxul a fost un pretext pentru o lume de prieteni. Pînă în elevii lui, antrenorul de box a urcat el însuși treptele cunoașterii, a ajuns să umble în lumea muzicii, în incinta universitară, în foalele teatrelor, să gîndească și să înțeleagă mișcarea lumii. Ca orice sculptor sîrac, antrenorul de box a modelat chipuri din materia primă cea mai lefînă — pentru el — copiii, s-a privit în acele chipuri ale creației sale ca-ntr-o oglindă și s-a schimbat pe sine după ele. Ca să rămîna toată viața împreună. Și au rămas, el în centrul amintirilor lor.

Mișcarea ciudată care este destinul omului l-a împins deci spre cunoașterea de sine. Cînd în sfîrșit a ajuns suficient de aproape de el însuși, fericit pe de-a-niregul de descoperirea sa, a crezut că-i poate duce într-acolo pe toți cei ce se aflau în preajma lui. Dar viața de alături nu-l urmase cum credea, fiindcă el ieșise din timpul ei și era suspendat acum într-o lume pe care a construit-o, lumea elevilor lui, spre care aspiră, dar unde nu va ajunge niciodată totuși, și lumea în care conviețuiește și de care s-a instrăinat.

Crucificat între două microuniversuri, unul care-l cheamă dar nu-i poate întinde într-ajutor decît iubirea lui, și celălalt care-l respinge cu forța ascunsă a acelor pe care-i părăsești, Florea Stanomir nu poate prezenta instanței dreptății într-o justificare: singurătății sale decît expresia exterioră a cauzei șicanelor de tot felul și de cele mai multe ori această reprezentare ia forma unor argumente greu de deslușit și de aceea puerile.

Eu n-am găsit nici o soluție ca să-l ajut și am părăsit orașul pe furis, ca un infractor, cîrînd după mine corpul delict al unei neputințe.

Feriți-l pe bătrîn, vă rog eu mult, atît de preaplînu de iubire al omora, cît și de preaplînu de ranchiună al celorlalți și lăsați-l să trăiască. Să n-adăugăm erorii de a nu-l fi înțeles ipocrizia de a-l compătîmi.

NICOLAE CRISTACHE

În sine ori că se confundă cu însăși instituția în cauză. De aici, concluzia logică că el trebuie să fie cel dintîi care să respecte legile țării și să li se supună, asigurînd ca și ceilalți oameni din subordine să se comporte la fel. În cazul lui Popa G. Ioan se pare că inginerul Constantin Dușu se simte lezat în autoritatea sa de director cînd, în realitate, nu poate fi vorba decît de un orgoliu mărunt, dar uneori cu urmări tragice: orgoliul de a decide asupra vieții celorlalți oameni ai muncii, considerîndu-i nu ca pe niște tovarăși reali ci ca pe niște subalterni exclusivi. Sperăm că aceste rînduri, ce îi sînt adresate cu bună-credință (ca și altora pe care nu-i cunoaștem dar care procedează la fel) să-i fie de folos.

EMANUEL VALERIU

Vinovată fără vină

Despre Daniela S. aflasem cu cîteva luni în urmă. Fugise de la Căminul de copii căruia îi fusese incredințată spre creștere. Luînd legătura cu tovarăsa directoare a acestei „familii”, Căminul de copii nr. 6, am aflat amănunte dureroase cu privire la viața Danielei. Venind dintr-o familie dezmembrată, fetița, care pînă nu demult fusese cuminte și timidă, a devenit o dată cu trecerea la internatul școlii pe care o urma, de nerecunoscut. La început au fost absentele, apoi fuga la mama sa, care fără să se gîndească la viitorul fetei a primit-o și a lăsat-o să-și încerce norocul. Astfel, după multe insistențe din partea căminului, Daniela este găsită și readusă la școală. Primește haine, promite că nu va mai uita drumul dintre școală și internat, plînge sufocant pînă ce iarăși pleacă. Tatăl, care în toată această perioadă bate pe la usi, dorînd să afle domiciliul fetei, aduce injurii și denigrări multor persoane care au încercat prin toate posibilitățile s-o readucă pe Daniela pe un drum bun. Eforturi zadarnice. Ea se ascunde.

Acum cîteva zile însă, o fată blondă, în blugi noi, cu gesturi sigure și vorbă tăioasă mi-a întins o hîrtie pe care scria: **plîngere**. Împotriva cui? Împotriva celui care nu vrea să o mai adăpostească în casă: cetățeanul cu care mama ei conviețuiește. Cum privirile ei încă gîngăse în brădui o oarecare neliniște, am încercat să-i îndepărtez teama de singurătate.

— Cîți ani ai, Daniela?
— 16.
— Ești în clasa a X-a?
— Trebuia să fiu, acum lucrez ca zîlheră la I.L.F. Berceni. Sortez mere.
— Și unde vrei să mergi? Înapoi la cămin? Nehotărîrea de care se folosește o ajută să pară cît mai speriată. De fapt, Daniela nu știe ce vrea.
— Ce program ai tu duminică?
— Văd filme.
— Vrei să-ți continui școala?
— La seral. Vreau să lucrez ca să am bani.
— Și unde vei locui?
— Tăcere.

Între timp se ia legătura cu căminul. E locul spre care tindem s-o îndreptăm pe Daniela. Cu multe rugămînti și argumente, Daniela se hotărîște să meargă la cămin. „N-am să mai plec niciodată. Vă promit. N-aveți încredere?” Și vorbele ei, înscrise cu lacrimi pe o hîrtie rumea și dolofani, se pierdeau în vînt. De-aici încolo drumul Danielei iarăși s-a rătăcit. Așteptată fiind la Căminul nr. 6 din București, Daniela S. nu a mai ajuns. Unde s-a oprit? Libertatea pe care și-a luat-o e prea periculoasă pentru vîrsta de 16 ani. Daniela știe să mintă frumos și face cum gîndurile o înfăeamă. Viitorul ei, atît de nutin probabil, pare definit de pretutindeni. Externarea definitivă a Danielei poate fi și o rătăcire definitivă.

IOANA PROCA

Copilul trebuie și el ascultat

Mai are o lună și jumătate și face 14 ani. Arată însă ca un copil de 16 ani. Se întrebă neamur de ce a fost promovat atît de repede un recurs extraordinar în ce-i privește, cită vreme el, băietelul, fusese chemat și la miliție, și în instanță pentru a fi întrebat cu cine vrea să rămînă. A răspuns clar că nu are de ales dacă lucrurile au ajuns aici. Va rămîne cu tatăl său, omul care i-a ținut locul nu numai de tată ci și de mamă atîția ani. „Tata a fost mereu cu mine, mi-a deschis ochii la atîtea lucruri, m-a făcut să iubesc munca lui. De fapt, m-a învățat să invîț! Nu zic, uneori mă gîndesc că poate greșesc, că și mama ar putea face orice gest pentru mine. Oricum, pînă acum, nu l-a făcut! Nu pot uita cum așteptam zile în șir poștașul, să-mi aducă scrisoare de la mama, plecată în Libia. Și nu sosea! Una sau două am primit pe an. Sigur că atunci m-am legat sufleteste de tata care nu știa cum să umple acest gol din mine. Aș vrea să vă mai spun că, și după ce s-a întors în țară, n-a fost drept cum a procedat cu mine. A venit la școală la Cojeasca, m-a luat de la ore, însoțită fiind de un executor judecătorec, spunîndu-i tovarăsei directoare că mergem la tata, motiv pentru care am urcat în mașină. M-au mințit amîndoi, nu la tata am ajuns, ci acasă la București, unde m-au închis pe dinăuntru și ei s-au pus să scrie niște hîrtii. Cînd am auzit cam peste o oră glasul tatei la ușă (il anunțase cineva despre ce se întimplase cu mine) am început să țip. Aici a fost vina mea, recunosc, doar nu mă bătuse nimeni. Dar a sărit mama și cu domnul acela să mă ia cu forța din hol, smulgîndu-mi nasturii de la haină. Tata crezînd că sînt bătut a spart ușa de la intrare. După ce au stat de vorbă toți trei, la plecare, tata mi-a spus: „băiatul meu, nu am încotro, trebuie să rămîi cu mama”. Și a plecat cu ochii plîni de lacrimi. Pînă seara însă am ajuns din nou la Cojeasca. Mama nu mă putea ține cu forța și, de altfel nici nu cred că dorea acest lucru. O bucurau hîrtiile pe care le semnaseră.

Am plecat de la ea și de atunci, cu tata am rămas și cu el voi rămîne. L-am rugat să-mi dea cuvîntul de onoare că n-o să mă mai dea ca pe o minge. Dar mă întreb, de ce s-au grăbit așa de tare oamenii legii să hotărîscă unde trebuie să stau, cînd eu le-am spus clar că decît să plec de la tata mai bine fug în lume?!”

O întrebare la care nici noi nu am putut să-i răspundem lui Cornel Constantinescu, băiaul care peste o lună jumătate va primi buletin de identitate. Nici nu apăruse hotărîrea definitivă prin care era încreștat tatălui — hotărîre a Tribunalului Municipal București — cînd dosarul a și ajuns la Procuratura Generală. El, Cornel, venise prima oară la revistă după episodul cu executorul judecătorec, cînd ne-a declarat că dacă nu-l ajutăm își va lua lumea în cap. Am încercat să-i explicăm că nu avem dreptul să intervenim în cazuri în curs de judecată. „Atunci, eu ce fac?” — ne-a întrebant extrem de serios. Ce ai făcut și pînă acum — i-am spus. Înveți la matematică deoarece am înțeles că ai rămas în urmă cu acest obiect! Da, dar tot tata, ne-a zis, l-a rugat pe un prieten de-al lui să mă mediteze și abia așa am reușit să depășesc hopul.

Nu a trecut prea mult timp și iarăși a venit. Fusese chemat la miliție. Oare pentru faptul că nu a vrut să stea cu mama să fie socotit răufăcător?! Înainte de a pleca mama în Libia, stătea cu ea în apartamentul din București. Și cu toate că era asistentă medicală, acolo, în București, s-a îmbolnăvit de plămîni. A auzit în casă discuții că mama nu trebuie să plece într-un astfel de moment, era prea mic însă să înțeleagă că momentul era el, încă sensibil la boala care l-a scos din ritmul școlii. Și totuși, a plecat, lăsîndu-l, mai întîi, în grija unor unchi (și, firește, a tatălui, care venea cel puțin de două-trei ori pe săptămînă cu de toate) apoi, a bunicii, femeie bătrînă. La școală era dezestru. Nu mai putea ține pasul cu ceilalți. Motiv pentru care, într-o seară, a discutat „bărbătește” cu tatăl, care l-a convins că

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

Handbalistele de la Chimia Rm. Vilcea au câștigat Cupa F.I.H.

• Primul trofeu european din istoria orașului • La East Rutherford, Maricica Puică imbatabilă! •

Succes de mare prestigiu

După 20 de ani (vă mai amintiți că Rapid a dobândit, în 1964, Cupa campionilor europeni?), o altă echipă românească de handbal feminin a izbutit să triumfe într-o competiție continentală, Chimistul Rîmnicu Vilcea câștigând Cupa Federației Internaționale (echivalenta Cupei U.E.F.A. la fotbal)! Victoria Chimistului, chiar dacă mai greu de anticipat, formația vilceană fiind foarte tânără și la propriu, și la figurat (ea a promovat în divizia A în 1982!), a fost pe deplin meritată, ea parcurgând etapele întrecerilor fără să fi cunoscut înfringerea, trecînd de Enzico Swift Roermond (Olanda) cu 32-16 și 24-21 (depl.), de Spartakus Előre Bekescsaba (Ungaria) cu 28-21 și 23-21, de VfL Oldenburg (R.F.G.) cu 22-18 (depl.) și, duminică, 29-21, ultimul act al finalei desfășurîndu-se într-o ambianță sărbătorească, superbă, în care 4.000 de spectatori (mulți intrați în Sala sporturilor cu 5-6 ore înaintea partidei!) și un întreg oraș și-au condus jucătoarele favorite spre cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere.

Bravo pentru fetele de la Chimistul, pentru antrenorii lor, Constantin Popescu (de al cărui nume se leagă multe dintre izbînzile handbalului nostru feminin, cele 3 titluri mondiale, precum și, cu Știința București, adjudecarea ediției inaugurale a C.C.E., în 1961) și Maria Ciulea, pentru acest frumos oraș care e Rîmnicu Vilcea, devenit (după București) primul din țară care cucerește, la jocuri, o cupă europeană! Atît la nivelul clubului Chimistul (președintele, inginer Ioan Gavrilescu, președinte al secției de handbal, inginer Adrian Ghiță), cît și, într-o măsură egală, la cel al autorităților locale și județene s-au depus, în timp, mari strădanii pentru sprijinirea handbalului, toate aceste eforturi fiind încununat, duminică, printr-un succes de prestigiu, fără precedent în cronică sportivă a Vilcei, succes care s-a transformat într-o bucurie neasemuită (dar decentă) a orașului întreg.

Constantin Popescu:

„Victoria e a echipei!”

— Tovarășe Constantin Popescu, sinteti unul dintre artiștii acestei splendide victorii, poate cel dintîi!
— Nu exagerați? Victoria e a echipei!
— Fără îndoială, dar și a dumneavoastră care, după 23 de ani, triumfați din nou într-o competiție continentală. Atunci cu Știința București, în Cupa campionilor, acum cu Chimistul Rîmnicu Vilcea, în Cupa Federației Internaționale. V-aș întreba ceva: care dintre aceste izbînzile vi se pare mai prețioasă?
— Prima a fost mai mare, asta e mai prețioasă. Să explic? Pentru că ea s-a produs în condițiile în care echipa noastră abia s-a format. În plus, handbalul care se joacă în prezent nu mai are romantismul celui din 1961. E un război al nervilor.

— De ce ziceți că echipa abia s-a format?
— Am preluat-o la 1 iunie 1981, pe cînd era o echipă medie de divizia B. Venea cam pe 7-9. Dar altfel, abia intrase în divizia secundă. În anul următor, după ce am întărit-o nițel, cu Cristina Lada, venită de la Cluj, și cu Hilda, soția mea, am promovat în A. Construcția formației n-a

Maricica Puică

(Urmare din pagina 24)

aspră, cursa. Într-un fel, ziua de sîmbătă a fost pentru mine mai grea decît cea de duminică. Dar repetițiile mi-au prins bine. În concurs, tocmai la al doilea balot m-am desprins, luînd un avans de 2 metri.

— Ce-ar fi să ne povestiți cursa?
— Englezoaica Furniss și sovietica Zaharova au plecat ca din pușcă, detașîndu-se cu vreo 30 de metri. Pe Furniss o știam, iar pe Zaharova, spre norocul meu, am confundat-o și nu m-am agitat.
— Cum adică ați confundat-o?
— Am crezut că e tot o englezoaică și, văzînd-o cum trage, nu mi-am făcut probleme, zicînd c-o s-o prind oricum! Poate că dacă aș fi știut că e Zaharova, alergătoarea numărul 1 a sovieticilor, aș fi intrat în panică, dar așa, am stat lângă Waitz. Mai corect spus, Waitz era cu ochii pe mine. La 2.000 de metri, le-am ajuns și am fugit, în 6, pînă pe la 3.500, cînd o altă norvegiancă, Kristiansen, probabil „lepurele” lui Waitz, a țîșnit, trecînd prima la 4.000, cu Waitz după ea. La 4.500, am fost lângă ele și în momentul acela, bazîndu-mă pe finis, am simțit că le voi bate! Restul îl cunoașteți, s-a dat și la televizor: pe linia dreaptă dinaintea soșirii am depășit-o pe Waitz cu 40 de metri în 200, cîștigînd lejer, cu bratele ridicat. Chiar pe linia de sosire, Zaharova a întrecut-o pe Waitz. Asta a fost tot.
— Ken Puică, antrenorul și soțul dumneavoastră, unde era?
— În tribună, urmărind cursa pe un ecran uriaș. Doar o dată, după 700-800 de metri, cînd traseul trecea pe lângă tribună, l-am auzit strigînd „foarte bine, mergi așa!”, în rest, nimic.
— Altcova: n-ați resimțit diferența de

fost simplă, dar aș minți dac-aș zice că n-am fost ajutat. La toate nivelele, pe toate căile. Oraș tot mai harnic, tot mai frumos. Vilcea dorea să facă și în sport performanță. Nu-mi rămîne decît să mă bucur că handbalul feminin a dat tonul, aducînd aici, pe malul Oltului, prima cupă europeană.

— A fost greu?
— Mecul de la Bekescsaba, cu Spartakus, o echipă completă, a fost teribil. Fetele, deși conduse la pauză, au revenit formidabil și au câștigat. În seara aia mi-am zis că n-avem cum scăpa trofeul! Il merita echipa și, în egală măsură, îl merita publicul vilcean, pe care l-am simțit mereu, duminică mai ales, alături de noi! Un public, fără să exagerez, de nota 10.

— Ce-a avut Chimistul în față de echipele întîlnite?
— Au contat, firește, sclipirile Mariei Verigeanu, una dintre cele mai bune jucătoare din țară, dar izbînda ei, mai spun o dată, a echipei în ansamblu, a puterii de luptă, a mobilității exemplare, a încrederii în posibilitățile proprii. La Bekescsaba, de pildă, Chimistul a jucat ca într-unul dintre visele mele frumoase. Mă uitam la fete și, extaziat, aproape că nu

fus orar ca pe un impediment? Cînd s-a dat startul, la București era 9 seara!

— Am început acomodarea încă din avion, cînd am dormit zdravăn, 5 ceasuri. Noaptea de vineri și sîmbătă nu mi-au ridicat probleme: am luat, de fiecare dată, cîte 4 diazepamuri, doze mici, de copil, și dusă am fost! Din New York însă, deși am locuit chiar în centru, n-am văzut nimic, iar televizorul nici măcar nu i-am dat drumul! Am ținut din tot sufletul să câștig și am câștigat!

— E cineva care nu vrea să câștige?
— Aveți dreptate, dar nu uitați că, în 29 iulie, fac 34 de ani. Timpul începe să mă preseze. E aproape sigur că la Olimpiada din 1988 nu voi mai lua parte.

— Vom discuta, dacă veți vrea, și despre Olimpiadă, dar pînă atunci v-aș mai pune o întrebare: cum de-au învins, pe echipe, americancele?

— O explicație există: mizînd pe Zaharova la titlu, sovieticele au venit în 3?! Dacă ar fi fost 4, adică o echipă, ele ar fi ieșit primele și dacă a patra concurență a lor s-ar fi clasat pe locul 30-35! Așa, deși cu poziții modeste la individual, americancele au câștigat cu totul surprinzător.

— Multii spectatori?
— Destul. Hipodromul „Meadowlands” a atras ceva public, dar localnicii se gîseau, la aceeași oră, la fotbal, East Rutherford fiind orașul în care își susține partidele Cosmos New York. Acolo s-a retras, dacă nu greșesc, Pele.

— Nu greșiți. Maricica Puică: ce sperați de la Jocurile Olimpice de la Los Angeles?
— Medalii.

— De ce folosiți pluralul?
— Am în vedere două probe, 1.500 și 3.000 de metri. Voi alerga în amîndouă, cu toate că într-una din zile, în 8 august, voi lua startul și în seriile la 1.500 și în semifinale la 3.000. Serile vor fi dimineața, la 11, semifinalele seara, la 19.30.
— Nu va fi ușor, de acord?

Finala în sine n-a avut istoric. Invingătoare și în tur, jucătoarele române, incurajate frenetic de o sală arhiplină (în care membrii Cenuclului Flacăra și-au unit glasurile cu cele ale localnicilor), n-au lăsat adversarelor nici o șansă, cîștigînd net, 29-21 (15-10), la capătul unei partide în care, după cum recunoștea însuși antrenorul oaspeților, Robert Schumann, „au jucat magistral, meriînd cu prisosință victoria”. Asta, spre a sublinia „greutatea” rezultatului, în fața unei echipe redutabile, care își trecuse în cont, în semifinale, eliminarea unei reprezentante a handbalului iugoslav, cel care, prin Radnicki Belgrad (C.C.E.) și Dalma Split (Cupa cupelor), a dobîndit anul acesta cele mai prestigioase trofee continentale! Numai că fetele lui Constantin Popescu, Cristina Lada-Rouă, Edith Török, Georgeta Andronache (profesoară de fizică!), Rodica Pestrea, Elena Morariu, Maria Verigeanu (fostă Török, soră cu Edith) și, spre a rămîne la 7-le de bază, Nicoleta Petre, au prestat un handbal de înaltă ținută, tehnic și avîntat, îndreptîndu-se spre o victorie pe care, cum notam, nimeni n-a pus-o la îndoială. O victorie a muncii, a seriozității în pregătire, a dăruirii, a dragostei pentru culorile clubului (aparținînd Combinatului chimic Rm. Vilcea) și ale țării.

Care au fost, în două vorbe, atuurile Chimistului? Mai întîi, un portar (Cristina Lada-Rouă) care a apărut magistral. Apoi, o apărare fermă și un atac percutant, imbinînd în chip fericit experiența unor jucătoare (Verigeanu, golgeterul echipei, a fost campioană a țării cu Știința Bacău, Hilda Popescu, soția antrenorului principal, a jucat în urmă de 10 ani o finală a C.C.E. cu Universitatea Timișoara etc.) cu tinerețea și dorința de afirmare a altora (Török, Bucur, Roșianu s.a.). Chimistul n-a însemnat doar paradele Cristinei Rouă sau golurile Mariei Verigeanu (excelent coordonator de joc și, în același timp, golgeter), ci a însemnat o echipă gata la orice efort, la orice sacrificiu, o stare de spirit. Prin toate aceste virtuți, Chimistul a devenit în cel mai scurt timp o formație, iată, de talie internațională, datorită căreia despre handbalul românesc se vorbește azi, din nou, elogios în Europa. Se cuvine deci, în finalul acestor puține rînduri, să le adresăm jucătoarelor vilcene, ca și celor ce, dintr-o poziție sau alta, le-au incurajat și sprijinit ascensiunea, cele mai fierbinți felicitări. Bravo, fetelor, felicitări!

mai știam ce să zic! O întreață repriză, a doua, indicațiile mele au devenit inutile! Dar pînă să ajungem acolo a fost nevoie, desigur, de multă muncă. Și de multă dragoste.

— Poftim?
— Ați auzit bine: de multă dragoste. Mai ales după venirea Mariei Verigeanu și a Rodicăi Pestrea, cînd echipa a început să salte, să anime campionatul, ea s-a găsit și mai mult iubită de public. N-aș vrea însă să-i uit pe inginerul Ioan Șerbuțescu și pe maestrul Marin Nistor, apropiații echipei din primele zile ale soșirii mele la Vilcea, cînd nimeni nu bănuia că fetele vor dobîndi o cupă continentală.

— Nici chiar dumneavoastră?
— Sincer, nici chiar eu!

— Ce urmează, tovarășe Popescu?
— În 8 aprilie ne așteaptă, la Cluj-Napoca, finala Cupei României, cu Rulmentul Brașov. Vom merge, firește, la câștig, dar cine știe?! Echipa, după acest tur de forță, nu mai e chiar proaspătă. Ea a susținut 11 jocuri în 5 săptămîni și, în plus, a făcut și cîteva zeci de mii de kilometri, du-te în Olanda, vino din Olanda, du-te în R.F.G., vino din R.F.G. și așa mai departe. Sper însă că ea se va reremobiliza.

— Dar în campionat? Din cîte cunosc, mai sînt de jucat 7 etape.
— Mai sînt dar, după calculele mele, vom rămîne pe locul 3, pe care îl ocupăm acum. De aceea cred că ne-ar prinde bine, în toamnă, o participare în Cupa cupelor! Asta e situația: finală după finală!

— Cine a zis că va fi ușor? Numai că, vă rog să rețineți, în 1979, la Antony, și în 1981, la Pescara, am câștigat, în cadrul Cupei Europei, și la 800 și la 1.500, deși între finale n-am avut decît un răgaz de 40 de minute.

— La 3.000 mai înțeleg, ați luat medalie și la europene, la Atena, dar la 1.500?

— A fost o întîmplare, chiar așa să scrieți, că n-am urcat la Atena pe podium și la 1.500. Finalul fantastic al Ulmasovei, la 3.000, m-a stors, dar nu-mi vine să cred că povestea se va repeta. Un finis ca acela nu se prinde decît o dată în viață. Și-apoi, e o idee a antrenorului meu, mai ușor cobori de la 3.000 de metri la 1.500.

— Se zvonește că Jarmila Kratochvilova intenționează să fugă la Los Angeles și la 1.500! Ce părere aveți?

— Nu mi-e teamă. Va trece tare la 800, proba ei, va trece și la 1.000, poate și la 1.200, dar atît! Cînd vîi de la o probă scurtă la una lungă, tocmai în final vei ceda. Am trăit o astfel de experiență, în țară, cu Suman, care se juca la 800. A încercat, la naționale, 1.500, a plecat repede, ne-a lăsat în urmă, dar la 1.200 s-a stins.

— Poate că la Los Angeles vom avea, la 1.500, 3 finaliste, Puică, Melinte și Lovin, ce ziceți?

— Ar fi bine, dar știu eu? Nici una, nici cealaltă n-au mers pînă acum sub 4 minute. Eu am 9 curse sub acest timp, am făcut și 3:58 și 3:57. Să fiu bine înțeleasă, m-aș bucura să fim 3 în finală, ne-am mai ajutat între noi, dar asta rămîne de văzut.

— E adevărat, în altă ordine de idei, că sinteti o excelentă gospodină?

— Poate că se exagerează. Gătesc cu plăcere, dar stau prea puțin pe-acasă. Oricum, am pretenția că poale-n briu ca mine nu face nimeni!

— Vă mai întreb o dată: n-ați obosit?

— „Noul val” al echipei provine, dacă am înțeles bine, din Vilcea, da?

— Exact. Nicolîta Bazarincă, Dorina Bucur și Nicoleta Roșianu sînt vilcene get-beget. Ca și ajutoarea mea, Maria Ciulea, profesoară de educație fizică, întoarsă acasă, recent, de la Făgăraș.

— Vă cer scuze, numai că, ome-nește, nu-mi pot reporma o întrebare: cum vă împăcați cu jucătoarea Hilda Popescu?

— Fără să fie căpitanul echipei, sarcină care revine Georgetei Andronache, Hilda e un om de bază în ceea ce privește echilibrul echipei. Experimentată, are 34 de ani, ea calmează jocul, îl ordonează, mai ales în apărare. Acasă ca acasă, dar la sală eu sînt seful!

— Nu știu ce să vă mai întreb! Sînt nevoia, în încheiere, să vă mai felicit o dată!

— Vă mulțumesc. Atît pentru interviu, cît pentru faptul că, înainte de meciul cu Oldenburg, ca și în pauza lui, membrii Cenuclului Flacăra ne-au încurajat prin cîntecele lor, purtîndu-ne spre victorie. Seara tîrziu, fetele au fost invitate pe scena cenuclului și au petrecut acolo clipe de neuitat.

— Încheiem? Înainte de a pune punct, aș insista asupra unei idei: izbînda Chimistului e a întregului oraș! Poate că fac poezie, dar așa am trăit-o noi, echipa și antrenorii.

— Nu cred că faceți poezie. Vă mulțumesc.

OIDIU IOANIȚOIA ■

— Ziceți asta pentru că, deși e abia 9 seara, sînt pregătita de culcare?! Nu, n-am obosit, dar m-am învățat să-mi respect orele de somn. Fără rigoare nu ajungi nicăieri.

— Se spune că pentru semifond și fond n-ai nevoie de cine știe ce talent. Îți ajunge munca. Da?

— Multe se zic. Poate că munca decide, dar mă îndoiesc că ea e suficientă. Îți trebuie și un dar, o vocație, ceva în acest sens. Și v-aș mai ruga un lucru: nu-mi cereți să vorbesc, să teoretizez, lăsați-mă să alerg!

— Odată și odată, iertați-mă, va trebui să vă opriți.

— Oare? Ce altceva e viața decît un zburcumat maraton?

— Frumos spus, vă mulțumesc. Mai pot îndrăzni la o întrebare?

— Firește, de ce atîta gomă? Dați-i drumul, dacă voi fi în stare, voi răspunde.

— Veți fi, asta e sigur. Vă invit să alegeți: care a fost cel mai frumos moment la East Rutherford? Am început acolo, să terminăm acolo.

— Succesul, pentru mine, pentru culorile țării, m-a bucurat enorm. Dar a mai fost ceva. Seara, după cursă, m-a căutat la hotel Mary Decker, campioana mondială de la Helsinki pe 1.500 și 3.000 de metri. Mi-a întins un steguleț și nu mi-a zis decît bravo! M-a privit însă, dacă nu mi s-o fi părut, într-un mod aparte.

— Cum?
— Dacă n-o fi prea mult spus, ca pe cineva care te-a șocat într-un fel sau altul.

— Cu teamă?

— Nu știu, mai degrabă cu respect.

— Vă mulțumesc și vă doresc noaptea bună.

„Îngrijiți-vă corpul dacă vreți ca mintea să vă funcționeze bine“

Desca: tes

SPORT
TIMP LIBER

• Kasparov confirmă • Mult succes dinamoviștilor în semifinalele C. C. E.!

Finala

10:1 reprezintă prognoza șanselor lui Garri Kasparov în fața lui Vasili Smislov în finala candidaților la titlul mondial de șah, finală ce se desfășoară la Vilnius, capitala Lituaniei. Balanța atâră greu în favoarea elanului tineretii dublat de un talent nemăsurat ce distruge tiparele experienței.

Întrebat dacă meciul va dura conform regulamentului 16 partide sau dacă se va ajunge la cele două prelungiri posibile a cite două partide, Kasparov a refuzat să răspundă pentru a nu se comenta drept orgolios răspunsul. El a adăugat: „Această finală nu va fi o partidă de plăcere. Îl admir și îl respect mult pe marele nostru maestru, dar jocul de șah este un sport dur. Voi încerca să-i las cele mai puține șanse posibile“.

Arbitrat de unul dintre cei mai vechi bitri internaționali, V. Mikenas (74 ani), meciul a început la 10 martie cu

piesele albe pentru Kasparov, în imensa sală a Palatului oamenilor de artă. Prezent la meci la fel ca și la Londra, marele maestru argentinian Miguel Naidorf este unul dintre animatorii centrului de presă instalat alături de sala de joc. Într-o sală specială pentru public se fac demonstrații și comentarii ale partidelor jucate, meciul bucurându-se de mare interes. M. Naidorf nu crede în șansele lui V. Smislov afirmând, urmare a propriei experiențe, precum și a cunoașterii a cinci generații de mari campioni, că „peste 50 de ani reacțiile unui jucător de șah nu mai sînt aceleași... șahul este o artă, o manieră de angajare și un joc care cer condiție fizică excepțională“.

În prima partidă a meciului, Smislov a dovedit singe rece, adoptînd linia de joc specifică variantei Schlechter din Gambitul damei, variantă la modă în anii '50. Kasparov a obținut avantajul ocupării coloanei c cu piesele grele, atacînd pe flancul damei. După 33 mutări, în care Kasparov nu a reușit să fructifice inițiativa avută, el a propus remiza. Partida a durat 41 mutări. Jucînd cu negrele Apararea Tarrasch din Gambitul damei, Kasparov a intrat în complicații. După comentariile marelui maestru Naidorf, la mutarea 20, jucînd e4—e5 Smislov putea obține șanse mai bune, dar calea aleasă de fostul campion mondial i-a permis lui Kasparov să stabilizeze poziția. La propunerea lui Smislov, după întrerupere, partida s-a dat remiză într-un final

cu material redus, de turnuri cu figuri ușoare, în care cei doi regi erau egal expuși. În partida a treia Kasparov punctează cu piesele albe la mutarea 41 tot în Gambitul damei, folosînd la maximum avantajul perechii de nebuni. Încercînd să scape dintr-o poziție sufocantă, Smislov sacrifică o calitate, scapă de mat, dar pierde finalul, jucat magistral de Kasparov.

Kasparov se dezlănțuie în partida a patra, cu negrele:

1. d4 d5 2. Cf3 Cf6 3. e4 e6 4. Ce3 Ne7 5. Nf4 00 6. e3 e5 7. d : e5 N : e5 8. Ne2 d : e4 9. N : e4 a6 10. De2 b5 11. Nd3 Nb7 12. 00 Cbd7 13. e4 Ch5 14. Nd2 Dc7 15. g3 Td8 16. Ne3 N : e3 17. d : e3 Dc5 18. Tfel Chf6 19. a3 Cg4 20. D : e5 C : e5 21. Ne2 f5 ! (mutare excepțională) 22. Cg5 f4 23. Td1 T : d1 24. N : d1 Ce5 25. g : f4 Ced3 26. b4 ? ! (mutare inoventică) h6 27. b : e5 h : g5 28. Te3 C : f4 29. a4 b4 30. Ce2 Te8 Smislov a intrat în criză mare de timp, pentru ultimele 10 mutări rămînîndu-i mai puțin de 5 minute de gîndire. A urmat : 31. Nb3 T : e5 32. C : f4 g : f4 33. N : e6 Rf8 34. Tel Te5 35. Nb3 T : e1 36. Tf1 Re7 37. Rf1 a5 38. Tel Rf6 39. h3 g5 40. Te7 Te7 41. Te5. Partida s-a întrerupt, dar spre surprinderea tuturor Kasparov nu a dat mutarea secretă, el efectuînd-o pe tablă 41...Te5. Smislov nu a mai re-luat partida, ci a cedat.

MARGARETA MUREȘAN

Un moment important

La un moment dat, Universitatea Craiova, înția noastră echipă de fotbal de talie continentală, a părut să treacă printr-o inexplicabilă eclipsă, oferind unele motive de îngrijorare. Nu doar suporteriilor, cea mai fierbinte și mai devotată galerie din divizia A, ci și tuturor iubitorilor fotbalului românesc, interesați în mod firesc de soarta unei grupări care, după cum bine se știe, furnizează jumătate din componenții lotului reprezentativ. Pe care-l așteaptă, inutil să mai insistăm, marea încercare a europenilor din Franța. Citeva prestații mai puțin convingătoare, urmate de infringeri (la care nu-i vorba că, pe ici, pe colo, la Baia Mare, cu Steaua etc., au contribuit din plin și arbitrii), un val de indisponibilități, între care cele ale lui Balaci, Geolău și Donose, o serie de suspendări pentru cartonașe (Tilihoi, Ungureanu ș.a.) și, de dată mai recentă, schimbarea conducerii tehnice (formația fiind incredințată la Mircea Rădulescu, detașat de la F.R.F., l lui Costică Ștefănescu) au tulburat via-

ța de zi cu zi a echipei, starea normală a lucrurilor, avînd darul să neliniștească. Numai că, spre lauda ei și spre satisfacția iubitorilor de bună-credință ai fotbalului, Universitatea pare să fi depășit, prin bărbăție și luciditate, toate aceste obstacole, chiar dacă miercuri ea a terminat la egalitate, acasă, cu Jiul, absența a 5 titulari (s-au adăugat Țicleanu și Ne-grillă) atîrnînd greu.

Duminică, cînd a întrecut net, 3-0, pe Dinamo, ea însăși o formație de talie continentală, învingătoare (între altele) deținătoare C.C.E., Craiova a convins, obținînd un succes categoric, la capătul unei partide pe care, fizic, tactic și moral, a dominat-o chiar peste diferențele înscrise pe tabela de marcaj. Asta în condițiile în care, merită reținut, n-au jucat nici Balaci (pentru a căruia recuperare în vederea europenilor se depun mari eforturi), nici Geolău și nici Donose, dar în care au strălucit, alături de ceilalți, Adrian Popescu (tot mai bun de la meci la meci) și Crișan, revenirea ultimului, pe care destul se grăbiseră să-l considere „terminat“, fiind datătoare de speranțe, atît pentru echipa sa de club,

cît și pentru națională, unde Lucescu și Rădulescu n-au ezitat să-l convoace. Izbinda Craiovei, netă, indiscutabilă (s-a jucat corect, arbitrajul a fost imparțial etc.), ne-a bucurat din punctul de vedere al revenirii fotbalistilor oțeni. Pe de altă parte însă, ea ne-a făcut să ne gîndim la faptul că Dinamo se află înaintea dificilului test de la Liverpool (miercuri, 11 aprilie). Evoluția de la Craiova trebuie să fie un semnal pentru jucătorii și antrenorii bucureșteni, cărora nu le mai rămîn prea multe zile pentru a remedia lipsurile constatate, duminică, de 50.000 de spectatori. Nu ne îndoiim însă că ei, așa cum îi știm și cum îi recomandăm, superba ascensiune a formației Dinamo, calificată în semifinalele Cupei campionilor, vor găsi cele mai inspirate soluții, în așa fel încît, la Liverpool, echipa să evolueze la nivelul maxim al posibilităților.

Momentul acesta, mai zicem o dată, e foarte important pentru Dinamo, dar și în egală măsură, pentru tot fotbalul românesc. Hai, Dinamo !

ANDREI GEORGESCU

FAIR PLAY

Intimplări semnificative

Mai sînt mai puțin de patru luni pînă la Jocurile Olimpice de vară — ediția Los Angeles. Între 28 iulie și 13 august a.c., atenția tuturor iubitorilor de sport din lume se va îndrepta spre arenele olimpice, de unde, în afara unor rezultate valoroase, sperăm să ne vină și vești despre noi dovezi de sportivitate.

Desigur, o victorie la Jocurile Olimpice este un frumos vis de patru ani,

rodul unor eforturi adeseori dîncolo de limite, răsplata multor renunțări. Filozoful Epictet, care a trăit în secolul I al erei noastre, afirma că „nici triumfurile de la Jocurile Olimpice, nici cele de pe cîmpul de luptă nu aduc fericirea; singurele victorii într-adevăr foarte importante sînt cele pe care omul le cîștigă în luptă cu sine“. Privind astfel lucrurile, gesturile de sportivitate de pe stadioane și, mai ales, în întreceri hotărîtoare capătă semnificații esențiale, mai profunde, care fac cu adevărat din sport o școală a caracterului și a personalității.

Astfel de gesturi n-au lipsit la Jocurile Olimpice. Avînd în vedere apropierea de o nouă ediție a celei mai mari competiții a sportului mondial, vom încerca, pe parcursul citorva săptămîni, să deprimăm intimplări din toate timpurile, să vă amintim campionii care nu au năzuit

numai la medalii și la glorie.

Atena, 1896. Întîia Olimpiadă modernă. Renașterea Jocurilor. Primul stadion olimpic, de marmură albă, încadrat de chiparoși. Capacitate : 60.000 de locuri. Eroul Jocurilor — ciobanul grec Spiridon Louis, cîștigătorul maratonului. Aplaudat frenetic, nu atît pentru o victorie într-o probă, cît pentru izbînda adusă grecilor în cea mai simbolică probă, aceea a Victoriei de la Maraton asupra perșilor năvălitori. De atunci, la olimpiade, maratonul este proba probelor, fiecare concurent, fie el primul, al zecelea sau ultimul fiind primit cu aplauze, cu admirație. Parcă fiecare alergător este soldatul victoriei de la Maraton care, ajuns în piața Atenei, a strigat : „Am învins !“ și s-a prăbușit epuizat, murînd eroic.

CRISTIAN ȚOPESCU

Cronica șoselei

Triplu salt

Adriana, tehniciană la o mare uzină, în vîrstă de 27 de ani, mamă a două fetițe extrem de reușite, Anca, de doi anișori, și Andreea, de 4, era o sufletistă în adevăratul înțeles al cuvîntului. Trăia cu intensitate momentele de fericire, de reușită, dar și pe cele mai puțin plăcute ale vieții. Suferea pentru lucruri calificate greșit drept mărunte, pe lingă care mulți oameni trec fără să le acorde vreo atenție. Suferea pentru cei apropiați, pentru necazurile rudelor, ale vecinilor, ale colegilor de muncă...

Pe drumul de întoarcere, poate mai bine spus fără întoarcere, de la părinții ei, unde fuseseră cu mașina condusă de soț, o localitate de munte situată cam la 150 de kilometri de orașul lor, Adriana n-a putut să nu remarce omul acela înalt și slab, subțire îmbrăcat pentru vremea rece, apărută instantaneu, în plină primăvară, lingă care dîrdia o femeie foarte tină, cu un copil în brațe.

„Oprește, Sandule. Oamenii ăștia, dacă mai rămîn mult aici, se îmbolnăvesc. Afară e rece și mai bate și vîntul“. „Eu n-am nimic contra, dar unde îi punem? Noi sîntem patru, iar el trei, plus ba-

gajele noastre, plus valiza lor. Decît în total șapte, iar mașina-i de cinci locuri“.

Șoferul reduce viteza și oprește în afara șoselei, în timp ce bombăne ceva imperceptibil pentru Adriana. Vineți la față, cei trei intră cu greu în mașină. Pe fotoliul din spate se așază noii veniți. Bărbatul din extrema stîngă și tinăra lui soție în partea dreaptă. În mijloc sînt așezate cele trei fetițe. Noua venită, care se dovedește a fi Valeria, de numai un anișor și jumătate, tremură în continuare și cu stocism își reține un plîns care e pe cale să izbucnească.

„Vă mulțumesc din suflet că ați oprit și ne-ați luat, spune mama fetiței. Altfel nu știu ce ne făceam. Am plecat îmbrăcați subțire. Ne-a amăgît ziua de ieri, atît de caldă. De unde să știm că vremea se va schimba, așa, pe neașteptate ?“

Intervine Adriana cu arta ei de a încuraja, de a ridica moralul, de a face pe oameni să-și uite pentru moment necazurile. Începe să le povestească fel de fel de lucruri din viața lor, din cea a copiilor, de la uzina unde lucrează împreună cu soțul, din cea a cartierului. Cei doi soți se simt în largul lor. Parcă s-ar cunoaște de cînd lumea cu Adriana. Și copiii s-au împrietenit repede. Anca și Andreea au acaparat-o pe cea mică. Dintre toți, cea mai fericită e însă Adriana, mulțumită la culme că a mai reușit să-și reverse bunătața spre cineva. „Nu vă faceți probleme, vă

lăsăm în fața porții. Pînă în casă vă dau pardesiul meu, iar fețițele puloverul de lînă. Sper că micuța să nu fi răcit“.

Starea de spirit a Adrianei se schimbă cînd începe să povestească despre părinții pe care i-a vizitat. Ce să-i faci, așa le e dat sufletușilor, să nu fie prea mult timp fericiți. „Închipuți-vă, dragii mei, tata și mama nu mai sînt tineri. Au, în linii mari, tot ce le trebuie, îi mai ajutam și noi. Sănătoși sînt, slavă Domnului ! Pentru vîrstă lor se tin bine. Doar un pic de reumatism. Dar cine n-are reumatism ? Aproape toți îl avem în oase. Și totuși nu se înțeleg. Aproape că se dușmănesc. În loc să se ajute unul pe altul, să-și trăiască bătrînețile în pace, inventează în permanență motive de discordie. Iar pe mine asta mă macină, mă distruge...“ Femeii îi dau lacrimile.

Călătoria avea să mai dureze preț de un minut. Atît cit a parcurs mașina după ce a făcut virajul la stînga și a trecut pe drum drept. Aparent fără vreun motiv, autoturismul părăsește panglica de asfalt și intră în plin într-un pom, apoi efectuează, aproape identic ca în gimnastică, un triplu salt încheiat cu acea teribilă răsucire în jurul axului, figură de înaltă virtuozitate, care ridică în picioare tribunele. Gimnastul cade în picioare perfect teafăr. După spirala pe verticală, mașina însă se infînge în al doilea pom, dezmembrîndu-se.

La peluză

Liverpool

Mă întreb cite calcule ale hirtiei s-au adevărit vreodată ? Fiindcă nici un calcul al hirtiei nu poate cuprinde necunoscutul din oameni. După calculul hirtiei, Liverpool este cîștigătoare sigură în meciul cu Dinamo al nostru. De trei ori cîștigătoare a Cupei supreme a Europei, cîștigătoare a Cupei U.E.F.A., campioană a Angliei de 13 ori și așa mai departe. După calculul hirtiei, Liverpool este virtuala posesoare a Cupei Campionilor și în acest an intrucit nici A.S. Roma, nici Dundee nu au atuurile și performanțele englezilor, astfel că ei, devenind a patra oară campioni ai campionilor continentului, pe baza acestui palmares, vor cîștiga în conformitate cu calculul hirtiei toate cupele pînă la sfîrșitul mileniului și după aceea...

Dar calculul hirtiei nu poate explica în ce fel Liverpool a devenit campioană a Europei cînd n-avea cîștigat nici un titlu, deoarece — nu-i așa ? — înainte de a avea trei titluri continentale chiar și F.C. Liverpool n-a avut nici unul și deci pleca handicapată în calculul hirtiei...

Ce face atunci ea o echipă să piardă și alta să cîștige ? Valoarea prezentă, ineluctabilă pe hirtie ? Dar chiar în cazul campionilor noștri, valoarea Hamburgului a fost și este și mai ridicată. Și acesta nu e singurul exemplu, de ar fi să amintim numai de Brazilia care nu este campioană mondială etc.

Ce, cine cîștigă un meci ? Valoarea este o condiție. Munca este o altă condiție. Singură, nici una dintre ele nu face prea multe parale.

Dinamo Minsk a pierdut meciul la Tbilisi. Am mai spus-o, și încă înaintea disputării meciului din capitala Gruziei. Gîndirea tactică ar fi o altă condiție deci. Si enumerarea condițiilor ar putea continua așa mult și bine cu antrenorii, cu pregătirea psihică, cu pregătirea fizică și așa mai departe.

Dar ce sau cine cîștigă un meci tot n-am aflat. Sigur, cel mai simplu ar fi să afirmăm că de fapt nici nu există o cauză, o singură cauză, ci un ansamblu de cauze-condiții și numai cine le stăpînește pe toate într-un grad mai înalt decît ceilalți poate cîștiga. Teoretic, așa stau lucrurile. Iar teoretic înseamnă calculul hirtiei care pînă acum nu știu de cite ori s-a adevărit în chestiunile esențiale. Fiindcă o semifinală este de acum o chestiune esențială.

„După“, cînd toată lumea cunoaște rezultatul, experții, strategii, teoreticienii se întrec care mai de care să ofere explicații pe care le găsesse fie în vreun moment psihologic, fie în tactica de joc mai potrivită, fie în condiția fizică superioară etc., etc. Adevărul este că toate acestea nu sînt decît intimplările prin care se povestește acțiunea, acțiunea decurgînd din atmosfera de victorie, din starea de victorie pe care o trăiesc oamenii și această stare de victorie are drept componentă de bază, alături de toate celelalte cauze-condiții, dorința de victorie, dar nu dorința creată artificial în capul unuia sau altuia, ci dorința tinărului lac de acumulare de a rumpe spre ieseire... Atît ce avem astăzi, și n-am avut ieri : tinerețea lacului de acumulare care...“

NICOLAE CRISTACHE

După o oră, readus în simțiri în urma șocului puternic, cu privirea pierdută, cu o voce care abia se aude, Sandu povestește despre tristul sfîrșit al acestei curse. „Sînt la al treilea autoturism, nu-s un începător. M-au tulburat mult discuțiile avute aseară cu socrii, plînsul ore în sir al Adrianei, supărarea ei. Deși am dormit 7 ore, am avut coșmaruri. Conduceam cu greșeli, știu. Nu eram în apele mele. Apoi mă deranja mașina, lăsată puternic de spate, rafalele de vînt care mă împingeau cînd într-o parte, cînd în alta, gălăgia din mașină, aeful închis, căci nu puteam deschide geamul din cauza copiilor. Cred că am ațipit pentru cîteva clipe. Cînd m-am trezit, speriat, autoturismul ieșise de pe asfalt. N-am mai putut să-l redresoz“.

Salvarea a imbarcat de fapt două cadavre, al Adrianei și al tinerei luate pe drum, căci femeile au murit imediat.

O privim pe Andreea. E teafără. Are doar o vîntăcie la gînunchi. A fost aruncată pe un mușuroi de pămînt afînat. Ochii mari și negri au o expresie de mirare, de nedumerire. Se uită ce se uită la tatăl său, apoi întrebă : „Unde au dus-o pe mama ? E bolnavă ?“ Sandu nu răspunde. O ia în brațe și o strînge la piept pe micuța Andreea, în timp ce ea, simțindu-i tristețea, îl mîngie ușor pe obrazul plin de zgîrieturi.

VICTOR BEDA

„Cu mâine zilele-ți adaogi“

• Doctorii nu mai sînt „cojani“ • De dragoste, in limba română •

Dacă te mușcă ursul, du-te la Vidra!

În 1984, spitalul din comuna Vidra, județul Vrancea, va implini 100 de ani. Un veac de existență pentru un spital de țară, pentru un așezămint al lui Hipocrat (și încă, precum vom vedea, nu chiar un așezămint de mina a doua) ridicat într-o localitate însemnată pe hărtă abia cu un punct, nu e, firește, de colea. Nu e de colea nici faptul că spitalul acesta, ce nu trăiește pe spatele unor nume ilustre, cu cărți de vizită academice, ci e doar fiul propriilor sale merite, câștigate cotidian de modestii lui slujitori, și-a cucerit, în Vrancea, o faimă ce eclipsează destule case mai mari.

E un spital bătrîn, slujit de oameni tineri și pasionați. Cele 150 de paturi (la care se adaugă încă 80, aparținînd unei secții din comuna Năruja) sînt în grija unor medici care au absolvit facultatea doar de prin anii '70 încoace. Medicul internist Mihai Racoviță-Jalova, directorul spitalului, a absolvit medicina în '71, cam din aceeași vreme și-au luat diplomele chirurgul Constantin Antonie și pediaterul Ion Rusu; îi urmează tînărul doctor ginecolog Mocanu, care abia și-a dat secundariatul. Am numit, prin acești patru medici, și secțiile de bază ale spitalului, la care se alătură secțiile policlinicii (ORL, radiologie, laborator, stomatologie) și dispensarul, vegheate de medicii Mihai Bălan, Ilie Neacșu, Ion Doldor, Vrinceni, dintre ei sînt doar doctorii Doldor și Rusu, ceilalți sînt, cum zice vrinceni, „cojani“, adică venetici, înși indeobște refuzați de cei ai locului. (Sîntem aici la poalele munților Vrancei, în pragul acelei bătrîne „țări“ în care oamenii, după cum avea să constate doctorul Racoviță cînd a venit aci, nu dăduseră niciodată pămînt de zestre fiicilor, „ca să nu le aducă străini în casă“, ei împărțind pămîntul numai feciorilor, ca acesta să rămînă întreg familiei, grupului, clanului. Ei nu-și luau niciodată nevete din alte părți, nici măcar din satul megies. Vechi răzeși, ei fuseseră de cînd se știu, după cum notează H.H. Stahl într-o celebră carte dedicată Nerejului, sat din Vrancea, „un grup închis de oameni ai pămîntului“, ostili străinilor, un grup ai cărui membri, pînă la urmă, fraternizau, erau toți neamuri; desigur, asta-i o altă poveste, și totuși, zice doctorul Racoviță, e o poveste care pe el și pe ceilalți medici ai Vidrei i-a privit indeva-proape, fiind vorba aici despre efectele consanguinării, despre sleirea fondului biologic al oamenilor decît despre niște măsuri ce trebuiau întreprinse urgent și eficient.) Deci cei mai mulți dintre medicii Vidrei sînt „cojani“, dar faptul că nimeni dintre țărani, oierii și pădurarii locurilor nu-i mai numește așa de ani și ani se datorează nu vreunei interdicții scrise cu litere mari pe poarta spitalului, ci simplei întimplări că ei, acești medici, s-au comportat ca și cum ar fi de-ai locului, ba chiar au devenit de-ai locului. S-au mutat aici, și-au adus aici și familiile.

Spitalul seamănă cu orice spital, poate mai puțin cu unul „de țară“, lipsindu-i acea atmosferă prăfoasă (pe care, vai, nu o dată ne-a fost dat s-o vedem!) de neglijență și abandon, instaurată de înși pentru care repartiția de medic comunal echivalează cu exilul forțat într-o insulă cu sălbaticii. E un spital frumos, îngrijit,

curat, pus la punct în toate detaliile. Cu ce-a dat statul și cu ce-au obținut, prin eforturi proprii (a se citi: prin îndărătnice intervenții la toate forurile), cei ce-l slujesc, arată bine, chiar foarte bine.

Toată partea de munte a Vrancei, adică zece comune, cu vreo 42.000-43.000 de locuitori, e în grija acestui spital. Sînt cele zece comune ale bătrînei „țări“, ale Vrancei istorice, zece comune cu sute de sate și de crînguri stinghere de case răzlețite pe munți, pe mături și pe obcine. Pe unele le leagă între ele numai cărările scurmate de caii huțuli ai locului, mici și pârși ca niște capre, pe altele le leagă doar bocăniul tulpinelor din stîni, risipindu-și ecurile din deal în deal. Spitalul e aici, la poale, de o sută de ani, dar pînă nu prea demult nu-l vizitau decît cei aduși pe țîrguri, cei ajunși la ultima suflare a vieții, căzuți din picioare din pricina vreunei necruțătoare boli, ori răniți de urși, ori striviți de copacii în care își rezezeau cu nesăbuiță topoarele. Mai sînt și astăzi destui din cei ce ajung la spital doar cînd simt gheara bolii ca pe o gheară a morții (și care-și prelungesc suferințele, coborînd aici, la Vidra, numai iarna, cînd isprăvesc cu muncile pămîntului), pentru ei mai de preț fiind viața bolului ori a calului, decît căutîndu-l mai mult pe veterinar decît pe vindecătorul de oameni. Dar ceva s-a schimbat, și încă un „ceva“ substanțial, și asta grație faimei spitalului. Căci s-a văzut, de pildă, că pruncul bolnavi, aduși la spital, nu mai mor, că gravidele internate aici nasc copii sănătoși (spitalul raportînd la ceasul de față, pentru zona pe care o păstorește și-ai cărei medici sîntăți tîn de el, cel mai scăzut indice de mortalitate infantilă din tot județul și cel mai ridicat indice de natalitate); s-au mai văzut și altele, multe altele, s-a văzut bunăoară că reumatismele, frecvente în această țară alpină a frîgului, se tîmăduiesc binisor la Vidra, ca și bolile digestive, și ele frecvente în niște locuri unde hrana e mai săracă dar unde țuca cea aspră curge pe toate ulițele.

Am vizitat, condus de doctorul Constantin Antonie, secția chirurgie, una din cele mai modern utilizate, ca una din cele mai importante, solicitată cu precădere de cazuri grave și foarte grave. Cazuri adeseori depășind competențele legiuite unui „spital de țară“, dar toate sau aproape toate trebuind rezolvate aici, rezolvate pe loc, pînă nu-i prea tîrziu. Am trecut alături de doctor (40 și ceva de ani, zîmbet fermecător, de om tînăr, adresat deschis fiecăruia, nu cu acea absență mai mult sau mai puțin amabilă a profesionistului blazat) printre paturi cu oameni în suferință ori cu suferințele încheiate în bine. Un Ion Girbaci (mieuș, slăbuț, vîrstă incertă, ochi incrunțați) s-a trezit într-o seară de circum, fără vreo vină din parte-i, așa zice el, în mijlocul unei băți ca-n „Șapte păcate“; cineva l-a lovit sălbatic, a fost adus aici cu „salvarea“, în miez de noapte, cu o fractură gravă la cotul sting; acum e bine, poate să dea mai departe din ambele coate, prin viață ca și prin circumi. Un Nicolae Moraru, de feți din împrejurimi, dar de 35 de ani cîoban în Dobrogea, redevenit al Vrancei doar cînd vine să-și vadă fiica, a fost adus la spital (el povestește, sînt vorbele lui)

„puțin ca un ciine mort“ din pricina unei supurații îngrozitoare; o cangrenă la piciorul drept, operată în Dobrogea, se dovedise rebelă, căci osul metatarsian ce între,inea supurația nu fusese scos în întregime; pericol de septicemie, „adică, pricepeți dv., muream cu zile!“; dr. Antonie îi secționează în adincime laba piciorului, „zicea că-i o carte deschisă, așa arăta cînd am secționat-o“ (acum nu mai vorbește pacientul, ci doctorul), evă uează purouil, curățată țesutul mort, scoate osul cu pricina; omul e în afară de orice primejdie, va mai fi cioban la oi. Teșim din secție și, cam sîntu de-atita medicină purulentă, îi propunem doctorului Antonie o plimbare prin curtea spitalului, curată și dichisită ca o grădină. Dinspre poartă, unde l-a oprit cerberul instituției, paznicul în halat imaculat, ca de doctor, ne face semne un ins, aglîndu-și frenetic căciula prin aer. „Păi asta-i Dobrovăț! — se miră dr. C. Antonie — ce-o mai vrea?“ Ne apropiem de un bărbat între două vîrste, cu fața plină de cicatrice, care vrea să ne suridă, dar cicatricile nu-l prea lasă. I-a adus doctorului, în dar, patru ouă legate într-o basma, „să le mincați sănătoși, zice, astea-s mai bune ca orice «Kent»“, și iar dă să ridă, dar cicatricile îi prefac intenția într-o grimasă. Simion Dobrovăț, om de 43 de ani, tată a patru copii, cioban la oi în Irești, sat al Vidrei, s-a trezit într-o zi cu ditamai ursul în față. Ursul, povestește, „l-a rupt“. (Atenție, s-au înmulțit peste toate urșii în Vrancea! Rup tot ce le iese-n față: rup vite, rup porci, rup prunii cu poame coapte, jupuindu-i cu crengi cu tot, rup și oameni!). L-a rupt bine, i-a smuls, cu laba oasele frunții, nasul cu rădăcini cu tot, buzele, o ureche. Limba îi atîrna din gură (din ceea ce fusese o gură) ca la un ciine lîhnit de sete și tot ce se mai deslusea, cit de cit, din botul acela de carne sîngerindă care fusese o față de om erau doar ochii îngroziți de moarte. Era la ceasurile 3 după-amiiază și, pînă seara la 8, doctorul nu s-a dezlîpit de pacient, i-a așezat la loc, cu ace fine, toate oasele feței, le-a cusut, le-a sudat. Dumnezeu știe ce le-a făcut, astfel că Simion Dobrovăț arată astăzi a om, în ciuda celor citorva cicatrice care-i aduc aminte de întimplare.

Doctorul Constantin Antonie trăiește, la Vidra, singur. Stă într-o odaie modestă, avînd ca principală piesă de mobilier un pat de fier, într-unul din deloc inspiratele blocuri ridicate în centrul comunei. Nu și-a putut aduce aici și soția, care suferă de o boală grea și are nevoie de doctorii și de doctoriile Bucureștilor. Iar el trebuie să stea aici, departe de o femeie care-l așteaptă, care are nevoie de el, dar pe care o vede rar.

Niște medici, într-un spital de țară, fac ce pot pentru oameni. Nu fac minuni, fac ce pot. Muncesc cu seriozitate, cu răspundere, cu devotament, cu onestitate. Kent fumează cînd le aduc prietenii, căci mocanul din Paltin ori din Vrîncioaia e profilat pe mahorcă. Sînt și buni colegi, nu se birfesc între ei, căci n-au de ce și pe ce. Nu se pretinde nici unul mai ceva sau mai ceva decît celălalt, căci onestitatea nu cunoaște gradații: mai onest, mai puțin onest. Ești onest și gata, asta-i tot. Iar țărani din munții Vrancei îi caută tocmai pentru asta.

ILIE PURCARU

Criminalul stătea la poartă

De la Miliția județului Satu Mare ne-a sosit recent o veste, care la prima lectură provoacă pur și simplu o cutremurătoare stupefacție. „...Maria Chaciar, în vîrstă de 37 de ani, mamă a doi copii, portăreasă la liceul economic din localitate, după ce intrerupe prin metode empirice cursul normal al sarcinii Georgetei Marton, 27 ani și ea mamă a doi copii, muncitoare la o întreprindere și scribitoasă la sus-amintitul liceu, provocînd moartea acesteia, îi smulge cerceii, un irei și o verighetă, apoi o transportă, noaptea, cca. 600 de metri, și o aruncă în Lomeș“.

Oricit de mare ar fi distanța care te desparte de locul unde s-a produs o asemenea faptă oribilă, oricit de „tari“ ți-ar fi nervii, citind asemenea rînduri, simțămintele umane sînt puse la grea încercare. Pentru că, orice s-ar spune, nu-ți vine să crezi că cineva poate săvîrși cu atîta „singe rece“ nu una, ci o înlînțuire de fapte monstruoase: asumarea, cu atîta usurînță, a riscului de a primejdi viața unui om, pentru că oare ce înseamnă a săvîrși, prin metode empirice, un avort ilegal, în afara suprimării vieții celui care urma să vină pe lume, decît a pune în pericol însăși existența mamei imprudente? Ceea ce s-a și întîmplat cu Georgeta Marton, cum era, altfel, ușor de prevăzut. Apoi, cum s. nu te cutremure faptul că aceeași persoană care provocase moartea Georgetei, nu numai că încearcă să-și ascundă fărădelegea comisă dar se mai și lăcomne la bijuteriile, pe care le purtase aceasta: cercei, un irei și o verighetă, pe care le smulge, fără scrupule, de pe cadavrul victimei și le dozește în propriul apartament.

După ce s-a descotorosit și de cadavrul Georgetei, portăreasa de la Liceul economic a continuat să-și vadă de treburile sale obișnuite, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat, nimic nu l-ar fi apăsât conștiința. Uluiitor, cită lășitate poate exista uneori într-un semen al nostru! Cit de stupid este să-ți riști, inconștient, viața, apelînd la „serviciile“ unui astfel de impostor!

Asupra împrejurărilor care au dus la sfîrșitul tragic al Georgetei Marton, dorim să insistăm în finalul însemnărilor de față, cu speranța de a reține atenția tuturor celor care, din inconștiență sau usurînță, își primejdiesc viața, ca și celor care pot interveni, cu o clipă mai înainte de a se produce ireparabilul. Să spunem deci lucrurilor pe nume: nu era simplu pentru o femeie ca Georgeta Marton, rămasă de curînd văduvă, să dea viața unui al treilea copil. Dar, oricum, o asemenea situație nu justifică, în nici un caz, săvîrșirea unei greseli atît de grave, incît să-ți primejdiești propria viață, să lași orfani și de mamă, pe ceilalți doi copii. Oare, dintre toți cei apropiați femeii aflate în preajma unui astfel de act necugetat, evident periculos, să nu se fi găsit nimeni îndeajuns de lucid, cu suficientă responsabilitate și putere de convingere, incît să facă tot ce-i stătea în putință pentru a evita clipa fatală?

MIHAI GROZAVU

Desene pe asfalt

Iubirile eminesciene

Eminescu începe să scrie poezie de dragoste încă de pe băncile școlii. S-a vorbit (medovedit) chiar de o „iubită de la Ipotesti“ (căreia i s-a inventat și un nume, Casandra), adică din copilăria întîie a viitorului poet. Bineînțeles, Casandra ar fi murit, înnegurîndu-l pe copilul „amant“ și punînd un sigiliu decisiv pe toată scurta lui viață.

Au urmat școliri la Cernăuți și Blai, ani de studenție la Berlin (unde poetul se descrie în calitate de amoret al nurliei Milly, tovarășă de călătorie — la Potsdam — și „model“ sculptural pentru studii eroticești) și mai apoi la Viena, unde o va fi cunoscut pe blonda Veronica Micle. Mai departe? Viața sentimentală a lui Eminescu nu e cu nimic spectaculoasă. Ar fi iubit-o, la început fără speranță, pe mica doamnă Micle, ar fi avut norocul de a fi la rîndu-i iubit, încercînd chiar ambiții matrimoniale, apoi, atîns de o nemiloasă suferință s-a surpat într-o muțenie impușă căreia i-a urmat, în 1889, moartea. Abia de-ar fi mai avut răgazul de a se îndrăgosti de

bizara Mite Kremnitz; ar fi urmat o dulce împăcare cu muza ieșeană căreia i-ar fi luat locul, o vreme, o terestră și planturoasă Cleopatra Lecca. Apoi... strada Plantelor și începutul unui zbor luciferic pe cerul poeziei românilor și nu doar pe el.

Biografiile sînt interesați să identifice puținele personaje ce au colorat iubirile eminesciene dar, în fond, ce importantă are data o poezie de junețe a fost scrisă pentru actrița Marița Vasilescu (o obsesie, actrițele!), Carlotta Patti ori Eufrosina Popescu? Și de ce am „delimita“ cu precizie care dintre iubite a fost inspiratoarea unor poezii și trăsăturile cui anume sînt zidite în vers? Poetul însuși îi va fi dăruit doamnei Mite Kremnitz (și nu era un sacrilegiu!) celebra „Atît de fragedă...“ din care transpare... Veronica.

G. Călinescu desacralizează amururile eminesciene văzînd în poeziile de junețe o aplecare spre „infernal“; amanții tînd să se devore cu o patimă „ucigătoare“. Ritualul erotic se consumă ardent, violent, protagoniștii tînd să se contopească, să-și bea răsufierea, sîrutările sînt dureros-sufocante, iubirea în sine are o inocență „barbară“, de o candoare „animăla“. Mecanica iubirii nu e savant contrafăcută, pămîntul are doar funcția utilitară de pat de nuntă iar îmbrățișarea spasmodică pare lipsită de... poezie. Amanții nu-si vorbesc altcum decît cu gesturile, tînta lor e candid previzibilă și odată ajunsă, ei par a

participa la procesul de recreare (procreare) a întregului nemărginit astral.

Această modalitate de a vorbi despre dragoste e astfel cu evidentă stenică, de sorginte „fără-nească“. ba, prin exacerbarea stării de dor ea e chiar românească și înțelegem că Eminescu e departe de a disprețui fervoarea pururi păguboasă a veșnicilor soldați ai lui Eros care au fost Conachi și Pann. Cîntecul popular e alăturat cîntecului lumesc, întemeiat de gurile lăutarilor din margini de orase și ele sună, discret, întretesute în versurile unui autor obsedat în mod egal de misterele „păgine“ ale pămîntului ce l-a ivit dar și de înțelepciunea vedică, de miturile popoarelor nordice ca și cele egiptene.

Și astfel, „cîntecul“ de iubire capătă încărcături afective ce îl complică substanța („romanza trece și mai sus, la filozofie“, spune același Călinescu), devine tot mai puțin „scrisori“ cu adresă și se constituie în mesaje ce transcend în euritmii sortite să rămînă fără egal, o metafizică în care dorul devine „fluidul universal“ miscînd mașinăriile lumii după preceptele unei noi fizici.

La jumătatea unei cariere scriitoricești întinse pe doar două decenii (anii crenusculului adăugîndu-se doar vieții poetului, nu și operelor sale incetate absurd) poezia de dragoste eminesciană ajunge să fie „oretext“: tiparul muzical al acestei poezii primește în cuprinsul lui obsesii capitale ale siste-

mului său de gîndire, precaritatea vieții s-ar oglîndi, prin reflex, în comportamentul de Dalilă al femeii, iubita, iubirea sînt tot mai lipsite de posibilitatea de a vrăji, culorile feeriei pălesc. Expresia e sarcastică, scepticismul înlocuiește jubilația. Decorul iubirilor e constituit din aceleași elemente (lacul, codrul, crengile de tei), devine lugubru. La vremea cînd concepea și să se rearmonizeze la infinit, „Mai am un singur „dor...“ Eminescu dialoga peste timp numai cu psalmii davidieni și cu Shakespeare, sonetistul.

Iubita lui? Limba română al cărei fiu și părinte a putut fi, în chip numai aparent, paradoxal. Poeziile lui Eminescu (evident intraductibile altfel decît pînă la mulțumitor) au căpătat pentru noi patina instrumentelor cremoneze de cîntat. Le știm pe dinafară și totdeauna au un sunet și un sens mirabil; aproape că le putem desface suavele alcătuirii, studiîndu-le doct, dar textura lor ideatică și efonică rămîne inextricabilă. Bucuria de a le citi cu suflul e „dureros de dulce“. Vom trăi și ne vom stînge sub aura lor.

Îi aparținem lui Eminescu. Și întorcînd cumva clespîdra vocabulelor profetic-semnificante ale „Odei în metru antic“ n-am vroj să sounem „Mie, redă-mă!“ ci ne păstrăm întru eternitate sub tiranicul ochi homerice al genului său...

GHEORGHE TOMOZEI

„Important e trandafirul“

UNIVERS

• Ce mai trebuie să știe oratorii • Robotul disciplinat • Five o'clock cu 200 000 tone de ceai •

Calitate și randament

Nici nu i-au crescut bine tulelele, robotul a devenit iată un personaj nu numai în Japonia, dar mai ales acolo. Cifrele puse în circulație de asociația japoneză a roboților industriali sînt convingătoare chiar și pentru neofii. În conformitate cu statisticile acesteia, la sfîrșitul anului 1979 numărul total de roboți produși în țară depășea 56 000. În 1970 se realizau, într-un singur an, 1 700 de roboți, cifra acumulativă pînă atunci fiind de 2 300. În 1975 această spirală a producției a trecut prin cota 4 400. Știți la cit se ajunsese în 1980? Pînă la 19 900. În anul următor roboții fabricați în Japonia depășiseră cifra de 800 000. Un subiect deci și nu unul lipsit de interes. În ce constă această aură tinzînd spre o legendă, prin ce se face atrăgător și nu numai personajul pus să preia în industrie atribuții dintre cele mai complicate, prin ce s-ar traduce speranțele, satisfacțiile, grijile legate de evoluția lui în perspectivă? Să spunem, pentru început, că mai mult de jumătate dintre roboții japonezi și-au găsit plasament în industria automobilelor și în cea electronică. Ar urma într-un clasament, dacă vrem să-l întocmim cu orice preț, industria maselor plastice, sectorul prelucrător de metal din construcția de mașini. Japonezii nu-și fac probleme de falșă modestie și în consecință afirmă că sînt liderii incontestabili în materie la scara planetei. Și ca să fie crezuți pe cuvînt ei oferă elemente concrete. În martie 1979, Japonia dispunea de 47 000 de roboți, R.F.G. de 5 850, Statele Unite de 3 255, iar Anglia de 195. Ca să fii în stare să susții o asemenea forță industrială ai nevoie de o antecameră foarte bine mobilată cu toate cele trebuincioase. În consecință, a fost creat un mare număr de fabrici specializate, unde lucrează peste 4 500 de muncitori, dar și o întreagă rețea de laboratoare de cercetare și dezvoltare a tehnologiei robotice. Simț zimbetului pe buze cînd citesc că primul robot industrial a fost importat din Statele Unite și nu cu foarte mult timp în urmă el era arătat curioșilor din arhipelag în 1967. Zimbetul meu nu are în vedere doar faptul că atare — de la ce am plecat și unde am ajuns — ci și o declarație a unui interlocutor care îmi atrăgea atenția foarte deschisă că filozofia japoneză a fost și rămîne aceasta: dacă cea dintîi mașină a fost importată, a doua va fi sigur japoneză. Așa s-a întimplat și aici într-un decur de expansiune industrială care permite să se abordeze și asemenea aparent periferice teritorii. Robotul a stat pentru început deoparte, dar avea să vină vremea lui cînd mai ales industria constructoare auto dorea să-și rezolve în folosul său și în cit mai scurt timp problemele născute pe seama cutremurului petrolifer. Raționalizarea se impunea, iar ca pirghie sigură robotul s-a dovedit o soluție de-a dreptul inspirată. Așa cum pentru a folosi schiurile trebuie să așteptăm zăpada, la fel de bine computerul și-a așteptat disciplinat rîndul, prelinzînd însă condițiile de temperatură și presiune convenabile lui. Robotul industrial excelează și devine efectiv în producția de cantitate medie la o varietate medie de produse și în fabricarea pe scară redusă a unei mari varietăți de bunuri. El nu este mai puțin eficient în producția de masă, de mică varietate. Avantajele și le-a probat fără întîrziere: creșterea eficienței muncii, o calitate stabilă a produselor, creșterea randamentului, sporirea ratei de utilizare a capacităților productive.

NEAGU UDROIU ■

Becaud - 30

Iată, au trecut 30 de ani de cînd Gilbert Becaud cîntă pentru noi. El, primul dintre idoli tineretului francez. Însă, așa cum remarcă un ziarist francez, imaginea sa s-a modificat cu timpul. „Becaud a rămas un Arlechin posesiv, neliniștit, dar și liniștit, fericit, care pe scenă dă tot ce poate într-o explozie de energie căreia i se dăruie cu voluptate“.

Nu demult, Gilbert Becaud a terminat adaptarea muzicală „Cu viața înaintea ta“, care va fi pusă în scenă de Harold Prince la Londra, primăvara viitoare, înainte de a fi programată pe Broadway. „Cu viața înaintea ta“ este prima din cele două comedii muzicale pe care Becaud s-a angajat prin contract să le scrie pentru americani. Această colaborare cu America nu este ceva nou pentru Becaud care cunoaște S.U.A. din vremea cînd era încă pianist al cîntărețului Jacques Pills și a compus muzica pentru un film de desene animate. Mai mult chiar, acum un deceniu a cîntat timp de trei săptămîni pe Broadway. „Americanii“, afirmă Becaud, au reușit cu plăcere unele din cîntecele mele. L'important c'est la rose, Et maintenant, Je l'appartiens și alte vreo douăzeci de cîntece au fost cîntate de Frank Sinatra, Elvis Presley, Liza Minelli, Bing Crosby, Bob Dylan, Everly Brothers. Am colaborat și lucrat cu Neil Diamond și Stevie Wonder, cu care am făcut albume comune. Mă duc regulat la Los Angeles și New York. Dar cînd mă duc acolo, funcționez pe baterii. Îi aduc pe Becaud

în America și americanii îl folosesc ca atare timp de o lună. Apoi, trebuie să-mi reincarc bateriile în Franța“.

Pentru că, așa cum declara marele cîntăreț ziarului „Le Monde“: „Rădăcinile mele muzicale sînt franceze și înainte de toate clasice. Mi-am făcut studiile la Conservatorul din Nisa. Am studiat pianul între 15 și 22 de ani, am scris multă muzică. Mai am încă acasă în două coșuri de nuiele tot ceea ce se poate imagina: rapsodii, simfonii etc. N-am încercat niciodată să le public. Nu este stilul meu. Prefer să le las să se prăfuiască. În ziua cînd voi răscoli prin coș să caut ceva, aceasta ar însemna că imaginația mea s-a stins. Asta ar fi pur și simplu o veste proastă pentru mine“.

Dar Gilbert Becaud nu a fost întotdeauna... Gilbert Becaud. A existat o perioadă grea, cînd a depus multe eforturi pentru a izbucni lumina ce formează o stea pe firmamentul muzical francez și internațional. Iată cum prezintă celebrul interpret această perioadă: „După conservator, am făcut de toate pentru o bucată de pîine. Am fost comisionar de hotel, am cîntat prin baturi. Într-o zi am devenit pianistul lui Jacques Pills și făcea în acea perioadă o carieră internațională. Am călătorit mult cu el. În America de Sud s-a cam dispensat de mine. A trebuit să-mi cîștig existența, să cînt în diferite cluburi din Brazilia. A fost de altfel foarte bine“.

Am început prin a scrie cîntece pentru Marie Bizet. Am început să cînt pentru a mă amuza. Îmi făcea plăcere. Am cîntat la Tonton, un mic bar din Paris, apoi la Drap d'Or. Încetul cu încetul, am întîlnit autori cu care am lucrat pe parcursul

acestor 30 de ani: Louis Amade care a scris pentru mine „Les Croix“, „C'estait mon copain“, Pierre Delanoe care a compus „Mes mains“ și Maurice Vidalin cu care am început să colaborez mai tîrziu. Unul sau altul dintre ei vine la mine cu o idee și lucrurile se fac deodată, fără să știu cum. Se deschid inimile, se spun o mulțime de lucruri. Totul se întîmplă foarte natural. Temele sînt din viața cotidiană. Modul cum compui este important. Cîntecul se face repede sau nu se face niciodată și nimic nu se concretizează decît după ce trec un an sau doi și textele ajung să cîntărească 400 de grame. Într-o zi am făcut un bilanț și am ajuns la concluzia că nu am scris un cîntec de două ori în cei 30 de ani de colaborare. Pe cuvînt. Și ne-am mirat“.

Fidelitatea față de Louis Amade, Pierre Delanoe și Maurice Vidalin este simbolică în aceeași măsură pentru Becaud ca și prezența sa în celebrul teatru de revistă Olympia, locul de consacrare al tuturor celebrităților cîntecului francez. Și Becaud a fost prezent pe scena idoliilor muzicii ușoare franceze, dar nu numai franceze, de nu mai puțin de 19 ori. „Sînt fidel acestei săli pentru că pur și simplu este un teatru care îmi convine. Publicul se simte bine acolo și la fel mă simt și eu“.

Muzica lui Gilbert Becaud deschide noi orizonturi vieții noastre sufletești, îmbogățindu-ne, umanizîndu-ne. „L'important c'est la rose“ (Important e trandafirul). Un titlu de cîntec ce sintetizează o întregă filozofie de viață.

ROMEO NĂDAȘAN ■

Tangoul - centenar

Intrat definitiv în fondul de aur al muzicii și al dansului, tangoul ne pare că există dintotdeauna, avînd sentimentul că originea lui se pierde în negura vremurilor. Însă tangoul are o identitate certă: el s-a născut în anul 1894 în suburbiile Buenos Aires-ului. În Europa a pătruns la începutul secolului nostru, provocînd împotrivirea unor personalități de mină întii: papa Pius al X-lea l-a interzis oficial iar kaiserul Wilhelm al II-lea al Germaniei l-a numit „o jîgnire la adresa moralității“. Însă toate acestea n-au împiedicat marșul triumfal al tangoului care a cucerit definitiv bătrînul continent în anii '20. Mai puțin se știe că la origine, acolo, în Argentina, tangoul avea caracter protestatar; țenta lui de critică socială se mai păstrează și azi. În Europa însă, tangoul s-a afirmat doar ca dans modern. După o oarecare eclipsă, vestitul dans cunoaște în ultimii ani un boom fără precedent.

Punct și de la capăt!

Cercetări recente au arătat că jumătate din persoanele adulte nu înțeleg sensul frazelor pe care le aud rostite dacă aceste fraze conțin mai mult de 13 cuvinte. Firul înțelegerii se rupe și în cazul în care o frază rostită, chiar avînd cuvinte mai puține, durează peste 5,5 secunde. Cam o treime din adulți uită începutul frazelor de peste 14 cuvinte, pronunțată fără pauză. Pentru frazele de la 18 cuvinte în sus, „inteligibilitatea“ scade la 15 la sută. Viteza de vorbire a unui om care vrea să fie înțeles nu trebuie să depășească 2,5 cuvinte pe secundă. După cum consideră oamenii de știință, de

aceste rezultate trebuie să fim seama redactorii și crainicii de radio și de televiziune, cadrele didactice, toți cei care, într-un fel sau altul, se adresează oamenilor.

Englezii și ceaiul

Ceaiul este considerat drept băutura cea mai populară din Anglia. Calculele arată că englezul bea ceai cu o frecvență de două ori mai mare decît în cazul cafelei — în medie 1 650 de cești de ceai pe an, sau 4,5 cești pe zi. În 1983 englezii au consumat 208 000 de tone de ceai, cu 48 000 de tone mai mult decît în anul pre-

cedent. Furnizorii tradiționali de ceai ai Angliei sînt India, Sri Lanka și Kenya. În ultimii ani s-a importat, de asemenea, ceai din Mozambic, Tanzania, Bangladesh, Indonezia, R.P. Chineză și Uniunea Sovietică. După părerea autorilor cărții „Totul despre ceai“, apărută nu demult la Londra, această băutură cunoaște o popularitate din ce în ce mai mare. Ei explică aceasta prin faptul că în întreaga lume oamenii au început să acorde o atenție tot mai mare alimentației lor raționale, examinîndu-i toate componentele din punct de vedere medical. După cum subliniază autorii cărții, efectul pozitiv al ceaiului constă înainte de toate în faptul că această băutură influențează favorabil sistemul nervos și stimulează activitatea inimii.

De pe toate meridianele

Furnizorii tradiționali de ceai ai Angliei sînt India, Sri Lanka și Kenya. În ultimii ani s-a importat, de asemenea, ceai din Mozambic, Tanzania, Bangladesh, Indonezia, R.P. Chineză și Uniunea Sovietică. După părerea autorilor cărții „Totul despre ceai“, apărută nu demult la Londra, această băutură cunoaște o popularitate din ce în ce mai mare. Ei explică aceasta prin faptul că în întreaga lume oamenii au început să acorde o atenție tot mai mare alimentației lor raționale, examinîndu-i toate componentele din punct de vedere medical. După cum subliniază autorii cărții, efectul pozitiv al ceaiului constă înainte de toate în faptul că această băutură influențează favorabil sistemul nervos și stimulează activitatea inimii.

Sugarii și decibelii

Părintele care ține în brațe un nou-născut ce plînge suportă o presiune și o agresiune fonică cel puțin egală cu cele de care are parte un lucrător la o presă hidraulică. Aceasta este concluzia la care a ajuns un specialist american care, studiînd cauzele apariției surzeniei la tînetele mame, a măsurat nivelul zgomotului produs de țipetele copilului la distanța de 20 de centimetri. În chip cu totul neașteptat, aparatul a indicat un nivel uluitor: 100—117 decibeli. O presă hidraulică produce, la distanța de 1 metru, 120 decibeli.

Caravelele din 1992

La 12 octombrie 1992 în rada portului spaniol Palos vor intra în chip festiv trei vase cu pinze — copii exacte ale caravelor lui Columb „Nina“, „Santa-Maria“ și „Pinta“, care au plecat de aici cu 500 de ani în urmă în largul oceanului să caute drumul apusean spre India. În timpul acestei călătorii avea să fie descoperită America. Călătoria din 1992 peste Atlantic, de astă dată în sens invers, a fost hotărîtă tocmai pentru a marca cea de-a 500-a aniversare a istoriceii călătorii efectuate de marele genovez. Toate cele trei vase se construiesc în Mexic. Cea mai mare dintre caravele — „Santa-Maria“ — va fi gata de lansare la apă chiar în acest an. Echipajul ei se va familiariza apoi cu manipularea unui vas de acest tip, realizînd și o călătorie de probă spre țărmurile Europei. „Pinta“ va fi gata la puțină vreme după prima caravelă, iar „Nina“ în 1997. Singurele deosebiri între vasele de acum 500 de ani și cele ce se construiesc în prezent constau în faptul că acestea din urmă vor avea stații radio și că vor fi dotate, pe lângă pinze, și cu motoare.

ION D. GOIA ■

Roza vinturilor

HARALD GERLACH (R.D.G.)

Martor ocular

Accidentul din vremea lui Alexandru cel Mare, pagube totale, șoselele elefanților supraaglomerate. Facem parte dintre cei scăpați cu bine.

Mîinile victimelor poartă urmele unghiilor mele roase de dinți.

Grup de stinci

Încremeniți, cu fruntea lăsată cei care-și ridicară vocea.

Predica montană nu are loc: din lipsă de participare.

Morenă fărîmițată.

Cînd revii, ecoule, nu mai găsești pe nimeni strîgînd.

Parc zoologic

Șirul grațiilor întreit, bestiile imblinzite. Extras colțul din gura timpului. Împărțite rolurile între paznici și păziți. Du-te și caută primejdia.

Călătorie cu trenul

Întîrzieri, pe viață, opriri între semnale mecanice. Împiegalul de mișcare

Își mîncă supă febril, înaintea tamponărilor. Tarba crește grăbită de la bolovan la bolovan. Venim dar veșnic prea tîrziu.

Știre din rai

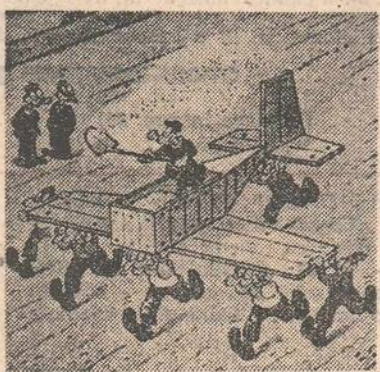
Copacul cunoașterii ars pînă la pămînt. Uciucior se dăce la apă sub forma unui rest de ciob.

De pe ramul carbonizat a căzut mărul de pus la cuptor.

Pierită-i șansa păcatului.

În românește de PETRE STOICA ■

Lumea se amuză

A.B.C. — Italia

Performanțe de răsunet ale sportului românesc

Chimistul Rîmnicu Vilcea la cîteva minute după cucerirea trofeului continental. Sus, de la stînga la dreapta : Maria Ciulei (antrenor secund), ing. Adrian Ghiță (președintele secției de handbal), Nicoleta Roșianu, Edith Török, Maria Petre, Elena Morariu, Hilda Popescu, Nicolita Bazarincă, Dorina Bucur, Constantin Popescu (antrenor principal), ing. Ioan Gavrilescu (președintele clubului); jos : Maria Verișca nu, Georgeta Andronache, Cristina Lada-Rouă, Doița Rodeanu, Nicoleta Petre, Rodica Pestrea, Felicia Tipi.

Nume nou pe harta europeană a handbalului feminin: Rîmnicu Vilcea

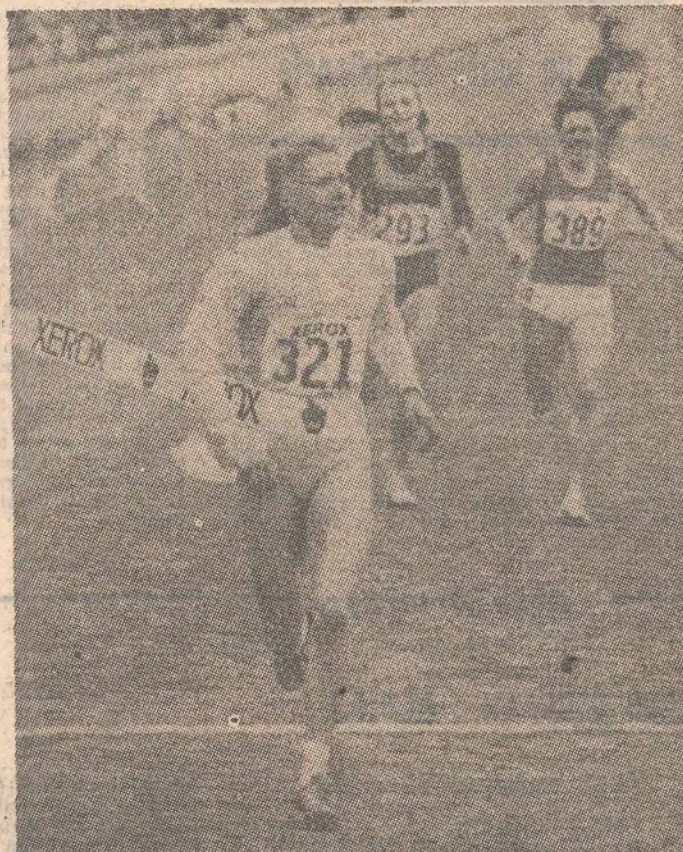
De duminică seara, de cînd Chimistul a cîștigat Cupa Federației Internaționale, și încă într-o manieră categorică, fără să fi pierdut vreun meci, Rîmnicu Vilcea a devenit una dintre capitalele europene ale handbalului feminin. Un succes de răsunet, pe care trebuie să-l prîvim și dincolo de latura lui strict sportivă, el nefăcînd altceva decît să reflecte în planul performanței ascensiunea fără precedent a unuia dintre orașele României so-

cialiste. Pentru că izbînda Chimistului, de neconceput în urmă cu ani, cînd la Vilcea nu exista nici combinat chimic (el patronază echipa), nici sală de sport etc., reflectă deopotrivă talentul și strădania unor jucătoare, competența și ambiția unor antrenori, cit și, în primul rînd, fructificarea condițiilor create mișcării noastre sportive de către partid și stat. Iar această victorie, cea mai strălucitoare din istoria sportivă a Rîmnicului Vilcea, a venit

să răsplătească în modul cel mai concret, cel mai emoționant, eforturile materiale și spirituale care s-au depus și se depun, și în orașul de pe Olt, în sprijinul sportului, unul din sectoarele care dă expresie convingătoare faptului că partidul așază în centrul politicii sale omul.

Citiți în pagina 20 un comentariu privind succesul Chimistului Rîmnicu Vilcea și un interviu cu antrenorul emerit Constantin Popescu.

Maricica Puică la al doilea titlu mondial

Momentul sosirii, eu Maricica Puică în prim-plan, surprins de fotoreporterul lui „New York Tribune“

— Felicitări, Maricica Puică, pentru acest al doilea titlu mondial de cros! Cum se zice, fericită și obosită, nu?

— Mai întii să vă mulțumesc și apoi să vă întreb : de ce obosită ?!

— Mă gîndeam că ați alergat anul acesta o grămadă de kilometri !

— E adevărat, dar n-am obosit ! Și, ca să răspund la întrebare, am parcurs în ultimele 5 luni, socotind de la 1 octombrie, 2.300 de kilometri. Soțul meu, care mi-e și antrenor, știe cu precizie, fiecare metru și fiecare secundă sînt prinse în plan.

— Pentru că ați adus vorba sînt obligat să vă întreb : mondialele de cros de la East Rutherford făceau parte din planul dumneavoastră de pregătire ?

— Și da, și nu. Tînta mea pentru 1934 e, firește, Olimpiada, pentru care aproape că am sacrificat sezonul trecut. Cînd a început 1933, antrenorul mi-a spus „nu forțăm anul ăsta, încercăm bateriile pentru Los Angeles“, iar eu, aveam de ales ?, l-am ascultat. Drept urmare, n-am concurat, în 1933, nici la mondialele de cros de la Gateshead și nici la prima ediție a campionatelor lumii de la Helsinki.

— Credeam că absența dumneavoastră a fost legală de-o accidentare, de mai multe, dar aflu, iată, că n-a fost așa !

— Ceva, ceva s-a intîmplat, în sensul că am avut și o smulgere de ligamente la piciorul stîng. La gleznă. Vreau însă să fiu sinceră : poate că n-aș fi mers nici la East Rutherford dacă aș fi știut sigur că vine Grete Waitz !

— E norvegianca chiar așa de sperietoare ?!

— Nu uitați că are 5 titluri mondiale la cros ! Desi eu, fără să mă laud, am tot bătut-o, la Roma, la Velenje, la Bodo etc.

— Și la East Rutherford, nu-i așa ?

— Desigur, această victorie a fost mult comentată, iar Waitz, după cursă, a avut puterea să mă felicite.

— A fost succesul dumneavoastră o surpriză ?

— Pentru mine și pentru antrenorul meu, nu, dar pentru alții, da. Într-o oarecare măsură. Totul părea însă, la East Rutherford, pregătit pentru Waitz, foarte cunoscută în America, unde a învins în multe maratoane. De fapt, ea a avut un regim privilegiat. N-am văzut-o, de pildă, la hotelul unde au locuit toate celelalte concurente. Două cursă, deși se hotărîse ca primele 3 clasate să fie supuse controlului antidoping, Waitz a fost scutită !

— Maricica Puică, a fost greu ?

— Mult mai greu decît în 1932, cînd am dobîndit titlul la Roma. S-a alergat, ca și atunci, tot în incinta unui hipodrom, dar traseul de la East Rutherford a fost înfînit mai dificil. Cînd l-am văzut simbătă, în preajma startului, numai că nu mi-a venit să plîng ! Am crezut că nu mă voi descurca !

— De ce ?

— Între altele, organizatorii amenajaseră cîteva obstacole neobișnuite într-o probă de cros. Două baloturi mari de paie, o basarelă acoperită cu burete, în care te afundai pînă la gleznă, în sfîrșit, colac peste pușcă, două movile de nisip înalte de vreo 30 de metri ! Cînd le-am văzut, mi-a venit în cap filmul „Colina“, vi-l amintîți ? Un sergent chinuia niște soldați, silîndu-i să urce la nesfîrșit un munte de nisip.

— Pe plat nu s-a alergat deloc ?

— Ba da, dar ce plat ? Fie pe iarbă, fie pe asfalt, pentru că, la un moment dat, traseul ieșea din hipodrom, făcînd o buclă pe șosea.

— Unde v-a fost cel mai greu ?

— O să vi se pară ciudat : la baloți. Nu mai întîlnisem astfel de obstacole, peste care, mi-a explicat antrenorul, trebuie doar să punctezi, nu să calci. Cum calci, cum pierzi ritmul și, la o concurență atît de

OIDIU IOANIȚOIA

(Urmare în pag. 20)

Flacăra Redacția : București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Georgeta Ștefănescu - 25 42, 21 30; audiențe - 25 58); PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Cornel Nistorescu, Ilie Purcaru, Nicolae Grigore, Ion D. Gora, Dumitru Constantinescu - 25 66); PROBLEMELE CULTURII (George Arion, Adrian Dohotaru, Horia Pătrașcu, Victor Nită - 14 57); PROBLEMELE NOULUI (Ovidiu Ioanițoia, Oprea Georgescu, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Constantin Balocciu, Margareta Mureșan - 21 28); PROBLEMELE REVISTEI (Doin Gherghinescu, Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache - 21 23, 25 69, 20 72, 14 53); secretar responsabil de redacție - Nicolae Cristache - 21 43; redactor șef adjunct - Nicolae Arsenie - 21 24; redactor șef - 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei“. Categoriile din străinătate se pot abona adresîndu-se ILEXIM - Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

